

Piemineklis valstsvīram, kas būvēja Latviju

LIGITA KOVTUNA

Piektdienas, 23. oktobra dienvidu Jaunjelgavā kuplā ļaužu pulkā svinīgi atklāja pieminēkli Teodoram Hermanovskim (1883-1964) – Latvijas republikas pirmajam satiksmes ministram, valstsvīram, kuŗš smagajā Latvijas valdības Liepājas periodā 1919. gadā līdz ar saviem tiešajiem pienākumiem darbojās arī kā finanču, tieslietu, tirdzniecības un rūpniecības un zemkopības ministrs.

T. Hermanovskis, pēc profe-

strāvniekiem, bijis 1905. gada revolūcijas dalībnieks. Ieguvis inženiera izglītību Rīgas Politehniskajā institūtā, Teodors Hermanovskis piedalījies Latvijas valsts proklamēšanā 1918. gada 18. novembrī. Būdams finanču ministra vietas izpildītājs, uzdevis pēc saviem zīmējumiem izdot pirmās Latvijas zīmogmarķas, bandroles un izprieceas nodokļu marķas. Visā savas darbības laikā ministra amatā Hermanovskis galveno uzmanību

T. Hermanovska politiķa karjeru sagrāva 1920. gada pavasarī noslēgtais neveiksmīgais darījums ar ASV firmu U.S.A. International Corporation, kas solīja Latvijai tik nepieciešamo loko-

20. gadsimta 20. gados T. Hermanovskis kādu brīdi pievērsās arī preses, būdams izdevuma *Latvijas Sargs* un žurnāla *Nedēļa* redaktors.

No kreisās: tēlnieks Kristaps Gulbis, Norvels Hermanovskis, Vaira Lejniece, Tālis Linkaitis, Imants Parādnieks (NA) un Dina Parādniece (abi ziedotāji) // Foto: Ligita Kovtuna

Spēlē Latvijas Nacionālo bruņoto spēku orķestris // Foto: Ligita Kovtuna

sijas arhitekts, atstājis arī nozīmīgu mantojumu Latvijas arhitektūrā un tiek uzskatīts par vienu no funkcionālisma stila ieviesējiem. Pēc viņa projektiem uzceltas ap 100 dzīvojamās un sabiedriskās ēkas Rīgā un Jūrmalā. Viņa visvairāk zināmie objekti ir Kinoteātri "Daile" un "Teika" Rīgā un tagadējā viesnīca "Tālava" Rūjienā. Jāpiebilst, ka Hermanovskis savulaik strādāja slavenā Eižena Laubes arhitekta birojā. Dzimis Jaunjelgavā, zemnieka ģimenē, pirmo izglītību guvis Jaunjelgavas elementārskolā. Tur nodibinājis sakarus ar jaun-

pievērsa maģistrālo satiksmes ceļu – dzelzceļu, šoseju un zemes ceļu atjaunošanai.

Starpkaŗu periodā Hermanovsku dzimta nozīmīgi kuplīnāja Rīgas un Latvijas kultūras, mākslas un sabiedriskās dzīves ainu. Četri dēli – Aksolds, Gunars, Egils un Vidvars bija mākslinieki un arhitekti, kuŗi turpināja Teodora un mātes Paulīnes iesākto mākslas ceļu.

1944. gadā Teodors Hermanovskis devās emigrācijā uz Vāciju un tālāk uz ASV, kur 1964. gadā aizgāja Mūžībā Ņūdžersijas štātā.

matīvu, vagonu un sliežu piegādes, taču izrādījās krāpnieki, kuŗu dēļ Latvijas valsts cieta lielus zaudējumus. T. Hermanovskis šajā lietā 1923./1924. gadā apsūdzēja un tiesāja, taču te nebija runas par paviršību vai ļaunprātību, bet drīzāk par visa tā laika jaunā valsts aparāta informācijas un pieredzes trūkumu. T. Hermanovska laikabiedrs Ādolfs Klīve vēlāk memuāros rakstīja: "Hermanovskis krita īstas amerikāņu blēžu bandas nagos."

Šī publikācija sagatavota ar Mediju atbalsta fonda finānciālu atbalstu no Latvijas valsts budžeta līdzekļiem. Par publikācijas saturu atbild biedrība "Laiks-BL"

MAF
Mediju atbalsta fonds

(Turpinājums 12. lpp.)

Ko lēma ALAs
69.kongresā?

3. un 5. lpp.

TILTS –
uz priekšu un
uz augšu!

4. lpp.

Inese Zaķis
apceļo Floridu

6. un 7. lpp.

Šis laiks Latvijā
un pasaulē

11. lpp.

Numura
intervijā –
kultūras ministrs
Nauris Puntulis

13. lpp.

Baiss atradums
Stūra mājā

16. lpp.

Sporta jaunumi

17. un 20. lpp.

Latvian newspaper
LAIKS

Frequency: WKLY EXC 1ST WK - JAN, 1ST WK - MAY,
LAST WK - JUN; LAST WK - DEC

Latviešu nedēļas laikraksts

Iznāk sestdienās, 48 reizes gadā
Abonēšanas maksa ASV dolāros:
3 mēn. US \$ 50.00
6 mēn. US \$ 100.00

Redakcija Rīgā, Ģertrūdes ielā 27, Rīga, LV-1011, Latvija.
Tālr.: +371 67326761, fakss: +371 67326784
e-pasts - redakcija@laiks.us
mājaslapa - www.laiks.us

Redaktore: Ligita Kovtuna
mob. tālr.: +371 29439423. e-pasts: ligita@laiks.us

Par REKLĀMU un SLUDINĀJUMIEM, kas iesniegti LATVIJĀ, maksājumi notiek EURO.

Neizlietotus manuskriptus un fotoattēlus redakcija neuzglabā.
Redakcijai ir tiesības iesūtītos materiālus izmantot arī saīsinātus.

Laikrakstā iespiestajos, ar autora vārdu vai iniciāļiem
parakstītajos rakstos izteiktās domas ar redakcijas viedokli
par pašu jautājumu var arī nesaskanēt.

Par reklāmas vai sludinājuma saturu atbild reklāmdevējs.

Sarīkojumu un dievkalpojumu ziņas sūtīt Inesei Zaķis
e-pasts: rigaven@aol.com

Par REKLĀMU un SLUDINĀJUMIEM, kas iesniegti ASV, maksājumi notiek ASV dolāros.

Sēru sludinājumus un adrešu maiņas sūtiet pēc adresei
50 Sternberger Ave Unit 5, Long Branch, NJ 07740
e-pasts: LaiksDSR@aol.com

Ja vēlaties saņemt vairāk informācijas par avīzi,
lūdzu, zvaniet LAIKA ASV tālr.: 727 385-4256

Laika Mākslas kalendārs "Četri gadalaiki Rīgas dārzos"

Dāvāriet saviem bērniem, mazbērniem un cittautu draugiem!

Laika Mākslas kalendārs 2021

Šoreiz Jūs ievēdīs Rīgas dārzus pasaulē, arī tādā, ko nepazīst pat katrs rīdzinieks. Kalendāra tēma šogad – "Četri gadalaiki Rīgas dārzos". Vai Jūs esat bijuši, piemēram, dabas parkā "Piejūra" Mangaļsalā un Buļļos? Vai sen redzējāt Vērmanģdārza lauvas rožu laikā? Uz kalendāra vāka šogad neparasti krāšņā puķudobe pie mūsu Baltā nama – Rīgas Operteātra. Un vēl pastaiģas pa Mežaparku, Esplanādi...

Pastaiģosimies un priecāsimies kopā! Ik mēnesi Jūsu mājās būs gabaliņš skaistās, mīļās Rīgas.

Kalendāra izdošanu atbalsta **AIA**

Kalendārus var iegādāties par **USD 22,-** plūs pasta izdevumi,
rakstot čeku Latvian Newspaper *Laiks* 50 Sternberger Ave,
unit 5 Long Branch, NJ 07740

2021. gada kalendārs: gab. US \$22.00.....

Piesūtīšana: ASV – par pirmo US \$3.00

Par katru nākamo uz to pašu adresi US \$1.50

Ārpus ASV – par katru US \$3.50 (NB! Maksa ASV dolāros), tai skaitā pasta izdevumi

Kopā..... US \$.....

Vārds, uzvārds

Adrese

Tālr.: E-pasts

Nedēļas teikums

“Stresa pilnajā laikā aizmirstam ieklausīties cits citā un saprast cits citu, bet tas vajadzīgs mums visiem – gan Latvijā, gan Eiropā, gan Amerikā.”

Zurnāliste Sallija Benfelde

Nedēļas gudrība

“Sapni nepeļat! Sapnis ir visu labdaris: sapnī i aklais redz, i kurlais dzird, i sērdzīgais ir vesels. Tikai viena vaina – sapnis nav dzīve. Bet ļaujiet sapnim vaļū – viņš ir pašu dzīvi pārvērtīs un padarīs to labu.”

Rainis

LAIKS

50 Sternberger Ave Unit 5,
Long Branch, NJ 07740
laiksdsr@aol.com
www.laiks.us

Lūdzu, maksāt ASV dolāros uz «Laiks» Inc. vārda
Abonējiet laikrakstu LAIKS, neizejot no mājām – lietojiet
[www.laiks.us!](http://www.laiks.us)

«LAIKA» abonements maksā: 3 mēnešiem.....ASV \$50.00
6 mēnešiem.....ASV \$100.00

FLORIDAS IEDZĪVOTĀJU IEVĒRĪBAI! Lūdzu pievienojiet
7% Floridas nodokli par laikraksta abonēšanu!

Laiks pa gaisa pastu Amerikā 3 mēneši \$69.00
6 mēneši \$138.00

Laiks pa gaisa pastu Latvijā 3 mēneši \$69.00
6 mēneši \$138.00

Laiks pa gaisa pastu Kanadā 3 mēneši \$75.00
6 mēneši \$150.00

Laiks pa gaisa pastu citur ārzemēs 3 mēneši \$93.00
6 mēneši \$186.00

Ārpus ASV LAIKU var pasūtīt tikai pa gaisa pastu.

Uzvārds, vārds: _____

Adrese: _____

zip: _____

«Lielā Amerika savos plašumos glabā tik daudz vēl
izzināma mūsu mūžam. Dosimies izzināt!» Jūsu Inese

RigaVen Travel Inc.

Zvaniet – INESE ZAĶIS
Tālr.: 727-623-4666, e-pasts: rigaven@aol.com
6051A Sun Blvd #604, St. Petersburg, Florida 33715

"Atrodam to, kas mūs vieno!"

Pēteris Blumbergs uzruna ALAs 69. kongresa atklāšanā

Esiet sveicināti Amerikas latviešu apvienības 69. kongresā – pirmajā, kas apvienības vēsturē nenotiek klātienē, bet virtuāli!

Bijām plānojuši satikties Miņapolē pavasarī, maijā, bet visas plānotās tikšanās nu kļuvas par virtuālām sarunām Zoom vietnē. Kad beidzot visi atkal būsim kopā klātienē, šodien ir grūti prognozēt.

Šis laiks nav bijis viegls nevienam no mums, jo nevarējām satikties un sadarboties tā, kā esam to darījuši daudzus gadus. Mēs izsakām līdzjūtību ikvienam, ko skārusi pandēmijas realitāte – tiem, kas slimoja, tiem, kas zaudēja darbu un iztikas līdzekļus.

Kā tēvam, kuŗa bērni apmeklēja Gaŗezera Vasaras vidusskolu un arī mācās universitātēs, man ir īpaši žēl viņu paaudzi, jo zinu, cik grūti jauniešiem bijis atteikties no prieka un kopā būšanas, cik sāpīgi nepiedzīvot svarīgus dzīves notikumus, kā skolas absolvēšanas ceremoniju, kā arī kultūras un sporta pasākumus, nemaz jau nerunājot par Gaŗezera ballītēm.

Es zinu, ka jūs, sabiedriskie darbinieki, kas savu laiku ziedoņat draudzēm, Daugavas Vanagu kopām, latviešu skolām, darāt to arī tāpēc, lai satiktu savējos, lai kopā piedzīvotu draudzību! Mums visiem tā šobrīd pietrūkst, un mums visiem ir skumji.

Vēl sareģītāku situāciju padara noskaņa mūsu mītnes zemē – Amerikas Savienotajās Valstīs. Mūsu sabiedrība šobrīd ir sašķelta – gan par to, kā reaģēt uz sociālajiem nemieriem valstī, gan par to, kuŗus kandidātus atbalstīt vēlēšanās novembrī?

Bet mēs varam atrast arī to, kas mūs vieno.

Mūs vieno mūsu valoda.
Mūs vieno mūsu kultūra.

tību ar ziedojumu ikvienai latviešu skolai Amerikā, lai tās varētu turpināt darbu.

Pavasari jutām, ka mūsu

Pēteris Blumbergs: "Es aicinu jūs visus, īpaši jauno paaudzi, pavadīt šo laiku, kad mūsu satikšanās brīvība ir ierobežota, plānojot savu dzīvi un raugoties nākotnē, kad atkal būsim kopā un piedzīvosim uzplaukumu.

Turēsimies kopā, un lai Dievs svētī mūs visus, un lai Dievs svētī Latviju!"

Mūs vieno mūsu rūpes par Latviju.

Es esmu īpaši lepns, ka ALA spējusi veiksmīgi darboties pandēmijas laikā un apvienot latviešus ASV caur šīm lietām – caur valodu, caur kultūru un caur rūpēm par Latviju.

ALA saprata, ka latviešu skolas un nometnes jūtas nedroši un nestabili, tāpēc nolēmām atbalstīt latvisko izglī-

sabiedrībai trūkst prieka, un mēs iepriecinājām sabiedrību ar sestdienas vakaru virtuālām kultūras programmām, kas kļuva ļoti populāras.

Pandēmijas laikā mēs nepametām mūsu rūpes par Latviju. Kopā ar Latvijas Bērnu fondu, laikrakstu *Laiks* un skolām Latvijā ALA sarīkoja ziedošanas akciju, kur ASV latviešu dāsnie ziedojumi palīdzēja iegādāties

datorus tālmācībām trūcīgu ģimeņu bērniem Latvijā.

Neskatoties uz pandēmiju, un tas varbūt liksies paradokssāli – bet mūsu apvienības pašreizējā finanču situācija ir labāka nekā jebkad agrāk un mūsu darba efektivitāte ir arī tikpat labs kā vienmēr.

Pēdējos piecos gados mēs esam gandrīz dubultojuši mūsu kapitālu, no aptuveni pieciem miljoniem dolāru līdz par pat deviņiem miljoniem. Šo naudu varētu saukt par fondu, angļiski – *endowment*, un es personīgi domāju, ka mums jācenšas to pieaudzēt līdz 50 miljoniem dolāru, lai ALA kļūtu par ASV latviešu sabiedrības pastāvēšanas garantu.

Mēs esam pateicīgi mūsu ziedotājiem, bet es gribu ticēt, ka mēs šo atbalstu esam nopelnījuši, jo esam lietojuši jūsu ziedoto naudu, lai atbalstītu Amerikas latviešu nākotni caur mūsu daudzveidīgajām programmām.

Kā ikvienai veiksmīgai organizācijai, mūsu galvenais resurss nav mūsu kapitāls, bet cilvēki. ALA rūpīgi izvēlas savus valdes locekļus un biroja darbiniekus un sagaida, ka viņi nesavtīgi strādās sabiedrības vārdā. Mēs esam priecīgi un gandarīti arī par mūsu sadarbības partneriem, paldies tiem, kas šodien ir kopā ar mums!

Šis kongress, kā jau minēju, būs atšķirīgs.

Mums nebūs iespēju vienīcas lobījā vēlā vakara stundā pārrunāt jautājumus pie vīna glāzes, bet mēs esam pateicīgi ikvienam, kuŗš būs kopā ar mums virtuāli – ārlietu ministram, vēstniekiem, organizāciju pārstāvjiem, delegātiem, pētniekiem un žurnālistiem.

Būs interesanti dzirdēt diskusijas mūsu darba grupās, sarunas par ārpolitiku ar Kristīni Bērziņu un Paulu Raudsepu, sarunas par Rīgas nākotni ar pētnieku Dauni Aueru un Mārtiņu Andersonu. Es ceru, ka ikvienam no jums būs iespēja un interese piedalīties šajās sarunās.

Savu uzrunu noslēgšu ar vēl dažiem vārdiem sakarā ar pandēmiju.

Manas paaudzes latvieši ASV nepiedzīvoja Otrā pasaules kara laiku vai bēgļu gaitas, mēs par to uzzinājām no vecvecāku un vecāku stāstiem, mācījāmies amerikāņu skolās un universitētēs. Kara laikā amerikāņu kaŗavīri, kas cīnījās Eiropā vai Āzijā, bija jauni cilvēki, kuŗu dzīve apstājās uz vairākiem gadiem. Daudzi no viņiem krita, bet tie, kas izdzīvoja, katru dienu domāja par to, ko viņi darīs, kad beidzot atgriezīsies mājās. Kaŗam beidzoties, viņi atgriezās un kļuva par paaudzi, kas bija, vēsturnieku vārdiem runājot, kā izšauta lode, "*shot out of a cannon*". Viņi beidzot varēja īstenot savu plānu, papildīt savus sapņus un gribēja to izdarīt ātri, jo saprata laika vērtību. Un kā mēs zinām, ASV pēckaŗa gados sasniedza neticamus panākumus ražošanā un kļuva par spēcīgāko valsti pasaulē.

Es aicinu jūs visus, īpaši jauno paaudzi, pavadīt šo laiku, kad mūsu satikšanās brīvība ir ierobežota, plānojot savu dzīvi un raugoties nākotnē, kad atkal būsim kopā un piedzīvosim uzplaukumu.

Turēsimies kopā, un lai Dievs svētī mūs visus, un lai Dievs svētī Latviju!

Noslēdzies Amerikas latviešu apvienības (ALA) 69. kongress

Informāciju sagatavoja ALA 69. Kongresa Rezolūciju komisijas vadītāja Renāte Kenney un Informācijas nozares vadītāja Tatjana Žagare-Vītiņa

23. un 24. oktobrī attālināti, Zoom platformā notika Amerikas latviešu apvienības kongress. Kongresu atklāja LELBĀL archibīskape Lauma Zušēvica ar emocionālu un uzmundriņošu lūgšanu.

ALA priekšsēdis Pēteris Blumbergs savā uzrunā uzsvēra ALA dzīvotspēju sareģītajos pandēmijas apstākļos. Vairāk nekā gads ir pagājis kopš 68. kongresa un paveikts ir daudz. To savos apsvērumos atzīmēja gan LR vēstnieks ASV Māris Selga, gan ārlietu ministrs Edgars Rinkēvičs, speciālo uzdevumu vēstniece diasporas jau-

tājumos Elita Gavele, mūsu sadarbības partneri Kanādā, Eiropā un latviešu organizācijās.

Lielu interesi izraisīja žurnālista Paula Raudsepa saruna ar Vācijas Māršala fonda pētnieci Kristīni Bērziņu par Latvijas drošību gaidāmo ASV prezidenta vēlēšanu noskaņā. Bija trīs darba grupas – par ALA politiskajām aktivitātēm, par latviskās kultūras un izglītības saglabāšanu un uzturēšanu mums visiem jaunos, neparastos apstākļos.

Dienas noslēgumā apvienības birojā tika izlozēts arī akcijas "Sveika, Latvija!" uzvarētājs, kuŗš ieguva ALA apmaksātu

lidojuma biļeti uz Rīgu. Cerams, ka šo iespēju uzvarētājs Paulis Lazda no Viskonsīnas varēs izmantot tuvākajā laikā, kad atkal varēsim brīvi pārvietoties pa plašo pasauli!

24. oktobrī delegātiem un skatītājiem bija iespēja piedalīties interesantā sarunā par Rīgu. Domnīcas *Certus* valdes priekšsēdētājs, Latvijas Universitātes asociētais profesors Daunis Auers prezentēja viņa vadībā veikto pētījumu "RīgaX". Skatītājiem bija daudz jautājumu par to, kā pētnieki redz Latvijas galvaspilsētas attīstību.

Kā savā pārskatā kongresa

pirmajā dienā ziņoja ALA priekšsēdis Pēteris Blumbergs, apvienības finanču situācija ir ļoti laba, tāpēc esam varējuši atļauties atbalstīt vairākas nozīmīgas aktivitātes – sniegt ievērojamu atbalstu ASV latviešu skolām, nometnēm, līdzmaksājumu Amerikas latviešu ziedojumiem, kas palīdzēja iegādāties datorus tālmācībai bērniem Latvijā. Kongress pieņēma ALA budžetu šim darbam, jo agrāk to nebija iespēju izdarīt sakarā ar izsludināto pandēmiju.

Bija vairāki interesanti mūsu sadarbības partneru ziņojumi.

Pasaules brīvo latviešu apvienības (PBLA) priekšsēde pastāstīja par organizācijas darbu. ALA ir PBLA daliborganizācija un svarīgs sadarbības partneris.

Interesantu un emocionālu prezentāciju sniedza Latvijas Okupācijas muzeja direktore Solvita Vība un Latvijas Nacionālās operas ģildes prezidents Ivars Slokenbergs. Gadu gaitā ALA dāsni atbalstījusi gan muzeju, gan Ģildi.

Kongresā piedalījās 65 delegāti. Tas apstiprināja arī jauno apvienības valdi, tika pieņemtas vairākas rezolūcijas un ieteikumi.

(Turpināts 5. lpp.)

DACE
APERĀNE

Latviešu kultūras biedrības TILTS pilnsapulce norisinājās sestdien, 10. oktobrī, Pokipsijā, Ņujorkā. Pilnsapulce notika valdes locekļa Andra Padega mājas ārpusē uz verandas, ievērojot Ņujorkas štata vadlīnijas par tikšanos pandēmijas laikā. Pieci valdes locekļi – Andris Padegs, Ārija Kats, Dace Apeņāne, Gundars Apeņāns un Irīna Kats ievēlēja valdes un revīzijas komisijas locekļus, pieņēma 2019. gada pilnsapulces protokolu, kases pārskatu, kā arī revīzijas komisijas ziņojumu un apstiprināja šī gada 18. jūlija speciālās Zoom Valdes sēdes laikā izziņotos projektus, pateicoties atsūtītām pilnvarām no TILTA biedriem ASV, Kanādā un Latvijā.

Nākamajā dienā, 11. oktobrī TILTS valdes sēde tika noturēta Zoom vietnē, priekšsēdes Daces Apeņānes vadībā. Sēdē piedalījās 15 valdes locekļi no Amerikas Austrumkrasta, Vidienes, Dienvidiem un Rietumkrasta, kā arī no Latvijas. Valdes sēde iesākās plkst. 11.11 no rīta. D. Apeņāne ziņoja, ka pilnsapulces laikā TILTA valdē tika ievēlēti 40 iepriekšējie valdes locekļi, plus pieci jauni valdes locekļi: Pēteris Dajevskis, Aina Laķis, Māra Linde, Māra Pelēce un Sandra Zeidenberga Jansone, kopā 45 valdes locekļi no ASV, Kanadas un Latvijas. Pilnsapulces laikā arī tika ievēlēti iepriekšējie TILTA revīzijas komisijas locekļi – Pēteris Āns, Jānis Bebris, Kaspars Krēšlīns. D. Apeņāne apsveica jaunus valdes locekļus un pateicās Revīzijas komisijas locekļiem par viņu iesniegto ziņojumu, ka 2019. gada ienākumu un izdevumu ieraksti saskan ar attaisnojošiem dokumentiem un ka uzrādītās bilances saskan ar bankas pārskatiem. Valdes locekļi apstiprināja turpmāko valdes amata sadalījumu: Dace Apeņāne – priekšsēde, Andris Padegs – priekšsēdes izpildu vietnieks/vecākais vicepriekšsēdis un sekotārs, Ints Dzelzgalvis – seniors vicepriekšsēdis, Ārija Kats – seniore vicepriekšsēde, Tija Kārkle – folkloras vicepriekšsēde, Dace Apeņāne – mūzikas vicepriekšsēde, Marcis Voldiņš – teātra vicepriekšsēdis, Gundars Apeņāns – juriskonsults, Astrīda Jansone – Latvijas pārstāve, Juris Baidiņš – kasieris. D. Apeņāne informēja valdes locekļus par ALAs virtuālo kongresu 23. un 24. oktobrī, kuŗā viņa un Ints Dzelzgalvis piedalījās kā TILTS delegāti. TILTS priecājās par labo un ilggadējo sadarbību ar Amerikas latviešu apvienību un par tās nozīmīgo atbalstu TILTS rīkotām koncerta un teātra turnejām daudz gadu garumā.

TILTS ir iecerējis 2021. gada pirmajā pusē sarīkot koncertus un cita veida kultūras pasākumus tiešraides ciklā “Kultūras TILTS”. Informācija par prog-

2020. gada pilnsapulce maskās

rammām tiks izziņota tuvākajā nākotnē. Sēdē noslēdzoties plkst. 11:51, priekšsēde D. Apeņāne novēlēja valdes locekļiem labu veselību un turpmāk darboties, kā TILTA bijušais

par grāmatas izdošanas datumu, kas paradzēts 2021. gada 10. maijā. TILTS piešķirums kopā ar Četriem citiem ASV latviešu kultūras atbalsta fondiem un pāris privātiem ziedo-

mājā gadā.

Šī gada speciālā valdes sēdē TILTS valdes locekļi pieņēma arī lēmumu atbalstīt projektu “Trimdas kokle” ar \$1000 sēklas naudu. Projekta iniciā-

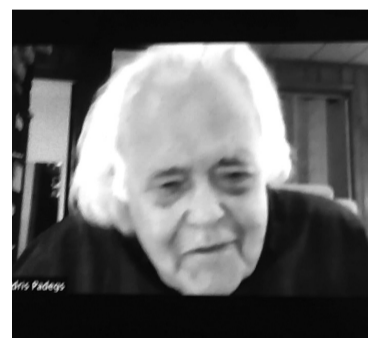
2020. gada oktobra sēdes grupa

priekšsēdis Ģirts Zeidenbergs allaž mēdza teikt – “uz priekšu” un arī – “uz augšu”!

TILTS atbalsts jauniem projektiem.

Valdes sēdē tika pieņemts lēmums atbalstīt jaunu grāmatu “Latvian-Canadian Art, Music, Letters”, autori - Uldis Rihards Lote un Karina Mierīņa, ko izdos LATCAN (Latvia Canada Business Council) par

jumiem ir devis iespēju izdevniecībai “Jumava” izdot šo darbu. Bagātīgi ilustrētā grāmata ar Ē. Dajevska darbu krāsainām reprodukcijām apskata mākslinieka dzīvi, glezniecību un viņa plašo dekoratīvo darbību teātrim Latvijā, latviešu DP laiku teātrim, baletam un operai Vācijā, kā arī viņa ciešo sadarbību ar trimdas teātriem un citiem deju un mūzikas

Andris Padegs

tore un vadītāja ir Ziemeļkalifornijas latviešu skolas skolotāja, Gaņezera 3x3 nometnes līdzvadītāja un jaunievēlētā TILTS valdes locekle Māra Linde. Viņas līdzstrādniece ir koklēšanas skolotāja Hamiltonas latviešu skolā un Baltijas vēstures zinātniece Dace Veinberga. Oktobra valdes sēdē Māra Linde tuvāk iepazīstināja ar projekta iecerēm un nozīmi. Projekta “Trimdas kokle” galvenie mērķi ir: 1) uzskaitīt trimdā radītās, visdrīzāk 13 stīgu kokles, parasti skaņotas Mi mažorā, un izveidot datu bāzi par kokļu darinātājiem, koklētāju ansambļiem, koklēšanas kustību un kustības vadošajām personām, 2) digitāli-

”Uz priekšu un uz augšu!” Latviešu kultūras biedrība TILTS pilnsapulce un valdes sēde

ansambļiem ASV un Kanādā. Pētījumā Dzintra Andrušaitē apskata arī Dajevska karjeru Ņujorkā, darbojoties filmā un dekorāciju studijās, kuŗas izgatavo liela mēroga dekorācijas Brodvejai, Ņujorkas Pilsētas baletam un Metropolitena operai. Pēteris Dajevskis piebilda, ka patlaban viņš ar apgādu un autori sadarbojas, lai organizētu grāmatas atvēršanas svētkus Latvijā, kā arī ASV nāka-

zēt notis ar šīm koklēm īpaši radītajām tautasdziesmu apdārēm un oriģināliem skaņdarbiem, 3) izveidot isas koklēšanas video pamācības pēc Andreja Jansona grāmatas “Koklēšana” parauga latviešu un angļu valodās. XV Vispārējos latviešu dziesmu un deju svētkos ASV 2022. gada jūlijā projekta ietvaros iecerēta izstāde “Trimdas kokles un koklēšanas kustība” un visu paaudžu koklētāju “saspēlēšanās”.

Sadarbībā ar projektu “Trimdas kokle” TILTS rīkos vairākas “Koklītes skanēja” Zoom tikšanās ar Māru Lindi, kuŗu laikā koklētāji un interesenti varēs iegūt informāciju par projektu “Trimdas kokles”, dalīties ar stāstiem par savām personīgajām koklēm, kā arī iepazīties ar trimdas koklēšanas tradīcijām. Pirmā tikšanās “Koklītes skanēja” Zoom Ziemeļkalifornijas kopienai jau veiksmīgi norisinājās 18. oktobrī. Nākotnē notiks citas “Koklītes skanēja” virtuālas tikšanās Vidienē un Austrumkrastā. Informācija par nākamajiem pasākumiem sekos laikrakstā Laiks, TILTS un Trimdas Kokles “Facebook” lapās, www.latviesi.com un citos portālos.

Speciālā valdes sēdē TILTS valde pieņēma lēmumu ziedot Latvijas Nacionālai Operas Ģildei \$1000, tādējādi atbalstot Jāņa Kalniņa operas “Hamlets” uzvešanu 2022. gada janvārī Latvijas Nacionālajā operā. Biedrība TILTS ir gandarīta būt pirmā latviešu organizācija, kas atbalstījusi šo vērtīgo un vēsturisko projektu. Pēc Valdes sēdes šoruden, Latvijas Nacionālās Operas Ģildes vicepriekšsēde un TILTA valdes locekle Iveta Grava sniedza plašu vizuālu un audio stāstījumu par operas “Hamlets” vēsturi un agrāko izrāžu spilgtiem solistiem, daudzi no kuŗiem izceļoja uz trimdu pēc Otrā pasaules kara, kā Mariss Vētra, Amanda Liberte Rebāne, Viktors Stots, Lidija Blūmentāle, Herta Lūse, u.c. Iveta Gravas prezentācijas laikā valdes locekļi arī uzzināja sīkāku informāciju par operas “Hamlets” 2022. gada pirmizrādes māksliniecisko komandu.

Latviešu kultūras biedrība TILTS sirsnīgi pateicas visiem, kuŗi ir atbalstījuši TILTS darbību ar labām domām, izpalīdzīgu informāciju, jaunu projektu ierosinājumiem, kā arī iesūtot Gada maksas! Vēl ir iespēja iesūtīt minimālo Gada maksu/Biedra naudu (\$15.00), rakstot čeku uz “Latvian Cultural Association TILTS” vārda un sūtot to TILTS kasierim Jurim Baidiņam, ar atsevišķu piezīmi par e-pasta un mājas adresēm (ja tās ir mainījušās): Mr. Juris Baidins, atn – TILTS, 1104 Window Drive, Wilmington, DE 19803. Ja vēlaties pierakstīties uz digitālo 2020. gada TILTS apkārtrakstu, kas iznāks novembrī, lūdzu, rakstiet uz e-pasta adresi: daperans@tilts.org.

Noslēdzies Amerikas latviešu apvienības (ALA) 69. kongress

Informāciju sagatavoja ALA 69. Kongresa Rezolūciju komisijas vadītāja Renāte Kenney un Informācijas nozares vadītāja Tatjana Žagare-Vītiņa

ALA 69. KONGRESA REZOLŪCIJAS

ALA 69. kongresa delegāti, tiekoties virtuāli Zoom platformā, 2020. gada 23. – 24. oktobrī:

1. Pateicas 69. kongresa Rīcības komitejai: Ansim Viksnim par ieguldīto darbu kongresa Minesotā plānošanā, pirms pandēmijas uzlikto ierobežojumu liedza šo kongresu noturēt klātienē; Tatjanai Žagarei-Vītiņai un Pēterim Blumbergam par virtuālā kongresa programmas izveidošanu; Marisai Gudrajai un *Tiešraides.lv* kollegām par virtuālā kongresa tehnisko nodrošinājumu.

2. Pateicas Latvijas Evāģēliski luteriskās baznīcas ārpus Latvijas archibiskapei Laumai Zuševičai, Latvijas Republikas ārlietu ministram Edgaram Rinkēvičam, Latvijas Republikas ārkārtējam un pilnvarotajam vēstniekam ASV Mārim Selgam, Latvijas Republikas Ārlietu ministrijas speciālo uzdevumu vēstniecei diasporas jautājumos Elitai Gavelei par piedalīšanos kongresa atklāšanā un darbā; žurnālistam Paulam Raudsepam, Vācijas Māršala fonda pētniecei Kristīnei Bērziņai, Latvijas Universitātes asociētajam profesoram, domnīcas "Certus" valdes priekšsēdētājam Daunim Aueram par informatīvajām sarunām par aktuālām tēmām.

3. Pateicas ALA valdes Kultūras nozares vadītājai Līgai Ejupei, Kultūras fonda vadītājai Sanitai Šūmanei, kasieres palīdzei Anitai Nāgelei un revīzijas komisijas loceklei Gundegai Dancei par lielo ieguldījumu, darbojoties ALA valdē.

4. Izsaka pateicību, amatu atstājot, ASV Ilinoisas štata kongresmenim *John Shimkus*, par ilggadējo sadarbību un politisko atbalstu ASV baltiešiem, dibinot *House Baltic Caucus* un darbojoties tā vadībā, un uzdod ALA valdei sagatavot viņam apsvēikumu.

5. Atbalsta Baltkrievijas tautas vēlmi dzīvot demokrātiskā sabiedrībā, pašiem nosakot savu likteni, saskaņā ar demokrātiskiem principiem un ievērojot starptautiski atzītas cilvēktiesību normas, kā arī nosoda Baltkrievijas prezidenta Aleksandra Lukašenko rīcību un atbalsta iespēju sarīkot atkārtotas, demokrātiskas vēlēšanas.

6. Apsveic jaunievēlēto Rīgas Domi un pilsētas mēru Mārtiņu Staķi, vēl panākumus darbā, uzlabojot Rīgas pilsētas infrastruktūru, ceļot iedzīvotāju dzīves kvalitāti, un turpinot veidot

to par Eiropas tūrisma, biznesa, kultūras, zinātnes un inovāciju centru. Kongress ierosina stiprināt sadarbību starp ALA valdi un Rīgas Domi, strādājot pie kopīgiem projektiem.

7. Atbalsta Latvijas drošības un aizsardzības nostiprināšanu, turpinot sadarbību starp Latviju un ASV, kā arī iestājas par NATO un ASV militārā kontingenta klātbūtnes nodrošināšanu Baltijas reģionā.

Mārtiņš Andersons strādā no sava kabineta Rīgā (pie savas mātes Andas gleznas)

Kongresa "viridirigente" Marisa Gudrā

8. Pauž pārliecību, ka Trīs jūru iniciatīva kalpos dalībvalstu ekonomikas izaugsmei un enerģētiskā savienojuma izveidei, stiprinot Latvijas un Eiropas drošību, jo stratēģiski nozīmīgu pārrobežu projektu īstenošana vairo valstu savienojamību un kalpos ilgtspējīgai attīstībai.

9. Izsaka atbalstu ALA un PBLA ekonomiskās sadarbības iniciatīvām, ieskaitot Pasaules latviešu ekonomikas un inovāciju forumu un *Spotlight Latvia*, un iesaka turpināt atbalstīt un veicināt šos pasākumus.

10. Uzdod ALA valdei sadarboties ar Latvijas Republikas Ārlietu ministriju svarīga ārpolitiskā mērķa sasniegšanai, lai-

kus uzsākot informācijas darbu un aktīvu kampaņu, kas palīdzētu Latvijai iegūt nepieciešamās balsis, lai tā tiktu ievēlēta par ANO Drošības padomes nepastāvīgo dalībvalsti 2025. gadā.

11. Uzdod ALA valdei turpināt sadarbību ar PBLA, Latvijas Republikas Izglītības un zinātnes ministriju un citām izglītības iestādēm, lai arī turpmāk nodrošinātu finansiālo atbalstu ASV latviešu skolām

14. Atbalsta ASV latviešu centru mazo presi un ALA ilgstošo sadarbības partneri – laikrakstu *Laiks*, turpinot piešķirt papildu finansējumu darbības nodrošināšanai. (Paldies! -Red.)

15. Aicina ALA valdi un biedru organizācijas izpētīt iespēju veicināt sadarbību un atbalstu draudzēm, latviešu centriem un citām latviešu organizācijām un indivīdiem, kam rūp grūtībās nonākušu latviešu izcelsmes ASV iedzīvotāju intereses un vajadzības.

16. Uzdod ALA valdei, sadarbībā ar biedru organizācijām, izskatīt un atjaunot biedru sarakstus, lai, sakarā ar 69. kongresa pieņemtajiem statūtu grozījumiem, veicinātu latviešu organizāciju pārstāvniecību ALA kongresos.

miem, veicinātu latviešu organizāciju pārstāvniecību ALA kongresos.

17. Lūgt ALA valdei katru gadu no Kultūras nozares budžeta atvēlēt līdzekļus kultūras mantojuma un ASV latviešu arhīvu glābšanas un pārsūtīšanas vajadzībām.

18. Uzdod ALA valdei plānot ALA 70. jubilejas gada pasākumus un kongresu.

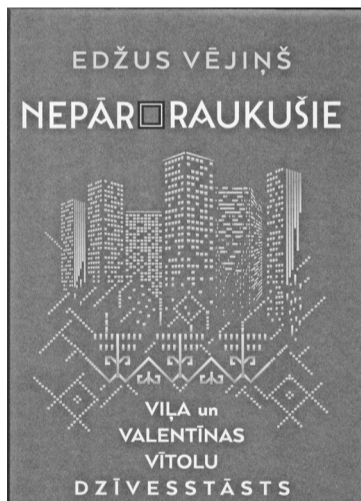
19. Uzdod ALA valdei izveidot darba grupu, iesaistot dažādu paaudžu un organizāciju pārstāvjus, ar uzdevumu izstrādāt vīziju par to, kāda varētu būt ASV latviešu sabiedrības un ALA nākotne pēc 10 un vairāk gadiem.

IETEIKUMI

1. Iesaka ALA biedriem būt par apvienības vēstniekiem un aicināt citus kļūt par ALA biedriem, atjaunot vai paaugstināt biedra statusu.

2. Iesaka ALA biedriem un biedru organizācijām aicināt cilvēkus iesaistīties ALA Sabiedrisko attiecību nozares "Call To Action" aktivistu grupā, lai veicinātu ASV Kongresa locekļu labvēlīgu nostāju Latviju interesējošos drošības un citos jautājumos.

JAUNA GRĀMATA!

Edžus Vējiņš. "Nepārtraukušie"

Viļa un Valentīnas Vītolu dzīvesstāsts. – Rīgā, 334. lpp.

"Šo grāmatu arī pavisam nopietni iesaku izlasīt kā mācību grāmatu tiem, kas studē marketingu un menedžmentu, jeb kā man patīk teikt, "studē par miljonāriem". Prof. Pēteris Bolšaitis

USD 35,-

Grāmatas Jums piesūtīs pa pastu (t.sk. pasta izdevumi).
Rakstiet Inesei Zaķis 6051A Sun Blvd #604, St.
Petersburg, Florida 33715

Precīzējums

Paldies Daigai Mazvērsītei par simpātisko rakstu, veltītu "Trīs no Pārdaugavas" grāmatas un "Duceles" CD atvēršanas svinībām, oktobra sākumā, kultūras namā "Ulbrokas pērle" (*Laiks*, 2020. g. 24. okt.). Jūtos dziži pagodināts, lasot sarīkojumā atskanējušos cildinošos vārdus – to vidū Ilzes Jurkānes, kas, labu domādama, nevilus mani paaugstinājusi par "Amerikas Balss pārraižu vadītāju". Skaidribas labad – *Amerikas Balss* raidītājā biju tikai viens no latviešu nodaļas darbiniekiem. Manā laikā, 1980. un 1990. gados, latviešu nodaļu vadīja Irēne Karule, bet pēc viņas – Knuts Ozols. Bet, paldies, Ilzīt, par jaukajām jaunības atmiņām!

VILNIS BAUMANIS

LATVIEŠI CEĻO AR RIGA VEN UN INESI ZAĶIS

Ceļojums uz St. Augustine – Floridas šūpuli

Ko dara latvieši šai neparastajā laikā tūristu un pensionāru paradīzē Floridā? Lielākoties likumpaklausīgi sēž savās mājās, tikpat kā netiekas un klievē garlaicību, kā nu katrs māk. Lielākoties, lasot grāmatas un *Laiku*, sazvanoties un „tiklojoties”, bet paretam nīprākie arī kaut kur saņemam aizbraukt. Varat iedomāties, cik grūti mājās šai piespiedu dīkstāvē ir nosēdēt mūsu „galvenajai ceļotājai”, ceļošanas tūru organizētājai Inesei Zaķis! Tāpēc ik pa laikam viņa tomēr iemanās kaut ko izdomāt un iekustināt arī citus. Varbūt iespaidojusies no Tēvzemē populārās mudes „Šovasar apceļosim Latvijū!”, varbūt no nenogurdināmā ceļotāja Jāņa Boļa, kurš nesen iemanījās trīs dienās apceļot četrus kontinentus (lasiet *Laika* nr. 37!), Inese ar domubiedriem arī devās ceļojumā pa tuvāko apkārtni – šoreiz uz St. Augustine (latv. – Sanogastina) ziemeļaustrumu Floridā.

Pirms došanās ceļā palasijām vēstures grāmatas un, protams, ieskatījāmies visu zinošajā Google. Tātad – tāpat kā Dienvidamerikā, arī ziemeļos pirmie ieceļotāji – eiropieši bija spāņi. 1513. gadā pats pirmais Floridu ieraudzīja Juan Ponce de León, un viņa vārdā 1888. gadā varens būvuzņēmējs Henry Morrison Flagler, tas pats, kas 1892.

Inese pie St. Augustine mūra cietokšņa

Welcome šampanieti mums pasniedz jauna, skaista meiča, kas paaugstinās, kādā valodā ar mums runāt. Humoru mīlot, sakām, ka esam latvietes! O! Meitenes, vārdā Karlina, māte esot latvietē! Valodu gan nezinot, bet saknes, redz, zina. Karlina dāvanā no mums dabū jauno *Laika* Mākslas kalendāru. Tiešām – „latvieši ir visur!”

Klāt vakariņu laiks. Ja jau esam „spāņu kultūrā”, droši vien Inese meklēs savas iemīļotās „zardīnes” (tā viņa konsekventi sauc sardīnes!). Nu, nav, paeljas arī nav. Acīmredzot galvenokārt arhitektūra ir tas, kas šeit saglabāties no „spāņu laikiem”. Ja runājam par eksotiku – bijām plānojušas apmeklēt Pirātu muzeju, bet tas bija slēgts.

Nākamajā dienā dodamies uz šāspuses redzamāko objektu – tiešā un pārnēstā nozīmē –, uz Castillo de San Marcos – vecāko mūra cietoksni Amerikā, kas celts pret angļu iebrukumu (konkistadori taču arī savā starpā cīnījušies!) no *coquina rocks*, maziem gliemežvāciņiem, kas gadu tūkstošos sacementējušies spīvā cietumā. Tādi veidojas tikai Floridas krastā. Vēstures draugiem – šis cietoksnis celts laikā no 1672. līdz 1695. gadam – 23 gadus!

Nākamajā rītā ceļā dodamies pa slaveno A1A ceļu un tā sānceļiem, lai skatītu „īsto”

ceļus līdz Flagler Beach, jo šis ceļš aizvien ir diezgan neizbūvēts. Te jāpiemin, ka tas būvēts pirms 75 gadiem un ir burvīgs ar savu senatnes „piesitienu”. Šis ceļš bija ļoti nozīmīgs Floridas Austrumkrasta attīstībā.

Mantauza upes krastā dižojas viens no Floridas štata skaistākajiem parkiem – Washington Oaks Gardens State Park, pēc kuŗa apskatīšanas un spirdziņošanās pastaigas dodamies uz St. Augustine Lighthouse and Maritime museum, celtu no 1871. līdz 1874. gadam. Nu, neuzkāpām gan visus 219 pakāpienus, lai sasniegtu bāku (skat attēlā), taupījām spēkus, lai izbaudītu to, ko piedāvā tūristu iecienītais Flagler Beach, jo tālāk esam plānojušas ceļu – atkal pa maziem sānceļiem, tuvāk dabai uz Mosquito Lagoon, Canaveral National Seashore un kur vēl... Bet –, meklējot eksotiku, esam iebraukušas aizliegtā zonā! Kennedy Space Center mūs apturēja skrējienā, bet, sapratuši, ka esam zinātkāras ceļotājas, ļāva doties tālāk. Nakšņošanai izraudzījām Marriot Hutchikson Island Beach and Gulf Resort and Marina – ērtu un patīkamu vietu spēku uzkrāšanai mūsu ceļojuma noslēdzošajai – ceturtajai dienai, kas arī sagādāja daudz skaistu mirkļu.

Lai pārbrauktu no Floridas Austrumu uz Rietumu krastu, jāreķinās ar trīsarpus – četrām stundām. Tā kā jau ceļojuma sākumā vienojamies – nekādas steigas! – pietājam uz mierīgu ekskursiju Lake Placid (pilsētu pašas Floridas pavalsts vidū, ko lūdzam nejaukt ar 1980. gada Olimpiadas pilsētu Leikplesidu pie Ņujorkas!) Atminējāmies, ka Floridas Lake Placid savulaik dabūjusi Readers Digest balvu kā „America's Most Interesting Town”. Pilsētiņā dzīvo vien divarpus tūkstoši cilvēku, to vēl devē arī par Town of Murals, jo tā slavena ar īpašiem sienu zīmējumiem (kas nav tādi kā šodien zināmie grafi, nē! Tās patiesi ir gleznas!) Un vēl te ir klaunu muzejs un skola, līdz ar ko še dzīvo visvairāk Amerikas klaunu – kā gan citādi?! Tas vēl nav viss – šī pilsēta ir Caladium Capital – krāšņo ziemciešu šķirnes puķu galvaspilsēta, ko arī izbaudījām visā to skaistumā. Un daudzveidībā, un fotogrāfējam, fotogrāfējam...

Lake Placid, Floridas ezeru zemē ir 27 ezeri, kas atsauc atmiņā Latvijas „zilo ezeru zemi” Latgali, un kā izrādās, ne tikai tas. Šeit iepirkām arī Floridas „šmakovku”, sauktu Moon Shine, 40° dziru, ko ceļā nebaudījām gan. Lai paliek „nenoskārstai vajdzībai”, piemēram, ja kāds Latgales ciemiņš, beidzoties Covid-19, iegriezies ciemos.

(Turpināts 7.lpp.)

gadā uzbūvēja Floridas attīstībai tik nozīmīgo East Coast Railroad un kopā ar Rokfelleru nodibināja Standard Oil milzi, arī uzcēla arī iespaidīgu viesnīcu tīklu, tostarp Ponce de León Hotel, kuŗa tagad mitinās Flagler College.

Leonam sekoja Alvar Núñez Cabeza de Vaca (1528.), tad Fransisco Vázquez de Coronado (1540.) un citi, taču neatrada neko ne no cerētās bagātības, kas līdzinātos Meksikas vai Peru zelta krājumiem, ne arī meklēto Fountain of Youth... Un kā viņi, tā viņu pēcteči devās tālāk. St. Augustine palika pirmā pastāvīgā eiropiešu, precīzāk – spāņu apmetne Ziemeļamerikā, līdz te ieradās

Don Pedro Menendez de Avilés, kuŗš 1565. gadā nodibināja pilsētu, kuŗai nu ir tas gods saukties par vecāko spāņu dibināto pilsētu ASV.

St. Augustine ir saglabājusi savu seju kā spāņu koloniālās un renesanses arhitektūras pilsēta. Tāda tā arī tiek rādīta tūristiem, īpaši St. George Street, kas ir gājēju iela un kuŗā koncentrēti visi „spāņu laika” nozīmīgākie arhitektūras paraugi. Ja ceļniekam ērtāk, var izmantot Old Town Trolley Tours, kas īpaši greznas top Ziemsvētku laikā, lai pilsētas viesi baudītu seno pilsētu visā tās daiļumā. Tostarp īpašo lepnumu – oldest wooden shool house – seno koka ēku, kas

glabā īpašo seno dienu auru.

Mēs apmetamies jau minētajā 1888. gadā celtā hotelī Casa Monica, kur arī mūs sagaida pirmais patīkamais pārsteigums.

Floridu. Braucām caur purvājiem un gar 200 – 300 gadus vecajiem ozoliem (live oak), kas ir aizsargājamo koku statusā. Pa bruģi, kas joprojām klāj

LATVIEŠI CEĻO AR RIGA VEN UN INESI ZAĶIS

Ceļojums uz St. Augustine –
Floridas šūpuli

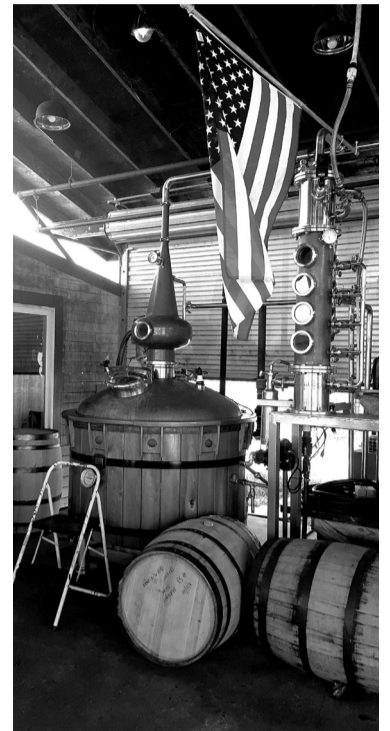
Mūžzaļie ozoli

Vēsturiskais ceļš

Zinātājs tad pateiks, vai Floridā no cukurniedrām „dzītais” ir tāds pats vai labāks nekā no Latvijas cukurbiešu cukura. Taču iegriezāties *Henscraft*

Farm Vineyard and Winery, kur pārdod lieliskus ievārijumus, vīnus un, saprotams, olas. Tāds, lūk, mūsu ceļojums pa „tuvējo” apkārtni. Lielā Ame-

Te top Moonshine

rika savos plašumos glabā tik daudz vēl izzināma mūsu mūžam.

Dosimies izzināt!

Rīga Ven uzticamā ceļotāja

PUBLIKĀCIJA PĒC LASĪTĀJU VĒLĒŠANĀS

Grāmatu drauga dzīves dēkas jeb „The Adventures of my
life from Helmars Rudzitis”

(Continued from No. 40)

I don't believe that I ever found out the reason for the conflict, but when I approached the table, I recognized some of the people who were sitting there, at least in terms of their appearance. Among them was the violinist Sara Rašina, a singer who I think was named Kogans, a few Jewish youths and a very aggressive Latvian youth. The conflict was over, but I expressed my thoughts, and perhaps I said something anti-Semitic even though I had many respectable acquaintances in Riga who were Jewish. This was an exceptional case. The incident ended, and Bukolds came and sat at our table.

Perhaps half an hour passed before two men in uniforms and blue caps approached our table, pointed at Bukolds and me and asked us kindly to come outside. Then they asked us to follow them along Kaļķu Street toward the Daugava River, where the men in blue caps delivered us to a militia precinct. It was the same building where there had once been a police precinct, and Grāmatu Draugs was always under its jurisdiction. We were brought into a room at the end

of a long corridor and left there, with the door left ajar. We stood there in the doorway and watched as the aggressive group from the bar was brought in. They started to say something equally aggressive to the militiamen. We couldn't hear what they were saying, but the militiamen were writing something down, and we thought that something bad would happen. Our accusers were probably “with achievements.” While standing in the doorway, we suddenly realized that it was May 15, and that meant that the complaint that was filed against us could have an additional “aroma.”

After a long period of explanations and writing, the militiamen led the group to the exit door. Another ten minutes passed, and then a surprise happened. One of the militiamen approached us and said “Get out of here, boys, and quickly!” We did not have to ask him to repeat the statement, but we were hoping that that was the end of the story, but something was written down, and that could not simply disappear. Still nothing happened the next day or later.

The moral to this story is that the militiamen were Latvians. The complainants were Jews, except for the most aggressive

young man, who was a Latvian. He was the son of Dr. Libietis, head of the widely known sulfur baths in Kēmeri.

The next day after the event, a woman who had observed everything called me and told me that after the incident, Libietis came out of the bar, called someone on the telephone, waited for the militiamen, and then pointed at Bukolds and me from the doorway of the bar. This means that a Latvian was the one who accused us. I later heard that young Libietis had a romance with violinist Rašina. I suppose that he accepted the new system and, as it fell apart, wandered to the East, I believe.

That was a petty incident, but it could have ended differently if we had been taken to the KGB or a prison for an investigation. We understood the possible consequences of what we had done only after the year of terror was over. I remember that the events happened on May 15, not long before the red regime fell apart. The investigation could have taken a long time, and we could have spent that time in prison. Here is another story which shows what that could have happened.

One of the employees called

Bruks, hired by Riekstiņš, had two brothers, and another employee, Sipoliņš, had a son. All three of them were young men, but they did not work for Belakords, but had become friends. When the war began, all three of them fled Riga because they were afraid that they might be drafted into the army. They hid in the forests of Jūrmala, and one of them had a camera with him, and a Russian patrol that happened to come by believed that they were spies. The result was that all three young men were sent to the Central Prison for an investigation. Soon the investigators had to flee, and the killing of prisoners at the prison began. I believe that this was carried out in accordance with a plan, and men were shot in alphabetical order. When the mass grave was dug up, the remains of the two Bruks brothers were found. Sipoliņš did not die. The jailers did not get to the letter S, and they had to grab their guns and run away.

If we had been in the prison when prisoners were killed, poor Bukolds, whose surname begins with the letter B, would surely have been shot. I don't know whether they got to the letter R, but I know that they didn't get to the letter S.

As I mentioned, the staff of Belakords was scattered into the winds, and so we got a few new employees from the personnel division. I was surprised to find that all of them were radical nationalists who detested communism from the bottom of their hearts. That was peculiar, but it was what it was. Now the factory had a whole group of people who had similar thoughts. As the spring approached, Riekstiņš appeared at the factory more and more seldom, and I suppose he had other secret jobs to do. That meant that we could talk about the terrible things that were happening in our country and wonder how it would end.

One day, late in the spring, I ran into my former bookkeeper, Pētersons, on the street. I knew that he had a high-ranking job at the state-owned publishing house. When he saw me, Pētersons quickly approached me and offered me a job at the publishing house. He said that it was preparing many books, there was a lot of work to do, but there were not enough employees who knew how the work was to be done.

(To be continued)

TRIMDAS ARCHĪVU MĀJUPCEĻŠ

Mūzejs aicina – varbūt tev garāžā vai pagrabā ir...?

Mūzejs un pētniecības centrs “Latvieši pasaulē” ir sagatavojis informāciju par ko ļoti īpašu un aktuālu – nelielu daļu no “vēlmju saraksta” mūzeja krājuma papildināšanai. Priekšmetu dāvinājumi vienmēr ir un būs mūzeja neatņemama sastāvdaļa, par ko esam neizsakāmi pateicīgi visiem tā atbalstītājiem! Konkrētie priekšmetu dāvinājumi no šī saraksta palīdzētu ilustrēt mūzejam un diasporai svarīgas tēmas. Informācijā dalās mūzeja vadītāja Marianna Auliciema.

“Bet ko ĪSTI jūs meklējat mūzejam?” – tas ir jautājums, ko dzirdam bieži no latviešiem ārvalstīs, kurus sastopam, kad esam ekspedīcijās, aktīvi vācot materiālus mūzeja krājumam. Kopš mūzeja dibināšanas esam īpaši attīstības fāzē – kuŗā viens no svarīgākajiem uzdevumiem ir izveidot bagātīgu vēstures liecību krājumu par latviešu migrāciju un diasporu. Tādēļ, cik vien iespējams, dodamies regulārās ekspedīcijās pie latviešu kopienām ārzemēs, mērķtiecīgi vācot priekšmetus, dokumentus, fotogrāfijas un stāstus. Neskatoties uz to, ka mūzejam ir sava oficiālā krājuma politika, kuŗā ir uzskaitīts, kādus materiālus mūzejs vāc, no šī oficiālā dokumenta tomēr nav tik vienkārši saprast, kuŗas no katram piederošajām lietām varētu būt nozīmīgas krājumam!

Daudzreiz mūs interesē pavisam ikdienišķas, “necilas” lietas – galvenais, lai tās palīdz ilustrēt kādu svarīgu tēmu saistībā ar latviešu dzīvi ārzemēs. Piemēram, Aina Novadnieks bija pavisam pārsteigta, kad ciemojāties pie viņas Ziemeļanglijā! Mums interesēja veikalā nopērkama plastmasas *Tupperware* bļoda ar vāku, ko Aina ir gadiem lietojusi, lai tajā “atpūtinātu miklu”, kad cep rupjmaizi. Šī bļoda, kā stāstīja Aina, ir vislabākā un uzticamākā lieta, bez kuŗas rupjmaizes cepšana viņas virtuvē būtu neiedomājama. Ainas stāsts par rupjmaizes cepšanu Anglijā pēc Otrā pasaules kara – par izejvielām, ko nevarēja dabūt, par ģimeni un latviešu sabiedrību Bradfordā, kam maize tika cepta, – kopā ar šo uzticamo darba rīku, plastmasas bļodu (jā, atzīstam, ka vēl labāks eksponāts būtu kūpošs, smaržīgs rupjmaizes kukulis!), palīdz ilustrēt mūzejam interesējošo tēmu – latviešu ēdieni un to gatavošana diasporā.

Citu reizi ekspedīcijas laikā sēdējām pie galda Toronto latviešu centrā un stāstījām par mūzeju, un tika uzdots jautājums: “Vai ir kāda īpaša lieta, ko ļoti meklē iekļaušanai mūzeja krājumā?” Toreiz, ceļojot Kanadā, bijām daudzus stāstus uzklājusī par pirmajiem obligātajiem darbiem, ko latvieši uzņēmās 20. gadsimta 50. gados pēc iebraukšanas Kanadā

pēc Eiropas bēgļu nometnēs pavadītiem gadiem. Tādēļ uzreiz atbildēju, ka meklējam ķiveri, kuŗa piederējusi kādam latvietim, kas pēc iebraukšanas

pionāti, ārzemēs dzīvojoši latvieši ir darinājuši un tirgojuši novusa galdus un piederumus. Mūzeja krājumā pašreiz nav neviena priekšmeta, kas saistī-

vests uz savu mītnes zemi. Šajā laikā bija “modē” greznie arheoloģiskie tērpi ar mēlītēm un misiņa zvaniņiem.

• **Plakāts, ko nesis koris vai**

īpaši svarīgi izskolot savus bērnus – dēlus un meitas. Universitātes izglītība ir bijusi ļoti augsti vērtēta trimdas latviešu vidū, tādēļ krājumam meklējam priekšmetus, kas atspoguļo latviešu studentu kopas un latviešu attieksmi pret augstāko izglītību.

• **Kādas pilsētas telefonu grāmata no 1970. vai 1980. gadiem.** Latvieši, pārvācoties uz jaunu pilsētu, nereti meklēja citus latviešus, izmantojot telefonu grāmatas – tajās tika meklēti latviešiem raksturīgie uzvārdi – Bērziņš, Krūmiņš, Celmiņš, Ozoliņš...

• **Rūpnīcas Red Wing māla krūka no Minesotas, kuŗā skābēti kāposti.** Šīs krūkas, darinātas Red Wing rūpnīcā, bija iecienītas starp Minesotas latviešiem (ASV) kā kāpostu skābējamie trauki. Mūzeja krājumā jau ir vairākas abras, kas darinātas ārpus Latvijas, taču nav neviena priekšmeta saistībā ar kāpostu skābēšanu!

• **Loterijas rats vai kaste no latviešu nama.** Latviešu sabiedrības ārpus Latvijas ir cēlušās un izdzīvojušas, galvenokārt balstoties uz latviešu kopienu brīvprātīgi ieguldīto laiku un ziedotāju līdzekļiem. Latviešu namos daudzu gadu garumā ir rīkotas loterijas un citas īpašas līdzekļu vākšanas akcijas. Loterijas bija slavenas ar savām latviskajām balvām – izšūtiem spilveniem, tautiskām lēlēm, vietējo mākslinieku darbiem vai pašmāju saimnieču ceptām tortēm.

• **Atribūts no vasaras nometnes šķēršļu gājiena vai cits priekšmets, kas saistās ar vasaras nometnēm.** Svarīga trimdas kultūras dzīves daļa bija latviešu skolas un vasaras nometnes bērniem un jauniešiem. Šķēršļu gājieni ir neatņemama vasaras nometņu sastāvdaļa, kuŗā audzinātāji un skolotāji veido aizraujošus piedzīvojumus un izaicinājumus nometņu dalībniekiem.

• **Viesu grāmata no latviešu mājām,** kuŗā ir izlasāmi citu latviešu ģimeņu viesu vārdi, apciemojumi, novēlējumi vairāku gadu garumā. Šādas viesu grāmatas agrāk bija ļoti populāras, un tās savā ziņā atklāj latviešu sabiedrības “mikrokosmu” – ciemošanos, svinības, viesu vizītes no Latvijas, gadskārtu paražas, sabiedrības notikumus u.c.

• **Latviešu basketbolista tērps vai daļa no tērpa.** Latviešu bēgļiem bija liela ietekme uz basketbola sporta attīstību vairākās valstīs pēc Otrā pasaules kara. Mūzeja krājumam meklējam atribūtus, kas atspoguļotu latviešu aizraušanos ar basketbolu, piemēram, kādas komandas uniformu (latviešu komandas vai latvieša, kas piedalās mītņū zemes komandā), apbalvojumus u.c. Interesē arī citi sporta veidi un to atribūti.

(Turpināts 18.lpp.)

Hamiltonas deju kopa “Vainadzīņš” dziesmu svētku gājienā Toronto, Kanadā, 1981. gadā

strādāja zelta raktuvēs Kanadas iekšzemes provincē... Un – galdiņ, klājies! Kanadas latvietis Jānis Valdmanis paceļ roku – viņam ir tāda veca ķivere pagrabā! Tā savulaik piederējusi Jānim Peniķim, kuŗš sākumā bija strādājis zelta raktuvēs, vēlāk pārgājis uz urāna raktuvēm. Jānis varētu mums rīdēt to atvest! Tā mēs krājumā ieguvām brīnišķīgu priekšmetu, kas ilustrē grūto un bīstamo darbu, ko daudzi jauni latviešu vīrieši uzņēmās, lai atmaksātu jaunajai mītnes zemei par iespēju pārcelties uz turieni.

Mūzeja “Latvieši pasaulē” darbiniekiem sarunās, lasot un domājot par latviešu sabiedrību un pieredzi ārpus Latvijas, kā arī plānojot nākotnes izstādes un projektus, izveidojies īpašs “vēlmju saraksts” mūzeja krājuma papildināšanai. Ļoti vēlamies saņemt dāvinājumā vairākus priekšmetus, kas varētu ilustrēt mūzejam un diasporai svarīgas tēmas. Padalos ar daļu no šī “vēlmju saraksta” šeit – ar cerību, ka varētu notikt līdzīgi kā ar zeltrača ķiveri! Mūzejs “Latvieši pasaulē” priecātos saņemt dāvanā šo lietu kopā ar stāstu!

• **Vēstules – sarakste starp Padomju Latviju un Rietumiem.** Jau vairākus gadus mūzejs strādā pie tēmas par saziņu starp cilvēkiem abās “dzelzs priekšskara” pusēs – ar domu atspoguļot emocijas, komunikāciju un praktisko dzīvi ģimenēs, kuŗas tika šķirtas uz gadu desmitiem.

• **Novusa galds (darināts trimdā) un/vai novusa turnīra balva/kauss.** Novuss tika (un joprojām tiek!) kaislīgi spēlēts latviešu kopienās ārpus Latvijas, ir organizēti turnīri, čem-

tos ar novusa spēlēšanu ārpus Latvijas!

• **Arheoloģiskais tautastērps – iegādāts Latvijā 20. gadsimta 90. gados.** Mūzeja krājumā ir vairāki tautastērpi,

tautas deju grupa Dziesmu svētku gājienā. Dziesmu svētku gājienos ārpus Latvijas vienmēr ir bijusi tradīcija katrai deju kopai vai korim nest plakātu, uz kuŗa ir uzrakstīts kopas

Apsveikuma kartītes, ko Antonija Vanaga sūtīja no ASV savai brāļameitai Ievai Rīgā 20. gadsimta 60. gados

kas izvesti no Latvijas bēgļu gaitās vai darināti ārpus Latvijas okupācijas laikā. Šo kolekciju vēlamies papildināt ar tādu tērpu, kas ir komplektēts un nopirkts Latvijā 20. gadsimta 90. gados pēc Latvijas neatkarības atgūšanas un aiz-

vārds. Šādi plakāti parasti tika darināti centralizēti, ar vienotu stilu un izpildījumu.

• **Augstskolas talārs vai tā sastāvdaļa – no kalpošanas universitātē, absolvēšanas vai kā korporācijas regālija.** No-

LATVIJA DIENU RITĒJUMĀ

Uzņemas gādību pār agrāko pilsētas vācu teātri

20. oktobrī Valsts prezidents Egils Levits piedalījās Rīgas Richarda Vāgnera nama atslēgu pasniegšanas ceremonijā, kas simboliski iezīmē Latvijas un Vācijas kopīgā projekta "Rīgas Vāgnera teātra atdzimšana" uzsākšanu.

Valsts prezidenta Egila Levita un Hanzas pilsētas Rīgas mēra Mārtiņa Staķa klātbūtnē Mārim Gailim tika pasniegtas agrākā pilsētas vācu teātra atslēgas, nodot Vecrīgas sirdī esošo ēku jaunā saimnieka rokās. Ēku kompleksa atslēgas tās jaunajiem saimniekiem pasniedza VAS "Valsts nekustamie īpašumi" valdes priekšsēdis Renārs Griškevičs. Šis vasaras beigās Saeima trešajā lasījumā atbalstīja likumprojektu, kas ļaus Māra Gaila vadītajai Rīgas Richarda Vāgnera biedrībai spert platu soli preti iecerētajam mērķim – renovēt un restaurēt vēsturisko ēku, kā arī atjaunot un no jauna atsākt agrākā teātra darbību.

Projekta patrons Valsts prezidents Egils Levits uzsvēra: "Es atbalstu šo nākotnē vērsto Latvijas-Vācijas kopprojektu, jo ēka atspoguļo pēdējo divarpus gadsimtu Latvijas vēsturi. Šis projekts ir ļoti liels pienesums ne tikai mūsu Latvijas kultūras dzīvei, bet arī visas Eiropas, tādēļ esmu gandarīts, ka drīz Vāgnera zāle atgūs savu agrāko spozmi, atkal kļūstot par vienu no redzamākajiem Ziemeļeiropas kultūras norišu centriem, kas atrodas Baltijas jūras krastos."

*

Valsts prezidents Egils Levits Rīgas pilī tikās ar Šveices Konfederācijas Nacionālās padomes prezidenti **Izabellu Morē** (*Isabelle Moret*) un parlamenta politisko pārstāvju delegāciju, sveicot ar pirmo Šveices parlamenta oficiālo vizīti Latvijā.

Egils Levits, kurš savulaik ir bijis arī Latvijas vēstnieks Šveicē, puda gandarījumu par Šveices parlamenta vēlmi veidot ciešākas sadarbības saites ar Latviju. I. Morē pateicās par sirsnīgo uzņemšanu un izteica cerību, ka pēc šīs vizītes izdosies izveidot Latvijas un Šveices parlamentāriešu draudzības grupu tālāku abu valstu kontaktu stiprināšanai.

Par mērķtiecīgu atbalstu kultūras nozarei

21. oktobrī pēc Valsts prezidenta Egila Levita un valdības vadītāja Krišjāņa Kariņa tikšanās tika atzīts, ka Latvijai kā mazskaitlīgai nācijai ir nepieciešams mērķtie-

cīgs atbalsts kultūras nozarei un radošajām personībām.

Valsts prezidenta ieskatā, atbalsts kultūrai būtu nodrošināms divos virzienos. Pirmais virziens ir institucionāls atbalsts, bet otrs – speciāls atbalsts *Covid-19* apstākļos.

Krišjānis Kariņš pievienojās sacītajam, ka Latvijā ir svarīgi palīdzēt uzturēt radošo cilvēku darbību. "Ir objektīvi saprotams, ka rakstniekam, kas raksta grāmatu latviešu valodā, nav nekādas iespējas nopelnīt līdzīgi kā rakstniekam, kurš dzīvo angļu, franču vai vācu valodas vidē, kurā ir desmitiem miljonu lasītāju. Latvijas apstākļos grāmatas metiens tipiski ir 500 eksemplāri, un no šāda metiena ir grūti uzturēt savu darbību," sacīja Kariņš un piebilda, ka valdība meklēs veidus, kā atbalstīt šādu māksliniecisko darbību.

Pasaules diktātā latgāliešu valodā skanēs joki

7. novembrī notiks ceturtais pasaules diktāts latgāliešu rakstu valodā. Tas skanēs Latvijas *Radio 5* jauniesu raidījumā "Pīci breinumi", kā arī multimedijālā formātā būs pieejams sabiedrisko mediju portālā *LSM.lv*, "Latgāliešu kultūras ziņu portālā *lakuga.lv*" un sociālajos tīklos. Portāla *lakuga.lv* redaktore Vineta Vilcāne informēja, ka šogad diktātā skanēs latgāliešu joki, kurus diktēs Latvijas *Instagram* zvaigzne Lauris Zalāns.

Pasaules diktāta latgāliešu rakstu valodā mērķis ir aktualizēt latgāliešu valodas lietojumu un pievērst sabiedrības uzmanību rakstītprasmei latgaliski.

"Īpaši vēlamies aktualizēt rakstītprasmi gados jaunu cilvēku vidū, tāpēc šogad esam mainījuši diktāta formātu, padarot to atraktīvāku un jauniešiem interesantāku. Iepriekšējos gados tika lasīti latgāliešu autoru daiļdarbu fragmenti, savukārt šogad ceturtajā pasaules diktātā latgāliešu rakstu valodā skanēs anekdotes. Humors ir neatņemama latgāliešu identitātes daļa, caur to var atklāt latgāliešu valodas bagātību un parādīt valodas skanējumu," norādīja Vineta Vilcāne.

Diktāts skanēs 7. novembrī pulksten 16 jauniesu raidījumā "Pīci breinumi" visās Latvijas Radio 5 frekvencēs, to varēs klausīties arī tīmekļa platformās *pieci.lv* un *LSM.lv*, kā arī Latvijas Radio Latgales studijas un portāla *lakuga.lv* kontos sociālajos medijos. Pierakstīto tekstu varēs pārbaudīt latgāliešu portālā *lakuga.lv*. Šogad diktātu lasīs radio personība, pasākumu vadītājs, latgalietis Lauris Zalāns. Diktāta teksts sagatavots, ievērojot 2007. gadā apstiprinātos Latgāliešu rakstības nosacījumus. Diktātu organizē "Latgāliešu kultūras ziņu portāls *lakuga.lv*" un Latvijas Radio Latgales studija.

Mūzejs saņem Miķeļa Valtera kapa plāksni

23. oktobrī Liepājas mūzeja dārzā notika ievērojamā Latvijas valstsvīra Miķeļa Valtera piemiņas pasākums. Tā laikā Liepājas mūzeja krājumā svinīgi tika nodota Miķeļa Valtera kapa plāksne,

kas pirms tam atradās viņa atdusas vietā Francijā, Nicas kapsētā.

Uz Latviju plāksne atceļoja kopā ar izcilā valstsvīra piļiem saistībā ar viņa pārapbedīšanu dzimtenē. Pārapbedīšanas ceremonija notika pirms mēneša Rīgas I Meža kapos, bet kapa plāksni piederīgie nolēma dāvināt Liepājai, kas ir Miķeļa Valtera dzimtā pilsēta. Pasākumā piedalījās Miķeļa Valtera tuvinieki, Latvijas Republikas Ārlietu ministrijas pārstāvji, Liepājas pilsētas pašvaldības pārstāvji, kā arī ar nelielu stāstījumu par saviem pētījumiem dalījās vēsturnieks Toms Ķikuts. Ar mūzikāliem priekšnesumiem pasākumu bagātināja NBS Jūras spēku orķestris.

Latvija ir pārgājusi uz ziemas laiku

Naktī no 24. uz 25. oktobri notikusi pāreja atpakaļ no vasaras laika, pulksteņa rādītājus pagriežot vienu stundu atpakaļ, informē Ekonomikas ministrijā. Pāreja notika pulksten 4.

Savukārt pāreja uz vasaras laiku atkal notiks 2021. gada 28. martā. Joprojām nav skaidrs, kad Eiropas Savienībā (ES) atteiksies no pulksteņa pārrēģulēšanas. Vasaras laiks Latvijā pirmo reizi tika ieviests 1981. gadā. Kopš 1997. gada vasaras laiks ir spēkā no marta pēdējās svētdienas līdz oktobra pēdējai svētdienai. 2018. gadā Eiropā tika aktualizēts jautājums par nepieciešamību pārskatīt pašreizējo pulksteņa pārrēģulēšanas kārtību. Tāpēc Eiropas Komisija (EK) veica ES dalībvalstu iedzīvotāju aptauju, kurā lielākā daļa iedzīvotāju puda viedokli, ka pastāvošā kārtība būtu atceļama.

Saeimas Budžeta un finanču (nodokļu) komisija

23. oktobrī, konceptuāli atbalstīja nākamā gada valsts budžeta likumprojektu, vidēja termiņa budžeta ietvara likumprojektu 2021., 2022. un 2023. gadam, kā arī ar budžetu saistītus grozījumus 28 likumos.

Nākamgad konsolidētā budžeta ieņēmumi plānoti 9,58 miljardu eiro, bet izdevumi – 10,76 miljardu eiro apmērā. Pamatbudžeta ieņēmumi plānoti 6,68 miljardi eiro, bet izdevumi – 7,84 miljardi eiro. Savukārt speciālajā budžetā ieņēmumi plānoti 3,15 miljardi eiro, bet izdevumi – 3,17 miljardi eiro. Ieņēmumu samazinājums nākamgad plānots 328 miljoni, bet izdevumu palielinājums – 744 miljoni eiro apmērā, savukārt budžeta deficīts paredzēts 3,9 procentu apmērā no iekšzemes kopprodukta.

Skolu tīkla reforma varētu skart 121 skolu

Valdība 20. oktobrī, izskatīja gadiem ilgi gaidīto Izglītības un

zinātnes ministrijas reformu plānu skolu tīkla sakārtošanā. Nākamajā mācību gadā tas skars trešdaļu vidusskolu. Plāns paredz kritērijus skolēnu skaitam vidusskolas posmā, kā arī nosaka, kādi rezultāti jāsasniedz centralizētajos eksāmenos. Ja skolas tos nevarēs izpildīt, tad nesaņems daļu valsts budžeta finansējuma.

Vidusskolām turpmāk nāksies ievērot minimālās prasības. No nākamā mācību gada desmit lielākajās pilsētās vidusskolu posmā būs jāamcās vismaz 120 skolēniem. Līdz ar gaidāmo administratīvo teritoriālo reformu minimālais skolēnu skaits administratīvajos centros būs 90, tālāk no novadu centriem pietiks ar 40 vidusskolēniem. Bet uz septiņām skolām pierobežā attieksies īpaši noteikumi – tur pietiks ar 25 skolēniem vidusskolā.

Slovēnijas ministrs vizītē Rīgā

Slovēnijas ārlietu ministrs Anže Logars savas vizītes laikā Rīgā uzsvēra, ka vienošanās par finanšu ietvaru, kas Eiropas valstīm kalpotu kā drošības spilvens, cenšoties pārvarēt *Covid-19* radītās sekas, ir Eiropas Savienības tuvāko divu mēnešu galvenā prioritāte.

Anže Logars sarunā ar ārlietu ministru Edgaru Rinkēviču

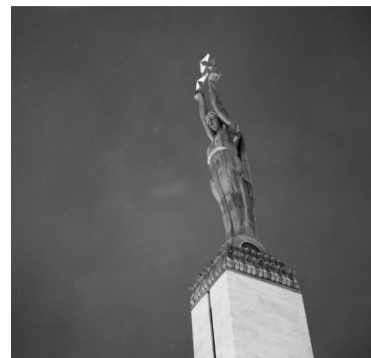
Anže Logars iepazīstināja Latvijas ārlietu ministru Edgaru Rinkēviču (*Jaunā Vienotība*) ar nākamgad paredzētās Slovēnijas prezidentūras Eiropas Savienības padomē galvenajām prioritātēm. To vidū ir sarunas par ES daudzgadu budžetu un Atjaunotnes fonda finansējuma pieejamību.

Par maskas nelietošanu sabiedriskās vietās

varēs piemērot sodu no 10 līdz 50 eiro. To paredz valdībā 20. oktobrī akceptētās izmaiņas *Covid-19* infekcijas izplatības pārvaldības likumā. Tieslietu ministrijas (TM) virzītais likumprojekts Saeimā tiek virzīts steidzamības kārtā. Naudas soda apmērs noteikts, ievērojot individuāla pārkāpuma bīstamību un nepieciešamību noteikt samērīgu sodu, salīdzinot to ar atbildību par izolācijas, karantīnas un pašizolācijas ierobežojumu pārkāpšanu. Soda apmēru noteiks pašvaldības policija vai Valsts policija. Tieslietu ministrs Jānis Bordāns (*Jaunā konservatīvā partija*) valdības sēdē uzsvēra, ka ar veicinošiem pasākumiem nepietiek, ir jābūt arī sodiem.

Lāčplēšu dienā izmēģinās Brīvības pieminekļa izgaismošanu

Lāčplēša dienā pirmo reizi varēs vērot, kāds izskatīsies izgaismotais Brīvības pieminekļis. 22. oktobrī sākusies būvprojekta detaļu izstrāde, un tās laikā pētītas

Holandes liepu saknes. Projekta autori skaidro, tas vajadzīgs, lai precīzi zinātu, kur atradīsies sešas garie masti ar prožektoriem, kas ļaus arī diennakts tumšajā laikā labi saskatīt Brīvības statuju un citus pieminekļa elementus. Arhitekts Austris Mailītis darbu veicējiem rāda vietas, kur plānots izvietot Brīvības pieminekļa izgaismošanas mastus.

Tā kā alejās abās pusēs aug ļoti senas Holandes liepas, ir precīzi jāizpēta, cik tālā stiepjas vēsturisko koku saknes un kurās vietās varēs atrasties prožektoru masti. "Šodien notiek pētīšana. Joprojām tiek strādāts pie projekta. Tagad jau pie detalizēta projekta. Ir izstrādāta koncepcija un iesniegta tā saucamais minimālais projekts būvvaldē," pastāstīja arhitekts.

Ziņas īsumā

- Latvijas prokuratūra nosūtījusi lūgumu Eiropas Parlamenta (EP) prezidentam izskatīt jautājumu par imunitātes atcelšanu Eiropas Parlamenta (EP) deputātam Nīlam Ušakovam (*Saskaņa*) kriminālvajāšanas sākšanai.

Nils Ušakovs

Korupcijas novēršanas un apkarošanas birojs (KNAB) par grāmatas izskata aizliegtas videonovērošanas ierīces glabāšanu rosinājis Ģenerālprokuratūrai apsūdzēt bijušo Rīgas mēru, pašreizējo EP deputātu Ušakovu.

- 17. novembrī plānots būvniecības darbu sākums *Rail Baltica* Rīgas centrālajā mezglā, kas ietver Centrālās dzelzceļa stacijas kompleksa un pieguļošās infrastruktūras izbūvi. Darbi Rīgas centrā tiek plānoti secīgos posmos. Būvniecības laikā dzelzceļa stacija un autoosta turpinās darboties.

- 19. oktobrī Satiksmes ministrijā tika prezentētas **Transporta attīstības pamatnostādnes 2021. – 2027. gadam**. Transporta politikas mērķis ir integrēta transporta sistēma, kas nodrošina drošu, efektīvu, viedu un ilgtspējīgu mobilitāti, veicina valsts ekonomisko izaugsmi, reģionālo attīstību un dod ieguldījumu pārejā uz ekonomiku ar zemu oglekļa emisijas līmeni. Dokumenta projekta sabiedriskā apspriešana notiks līdz 6. novembrim.

(Turpinājums 10. lpp.)

LATVIJA DIENU RITĒJUMĀ

(Turpināts no 9. lpp.)

- Parakstu vākšanas platformā "Manabals.lv" www.manabals.lv savākti 10 000 paraksti Jauno konservatīvo Rīgas domes (RD) deputāta Jāņa Ozola iniciatīvai **par valsts un pašvaldības līdzekļu izlietojuma atklātumu**. Jau drīzumā šis priekšlikums tiks virzīts izskatīšanai Saeimā.

- Pēc sarunām starp Latvijas Investīciju un attīstības aģentūru (LIAA) un Baltkrievijas tehnoloģiju uzņēmumiem, vairāki kaimiņvalsts uzņēmēji ir **pieņēmuši lēmumu par pilnīgu vai daļēju pārcelšanos uz Latviju**, bet sarunas turpinās ar vēl aptuveni 50 uzņēmumiem, informēja LIAA Komunikācijas un informācijas departamentā.

- Ģenerālprokuratūra saņēmusi Korupcijas novēršanas un apkarošanas biroja (KNAB) ierosinājumu sākt kriminālvajāšanu pret 13. Saeimas deputātu **Artusu Kaimiņu**, liecina aģentūras LETA un LTV Ziņu dienesta rīcībā esošā informācija. LTV zināms, ka apsūdzību lūgts celt par grāmatvedības dokumentu viltošanu. Vaicāts par šo KNAB ierosinājumu, Kaimiņš aģentūrai LETA pauda, ka pirmo reizi par to dzird un ka sīkāk to nekomentēs. Deputāts atbildēja, ka nezina, par ko KNAB ir vērsies Ģenerālprokuratūrā.

- Saeimas vairākums 22. oktobrī otrajā lasījumā atbalstīja grozījumus likumos, kas **paredz aizliegt bērnu adopciju uz ārvalstīm** līdz brīdim, kad stāsies spēkā nepieciešamie grozījumi Bērnu tiesību aizsardzības likumā un citos normatīvajos aktos.

- Valsts policijas (VP) priekšnieks **Armands Ruks** tāpat kā viņa priekšgājējs Ints Ķuzis pieņēmis lēmumu veikt VP augstākā līmeņa amatpersonu rotāciju.

- No 24. oktobra līdz 1. novembrim norisināsies **"Krievu kultūras dienas Ventspilī"**. Pasākumu galvenais mērķis ir atklāt daudzveidību krievu kultūrā, sniegt iespēju ventspilniekiem tikt klātienē ar krievu kultūras personībām.

- Rīgas pilsētas Būvvaldes padome pieņēmusi konceptuālu lēmumu par būvatļaujas izsniegšanu **panorāmas rata izveidei Pārdaugavā**, aģentūru LETA informēja Būvvaldes pārstāvis Edgars Butāns.

Konservatīvie godina Gunāra Astras piemiņu

22. oktobrī latviešu tautas brīvības cīnītāja, komunistiskā terora un genocīda upura Gunāra Astras 89. dzimšanas dienā, tika nolikti ziedi viņa atdusas vietas Otrajos Meža kapos, kopā ar Gunāra Astras brāli Leonu Astru. Tika iedegtas sveces pie Gunāra Astras piemiņas plāksnes blakus pašreizējai Rīgas apgabaltiesas ēkai, kas bija ēka, kurā savulaik Gunārs Astra tika notiesāts.

Jānis Bordāns: "Nācijai jāgodina savi varoņi! Gunāram Astram būtu 89, bet mūžam būs 57." Linda Ozola: "Latviešu tautai Gunārs Astra ir tiesiskuma simbols. Viņš cīnījās par neatkarīgu Latviju laikā, kad lielākā daļa sabiedrības baidījās par to pat skaļi runāt.

Viņa devums ir mūsdienu brīvā vārda un brīvās gribas pamatā. Pateicoties tādiem cilvēkiem, mēs dzīvojam brīvā un demokrātiskā valstī, kur paust un realizēt savas idejas var katrs. Mūsu pienākums ir atcerēties un pieminēt Latvijas brīvības cīnītājus."

Festivāls ORGANismi izskan ar stāvovācijām

24. oktobrī ar koncertu Latgales vēstniecībā Gors, kurā satikās ērģelniece Iveta Apkalna, komponists un pianists Raimonds Pauls, un Latvijas Nacionālais simfoniskais orķestris dirigenta Jāņa Staķecka vadībā, izskanēja piektais starptautiskais ērģelmūzikas festivāls **ORGANismi**, informēja organizatori.

Īpašs mirklis koncertā bija Raimonda Paula un Ivetas Apkalnas maiņa ar instrumentiem, skanot latgališu tautasdziesmai "Aiz azara augsti kolni". Gan Apkalna pie klavierēm, gan Pauls pie ērģelēm klātesošajiem bija pārsteigums, lai gan pašiem muzikāriem arī šie instrumenti nebūt nav sveši un to spēle savulaik apgūta. Festivāls **ORGANismi** izskanēja ar skaļām stāvovācijām, aicinot ne vienu vien reizi māksliniekiem nākt atpakaļ uz skatuves.

"Pilsēta pie upes" piedzīvos starptautisko pirmizrādi Tallinas kinofestivāla konkursā

Ziemeļeiropā lielākais A klases kinofestivāls "Melnās Nakts/Black Nights / PÖFF Tallinā" izziņojis pilnu konkursa programmu, un šajā izlasē iekļauta arī Latvijas režisora Viestura Kairiša spēlfilma "Pilsēta pie upes", kas starptautisko pirmizrādi piedzīvos Latvijas dzimšanas dienā – 18. novembrī, informēja Nacionālā kino centra pārstāvji.

Tallinas kinofestivāls, kas notiks no 13. līdz 29. novembrim, preses konferencē nosaucis vēl 17 filmas, kas pievienojas astoņām jau septembrī izziņotajām, un tagad ir zināma pilnībā visa starptautiskā konkursa programma. Šogad tajā ir pat divas Latvijas filmas – arī Lailas Pakalniņas jaunākā spēlfilma "Spoguli". Viestura Kairiša spēlfilma "Pilsēta pie upes" starptautiski tiek izrādīta ar nosaukumu "The Sign Painter".

Režisora Viestura Kairiša topošā spēlfilma "Janvāris", ko pro-

ducē studija *Mistrus Media* kā Latvijas, Lietuvas un Polijas kopražojumu, saņēmusi atbalstu Eiropas kopražojumu fondā *Eurimages* un gatavojas filmēšanai, informēja Nacionālā kino centra pārstāvji.

Latviešu mākslinieku darbi izstādīti Somijā

Somijas-Latvijas Rozentāla biedrība un *Fiskars Artist-in-Residence* projekts svin piecu gadu sadraudzības jubileju ar ar izstādi *Dimensions of Distance*, kas līdz 30. oktobrim apskatāma Raseborgas Fotocentrā. Izstādē vērojami latviešu mākslinieku darbi, kurus vieno kopīga tēma: attāluma dimensijas.

Mākslinieces Rasma Pušpura un Ingrida Pičukāne pie Ingridas Pičukānes sienas gleznojuma

Mākslinieki, kas piedalījušies projektā, ir Rasma Pušpura, Gundega Graudiņa, Ingrida Pičukāne, Elina Ruka, Eva Vēvere un Valdis Jansons. (Pēc latviesi.com.)

Klavierbūvētājs Dāvids Kļaviņš pārceļ darbnīcu no Ungārijas uz Kuldīgu

Pasaulē slavenais klavieru izgatavotājs Dāvids Kļaviņš dzimis Vācijā, pabijis dažādās vietās pasaulē, pēdējos gadus strādājis Ungārijā, bet tieši Latviju Dāvids Kļaviņš sauc par tēvzemi, kur atgriezies. Pandēmijas iespaidā tieši tā arī noticis, jo nesen meistara klavieru darbnīca pārcelta no Ungārijas uz Kuldīgu.

Nebrīvētīgi trīs mēnešus paliku Latvijā slēgto robežu dēļ, ko pasludināja martā. Es biju atbraucis skaņot lielās klavieres Ventspilī. Tika "aizklapētas" robežas, un es netiku atpakaļ uz Ungāriju, atklāj Kļaviņš. "Es nezināju, cik ilgi man te būs jābūt, bet, jo ilgāk laiks – gāja galu galā sanāca trīs mēneši –, tad es sapratu, ka mans laiks skrien, bet es nepagūšu izpildīt klavieru pasūtījumu, kas mani gaidīja mājās. Īpaši šīs lielās, kuņas mēs te redzam, tā ir sagatave vienam amerikāņu klientam." Tā tapusi ideja pārcelt klavieru būves ražotni no Ungārijas uz Latviju. (Pēc latviesi.com.)

Operas "Baņuta" simtgadei veltīta konference

Šai mūzikai ir tīra dvēseles burvība, tā ir atturīgi vienkārša, sirsniņa un dziļa – tā mūsu pirmo nacionālo operu "Baņuta" savulaik raksturoja Kārlis Skalbe. Šogad aprit tieši 100 gadu kopš

VĒSTNIECĪBU ZIŅAS

KANADA. Latvijas vēstniecība ar filmas "Dvēseļu putenis" izrādēm piedalās Eiropas Savienības filmu festivālā Kanadā. 2020. gada 17. novembrī Eiropas Savienības valstu filmu festivālā (EUFF) notiks filmas "Dvēseļu putenis" izrāde tiešsaistē. Festivālu kopā ar Eiropas Savienības valstu vēstniecībām un Eiropas Savienības delegāciju Kanadā organizē Kanadas Filmu institūts (*Canadian Film Institute*) un Vankūverā – *The Cinematheque*. Filmās "Dvēseļu putenis" izrāde festivālos Otavā, Toronto un Vankūverā ir Latvijas vēstniecības Kanadā Latvijas valsts Simtgades publiskās diplomātijas projekts. Filmās izrādes ir nozīmīgs atbalsts skaidrojot Latvijas vēsturi.

SOMIJA. 20. oktobrī Tēles bibliotēkā notika Vizmas Belševicas trilōģijas "Bille" otrās daļas **"Bille un karš"** tulkojuma somu valodā atvēršana. Šis bija viens no Turku starptautiskajā grāmatu tirgū paredzētajiem Latvijas Simtgades publiskās diplomātijas programmas pasākumiem. "Trilōģijas vidējā grāmata atspoguļo Otrā pasaules kara laiku un Latvijas trīs okupācijas. Somijas situācija toreiz bija ļoti atšķirīga. No otras puses – mūsu valstu vēsturē ir daudz kā kopīga, tāpat – arī bērnu dzīvēs. Par to es somiem gribēju pastāstīt," saka grāmatas tulkotāja un izdevēja Mirja Hovila. *17. oktobrī Latvijas vēstniece Somijā **Kristīne Našeniece** uzstājās ar priekšlasījumu par Baltijas un Ziemeļvalstu sadarbību sociālo, juridisko un humanitāro zinātņu studentiem ikgadējā Ziemeļvalstu studentu nedēļas nogales konferencē Turku.

MOLDOVA. 20. oktobrī Beļcos, Moldovas otrajā lielākajā pilsētā, Latvijas vēstnieks Moldovā U. Mikuts piedalījās starptautiskā biznesa forumā *Doing Business in North Moldova*. Uzrunā vēstnieks informēja dalībniekus par Latvijas Republikas Ārlietu ministrijas finansēto attīstības sadarbības projektu "Atbalsts Moldovas reģionu izaugsmei".

BALTKRIEVIJA. Pateicamies baltkrievu korim *Singing Belarusians* jeb "Dziedošie baltkrievi" par simbolisko un emocionāli spēcīgo latviešu dziesmas "Lec, saulīte!" izpildījumu! Idejas autors Aleksandrs Maslovs un producenti Aleksandrs Čahovskis projektu "Dziedošie baltkrievi" radījuši, lai miermīlīgiem līdzekļiem pārvarētu krīzi, ko šobrīd piedzīvo Baltkrievija.

Alfrēda Kalniņa sarakstītās operas pirmizrādes, un šo gadu laikā tā gājusi cauri dažādiem laiku griežiem, līdz ar tiem piedzīvojot arī dažādu attieksmi, intereses uzplūdus un atplūdus. "Baņutas" gaitām no pirmssākumiem līdz mūsdienām bija veltīta konference, kas 26. oktobrī notika Rīgas Latviešu biedrības namā. Operai "Baņuta" veltītajā konferencē muzikologi un citi eksperti analizēja gan operas tapšanas vēsturi, gan iestudējumu hronoloģiju, gan diskografiju, gan citus aspektus, arī to, ko mums "Baņuta" nozīmē šodien.

Pirms 225 gadiem tapušo pirmo pavārgrāmatu latviešu valodā izdod no jauna

Kā uzvarēt skaidru zupi, kā pagatavot zosti un kā pareizi iebiecināt cepeti? Ne vien šie, bet arī daudzi citi mūsu virtuvē aizmirsti vārdi un jēdzieni ir lasāmi 414 receptēs 225 gadus vecajā pavārgrāmatā "Tā pirmā pavāru grāmata, no vāces grāmatām pārtulkota". Tā savulaik izdota Rubenes mācītājmuižā un ir pirmā pavārgrāmata latviešu valodā. Tagad tā izdota no jauna un var sniegt idejas interesantām receptēm, kā arī ieskatu vēsturē.

Pavārgrāmatas "Tā pirmā pavāru grāmata, no vāces grāmatām pārtulkota" atklāšana

"Es viņu dēvēju par Bībeli virtuvē," tā pirmās latviešu valodā sarakstītās pavārgrāmatas atkalatvēršanas svētkos to vērtē Rundāles pils restorāna vadītāja Sanita Millere. Viņa jau 27 gadus pēta senās receptes un, protams, iepazīsinusi un izmēģinājusi arī šajā grāmatā esošās.

"Tā ir tāda atklāsmē, nokļūšana vēsturē, un šobrīd kulinārajā pasaulē ļoti liels notikums. Jaunajā ortogrāfijas formātā mēs varam iepriecināt citus profesionāļus ar šiem noslēpumiem, kas bija šī vienīgajā pavārgrāmatā. Citas garšas, citas sarežģītas ēdiena pagatavošanas metodes, tās ir pavisam citas tehnoloģijas, citas aizmirstas garšas, citi produkti un dažādu produktu savienojumi. Pat tādi, kādus mēs neesam pieraduši ēst," pastāstīja Millere.

Pirmo reizi Latvijā licencēta profesionālā doktora studiju programma mākslās. Licenci saņēmusi pirmā profesionālā doktora studiju programma Latvijā – Jāzeps Vītola Latvijas Mūzikas akadēmijas, Latvijas Mākslas akadēmijas un Latvijas Kultūras akadēmijas kopīgi veidotā profesionālā doktora studiju programma "Mākslas". Uzņemšana jaunajā studiju programmā ar apakšprogrammām "Mūzika un skatuves māksla", "Vizuālā māksla un dizains" un "Audiovizuālā māksla, teātris un laikmetīgā deja" plānota 2021. gada sākumā

Ziņas sakopojis **Pēteris Karlsons**

Mediju atbalsta fonda ieguldījums no Latvijas valsts budžeta līdzekļiem

SALLIJA
BENFELDE

Vai pēdējā mierīgā nedēļa pasaules politikā?

Rudens nav bijis mierīgs – Covid-19, priekšvēlēšanu kampaņa ASV, protesti Baltkrievijā, Krievija un opozicionāra Navalnija indēšana ir tikai daži svarīgākie jautājumi. Vīrusa klātbūtne radījusi brīžam pat divainu gaisotni ar visdažādākajām savzvērestības teorijām, notiekošais izskatās kā traģēdija, kas reizēm pārtop farsā. Gluži nevilus prātā nāk ļoti populārās Imanta Kalniņa dziesmas vārdi (vārdu autors Viktors Kalniņš):

Vai jūs zināt, kas mēs esam?

Vai jūs zināt, kas ir kas?

Viss, ko iekārojas dabūt,

Galu galā nav nekas.

Tā nekas – jums gribas smīnēt,

Bet nav laika, saule riet.

Gaitēnos, kur valda gaitas,

Noklaudz durvis un ir ciet.

Dienā, kad rakstu šo komentāru, līdz pasaulē šobrīd vissvarīgākajām vēlēšanām – ASV prezidenta vēlēšanām, ir palikusi nedēļa. Vai pēc vēlēšanām zaudētāji ar to samierināsies? Donalds Tramps jau ir licis nepārprotami saprast, ka viņš nepieņems zaudējumu, paliks Baltajā namā, jo, viņaprāt, tas vienkārši nav iespējams, ka viņš vēlreiz nekļūst par ASV prezidentu. Aktīvākos Trampa atbalstītājus, manuprāt, nav grūti dabūt ielās un panākt, ka sākas nemieri. Ja zaudēs Baidens – vai viņa piekritēji

klusī un ar rūgtumu sirdīs sēdēs mājās? To nezina neviens. Varbūt viss būtu daudz paredzamāk, ja ASV vēlēšanu sistēma garantētu, ka uzvar tas kandidāts, kuŗš saņem visvairāk balsu, bet tā nav. 2016. gadā par Hilariju Klintoni savas balsis bija atdevuši 65 853 514 vēlētāji, par Donaldu Trampu – 62 984 828, tomēr par prezidentu kļuva Tramps, jo lemj elektoru kolleģija. Tomēr tā nu tas ir un, ja amerikāņus tāda vēlēšanu sistēma apmierina, tad citiem tur daudz nav ko piebilst.

Nereti izskan bažas, ka Trampa ievēlēšana uz vēl vienu termiņu apdraud gan pasauli, gan Eiropu, gan Latviju kaut vai tāpēc vien, ka prezidents ik pa laikam runā par to, ka NATO ir novecojusi struktūra un nav vajadzīga. Tāpat isti skaidra nav Trampa attieksme pret Krieviju un tās mazo cara tētiņu – Putinu. Vēl vairāk, nav skaidrs, cik liela ir Putina ietekme uz Trampu un viņa lēmumiem.

Tomēr nav jau tā, ka viss ir tikai melns vai balts, tādēļ piedāvāju fragmentu no kolleģas, Latvijas žurnālista Māra Zandera rakstītā portālā *satori.lv*. Jāpiebilst, ka kolleģam piemīt laba humora izjūta un zināma deva sarkasma, kas labi atvēsina nokaitētus prātus, tādēļ arī lasītājiem humora izjūta labi noder.

“Lai gan es pats labprātāk redzētu Donaldu Trampu kā šo vēlēšanu zaudētāju, nedomāju, ka viņš ir teju vai metafiziska liemeņa ļaunums, salīdzinot ar citiem prezidentiem. Pieļauju, ka Trampa kļūdu uzskaitītājiem ir taisnība, kad viņi norāda uz to, ka iepriekšējie valsts vadītāji nav atļāvušies ar faktiem rīkoties tik brīvi kā viņš. Tāpat pieļauju, ka tik sakāpināta pašapziņa sastopama reti. Tomēr kopumā cinisms, manipulēšana, morāli apšaubāmas vienošanās ar citām valstīm, lielšanās u.c. šarmantas izdarības ir pieredzētas arī iepriekš un ir politikai raksturīgas vispār. Tostarp Rietumu demokrātijās un tostarp ASV. (...) Manā skatījumā lielākais risks, kas saistās ar Trampu kā ASV prezidentu, ir tas, ka viņš, ja tā var teikt, jauc žanrus. Protams, pastāv novazātais izteiciens, ka politika vispār ir “viens liels šovs”, tomēr, manuprāt, tas vairāk attiecas uz politiskā procesa, formulēšu šādi, estētisko pusi. (...) Taču Tramps vispār funkcionē tā, it kā viņš vēlētājiem visu laiku piedāvātu televīzijas šovu, kuŗā svarīgākais ir intriga, negaidīti pavērsieni un kaislības. Te kā piemēru var ņemt Trampam daudz pārņemtos izteikumus Covid-19 kontekstā. (...) Mana hipotēze ir tā, ka Tramps

patiešām neredz problēmu, ja vienā “šova epizodē” viņš par pandēmiju un tās ierobežošanas veidiem saka vienu, citā “epizodē” – kaut ko citu. Jo tās taču ir tikai “episodes”! Nedaudz pārspīlēti varētu meklēt salīdzinājumus ar seriāliem, kuŗu skatītāji vairumā gadījumu nedz isti atceras, nedz isti iespringst par to, ko kāds no varoņiem teicis 2. sērijā. (...) Tas, ka Trampam patik šova dramaturģija, vēl būtu pusbēda; nelaime tā, ka viņš atsakās spēlēt šovā, ja scenāriju nav rakstījis viņš pats vienpersoniski. Tēlaini izsakoties, viņam pat var garantēt galveno lomu (piemēram, partneri Eiropā) un izrādīt galvenās lomas spēlētājam atbilstošu cieņu, bet *zvaigzne* celsies no galda, kad gribēs, dosies prom no skatuves, kad gribēs, un tas nekas, ka scenārijs (tradīcijas, vienošanās) to neparedz. (...) Otra reāla ķēza manā subjektīvajā skatījumā ir tā, ka Tramps patiešām ir ekoloģijai ļoti nedraudzīgs prezidents. (...) Savukārt tas, ka līderis vienai no pasaules lielākajām ekonomikām atsakās uzvesties atbildīgi vides nepiesārņošanas jautājumos, skar visu pasauli.”

Par pēdējo vai pēdējām mierīgajām nedēļām manuprāt var runāt arī saistībā ar vīrusa pandēmiju. Kopumā gan Eiropā, gan

Amerikā inficēto un arī saslimušo skaits aug gandrīz vai ģeometriskā progresijā, un tas nevaro nedz mieru, nedz līdzsvaru cilvēku attiecībās. Jācer, ka daudzu valstu vadītāju, arī Latvijas prezidenta Egila Levita aicinājums mobilizēties un kopīgiem spēkiem apturēt pandēmijas izplatību, atradīs dzirdīgas ausis un izpratni.

“Tas nav jādara valdības dēļ, tas nav jādara kāda cita dēļ, tas ir jādara mūsu pašu dzīvības un veselības dēļ. Mums nav vajadzīgas slimnīcas stadionos. Atcerēsimies – patiesi sāp tad, kad zaudējam tuvu cilvēku,” svētdien sacīja Egils Levits, un prezidenta aicinājumam var tikai piekrist.

Stresa pilnajā laikā aizmirstam ieklausīties cits citā un saprast cits citu, bet tas vajadzīgs mums visiem – gan Latvijā, gan Eiropā, gan Amerikā.

Šī publikācija sagatavota ar Mediju atbalsta fonda finansiālu atbalstu no Latvijas valsts budžeta līdzekļiem. Par publikācijas saturu atbild biedrība “Laiks-BL”

MAF
Mediju atbalsta fonds

JURIS
LORENCIS

Labā ziņa no Liepājas – 23. oktobrī pilsētā atklāts jaunais SIA “Caljan” ražotnes korpuss, pati modernākā teleskopisko konveijeru ražotne pasaulē. “Caljan” izgatavo īpašus konveijerus uzņēmumiem, kas nodarbojas ar preču tirdzniecību internetā. Viens no lielākajiem “Caljan” klientiem ir kompānija “Amazon”.

Šajā laikā, kad cilvēki baidās iet uz lielveikaliem, strauji aug interneta tirdzniecības apjomi un tāpat arī pieprasījums pēc “Caljan” produkcijas. Paredzams, ka uzņēmums pilsētā radīs 250 jaunas darba vietas. Īpaši priecē tas, ka jaunā ražotne atrodas bijušajā “Liepājas metalurģijas” teritorijā. Šī tēraudkausēšanas rūpnīca pilnībā bankrotēja 2016. gadā, atstājot pilsētai mantojumā 1500 bezdarbniekus un degradētu teritoriju. 2019. gada nogalē daļu šīs saimniecības iegādājās Liepājas pilsēta ar mērķi izveidot modernu industriālo parku. Attīstība notiek, un “Caljan” ir tikai pirmais apliecinājums labajam pārmaiņam.

Patlaban Liepājā tiek meklēti visdažādāko nozaru speciālisti – inženieri, tehniki, celtnieki, grāmatveži, amatnieki un pavāri. Bet cilvēku trūkst. Viens no iemesliem – masveidīgā aizbraukšana, kas īpaši pieņēmas spēkā pēc 2008. gada saimnieciskās krīzes. Ja atskatās vēl tālākā pagātnē, tad demogrāfiskās izmaiņas var likties dramatiskas.

1989. gadā, pēc tautas skaitīšanas datiem, Liepājā bija ap 114 000 iedzīvotāju, šodien – ap 76 000. Bet ņemsim vērā, ka tolaik tikai Kaņostas militārajā bazē vien uzturējās ap 20 000 Krievijas armijas jūrnieku, kareivju un virsnieku! Faktiski pilsēta ir atjaunojusies savā vēsturiskajā, dabiskajā demogrāfiskajā struktūrā. Liepājā patlaban dzīvo vairāk latviešu nekā 1940. gadā. Un tomēr iebraucēji dažkārt jautā – kur palikuši cilvēki, ielās tos neredz! Vasarās vēl sarodas atpūtnieki, arī netālie kaimiņi lietuvieši, bet ziemās Liepāja tiešām izskatās tukšāka nekā tā patiesībā ir. Iemesls esot meklējams šejieniēšu mentalitātē – liepājnieki nemēdzot pastaigāties bez mērķa. Vienlaikus pilsētā ir vietas, kur vienmēr valda dzīvības kultūras un sporta centros, pludmalē, veloceliņos, tirgos, baznīcās, restorānos un kafējnīcās.

No 2018. un 2019. gados Liepājā atgriezušies 200 ārzemēs dzīvojošie Latvijas iedzīvotāji. Patiesībā viņu skaits varētu būt krietni lielāks, jo ne jau visi ir apzināti. Es sastapos ar diviem atbraucējiem, kuŗi bija atstājuši savu dzimto pilsētu, ilgus gadus pavadījuši Rīgā un ārzemēs, tomēr atgriezušies Liepājā. Viens no viņiem – 1989. gadā dzimušais Rauls Silts, kuŗš septiņus gadus strādājis restorānos Londonā un Gērnijas salā. Tagad atgriezies Liepājā un izveidojis savu restorānu “Roma”, pašā pilsētas centrā

blakus Rožu laukumam. Lūk, viņa vērojumi: “Cilvēki neatgriezies Liepājā, ja šeit neredzētu nākotnes perspektīvu. Pilsētā atveras jaunas ražotnes, ienāk ārvalstu uzņēmumi. Tiek atjaunotas vecās ēkas, daudzviet redzama būvniecība, attīstās uzņēmējdarbība. Liepāja ir kļuvusi sakoptāka, skaistāka un elegantāka. Šarmenta, cilvēkus piesaistoša vieta. Draudzīga uzņēmējiem, interesanta tūristiem, patīkama atpūtniekiem. Un kas ir pats svarīgākais – starp atbraucējiem ir daudz jaunu, uzņēmīgu cilvēku, krīzes laika aizbraucēju. Es esmu viens no viņiem.”

Gatis Ginters (dzimis 1980. gadā) strādājis kompānijā *Air Baltic* un Latvijas Investīciju attīstības aģentūras pārstāvniecībā Norvēģijā, kur pavadījis septiņus gadus. Atgriezies Latvijā 2017. gadā, patlaban vada Liepājas Speciālās ekonomiskās zonas Biznesa attīstības un mārketinga nodaļu. Lūk, viņa teiktās: “Mums jābūt priecīgiem par katru cilvēku, kuŗš izlēmis atgriezties Liepājas saimniecībā attīstās. Speciālajā ekonomiskajā zonā paplašinās jau esošie uzņēmumi, tiem blakus rodas jaunas ražotnes, un visur vajadzīgi darbinieki. Kas nav mazsvarīgi – mūsu uzņēmumi spēj piedāvāt konkurētspējīgas algas. Viens no iemesliem, kāpēc jaunas ģimenes atgriežas Latvijā – bērniem tuvojas skolas laiks. Spēcīgs arguments tiem, kuŗi vēlas, lai bērni

izaug par latviešiem. Cita atbraucēju kategorija ir pensionāri. Parasti cilvēki pēc sešdesmit, kuŗi jau sākuši saņemt Rietumos nopelnītu pensiju un vēlas mūža nogali pavadīt mājās, blakus tuviniekiem. Nereti viņi ir pietiekami sparīgi, lai meklētu un atrastu jaunu darbu Latvijā. Mums ļoti vajadzīgi iedzīvotāji! Un labāk, ka tie ir mūsu pašu tautieši nekā emigranti no citām valstīm.

Ar ko šie atbraucēji ir īpaši vērtīgi? Ar savu pieredzi, zināšanām. Darbs ārzemēs viņiem devis ne tikai jaunas prasmes, bet arī disciplīnu un atbildības izjūtu. Mums jāatzīst, ka kopumā aizbraucēji tomēr ir uzņēmīgāki par “vidējo latvieti”.

Ko varu piebilst? Pats esmu novērojis vēl kādu interesantu tendenci – uz Liepāju sāk pārcelties rīdzinieki – gan darba meklētāji, gan pensionāri. Ko Liepāja viņiem var piedāvāt? Ne jau tikai darba vietas, arī izcilu dzīves kvalitāti. Liepāja ir neliela, kompakta, ērta un tomēr ista pilsēta, turklāt dzīve te ir lētāka nekā Rīgā. Šeit ir dvēselisks, tikai šai pilsētai raksturīgs centrs ar laukumiem, parkiem, tirgiem un baznīcu torņiem. Liepājā ir viss cilvēkam vajadzīgais, turklāt sasniedzams kājām vai publisko transportu. Ideāla vieta ģimenēm ar bērniem. Lieliskas sporta bāzes – Olimpiskais centrs, trīs peldbaseini, tenisa halle, basketbola laukumi, riteņbraucēju ceļi. Jauna koncertzāle – Lielais

Dzintars. Naktsdzīve, kas var interesēt jaunatni, visi vajadzīgie veikali. Visapkārt ūdens – jūra, ezers, kanals. Pilsētā visos laikos bijusi aktīva garīgā dzīve. Pat padomju varas gados Liepājā bija slēgtas tikai divas baznīcas. Viena viena to tām – sv. Nikolaja pareizticīgo Jūras katedrāle Kaņostā, viens no lielākajiem pareizticīgo dievnamiem Latvijā. Padomju laikos tajā atradās kinoteātris un sporta zāle. Tagad kādreiz tik greznā baznīca tiek atjaunota. Protams, arī Liepājai netrūkst savu problēmu. Taču atšķirībā no Rīgas, kas teju vai desmit gadus bija iegrimusi letargiskā miegā, Liepāja cenšas tās risināt.

Un vēl kāda pavisam svaiga ziņa, gan ne no Liepājas. Pasaulslavenais, Vācijā dzimušais un uzaugušais klavieru meistars Dāvids Kļaviņš nesēn pārcēlies uz Latviju un izveidojis klavieru darbnīcu *Klavins Piano* Kuldīgā. Pēdējos gados viņš dzīvoja un strādāja Ungārijas pilsētā Vācā. Turpat netālu atrodas Ventspils, tās jaunā koncertzāle “Latvija” un pasaulē lielākās (to augstums – 4,7 metri) Dāvida Kļaviņa būvētās vertikālās klavieres.

Saka jau, ka latvieši ir visur. Bet mājas mums tomēr ir tikai vienas.

Mediju atbalsta fonda ieguldījums no Latvijas valsts budžeta līdzekļiem Kultūras ministrija

Piemineklis valstsvīram, kas būvēja Latviju

(Turpināts no 1.lpp.)

Piemineklis Teodoram Hermanovskim viņa dzimtajā Jaunjelgavā uzcelts par ziedojumiem un pašvaldības līdzekļiem. Ziedotāju pulkā arī gandrīz visi atjaunotās Latvijas valsts satiksmes ministri, politiķi, Jaunjelgavas Kultūras veicināšanas biedrība ar tās aktīvo un iniciatīvas bagāto vadītāju Vairu Lejneci un viņas ģimeni priekšgalā. Jaunjelgavas novada domes priekšsēdis Guntis Libeks savā uzrunā teica, ka šis pieminēklis būs "Jaunjelgavas Brīvības pieminēkļa vērts". Ciēppilnu uzrunu teica tagadējais satiksmes ministrs Tālis Linkaitis, uzsverot, ka viņa priekšgājējam ir ļoti nozīmīga loma Latvijas dzīvotspējas atjaunošanā un uzturēšanā pēc okupācijas varu kaŗā izplatītās satiksmes infrastruktūras. Hermanovskim bija jāsāk un jāorganizē ceļu būve, jāatjauno pasta, telegrafa un citu valsts dzīvībai svarīgu jomu darbs.

Pieminekļa autors ir tēlnieks Kristaps Gulbis, viņš arī ir autors mūsu lasītāju auditorijai labi zināmajam pieminēklim – Stāvstropam Zēdelgēmas, Beļģijā, centrā, kas veltīts latviešu kaŗavīriem – gūstekņiem pēc Otrā pasaules kaŗa. Mākslinieka iecere saucas "Dzīve rokas līnijās" – pieminēkļa galvenais mākslinieciskais motīvs ir autentisks Hermanovska pirksta nospiedums, ņemts no pasas un vēl arī paraksts un pildspalva. Kristaps Gulbis: "Iecere radās, pētot pavadošos vēsturiskos materiālus pieminēkļa metu konkursam. To starpā bija arī Teodora Hermanovska pase, kas izdota 1936. gadā un kuŗā ieraudzīju šo pirksta nospiedumu, kā arī parakstu. Pirksta nospiedums, kā zināms, katram cilvēkam ir unikāls, un arī tas, ko savā dzīvē izdarījis Hermanovskis ir unikāli! Kāpēc pildspalva? Jau iepriekš pazīnu Teodora Hermanovska mazdēlu Norvelu, kuŗš kādā sarunā izteicās – "droši vien mans vectēvs parakstījās ar Mont Blanc pild-

Viens no ziedotājiem – 13. Saeimas deputāts (JV) Atis Lejiņš // Foto: Ligita Kovtuna

spalvu, jo mans tēvs arī vienmēr parakstījās tieši ar šīs firmas pildspalvu. Viņiem tās patika." Tāpēc arī pieminēkli stilizēta Mont Blanc pildspalva.

Par šo projektu man ir liels prieks, un prieks arī par Jaunjelgavu, kas var būt paraugs, kā, sadarbojoties pašvaldībai ar vietējiem cilvēkiem un Kultūras veicināšanas biedrību, kopt savu pilsētu un savu identitāti, apziņot un ceļot godā cilvēkus, kas te dzīvojuši. Esmu ieguvis jaunus draugus un domubiedrus, jūtos pagodināts un ieguvis jaunu pieredzi."

Svinībās bija ieradies arī Teodora Hermanovska mazdēls, dēla – mākslinieka Egila atvase Norvels Hermanovskis, kuŗš, kā pats stāstīja, šobrīd pusi gada pavadot Latvijā, otru pusi – Ame-

Norvels Hermanovskis, T. Hermanovska mazdēls, ar sievu Feju // Foto: Ligita Kovtuna

Tēlnieks Kristaps Gulbis ar dzīvesbiedri, TV žurnālisti Dainu Jānkalni // Foto: Ligita Kovtuna

rikā, kur Ņujorkā, Bronksā, darbojas viņa dizaina firma Silver Hill Atelier. Norvels atklāšanas ceremonijā teica plašu un sirsniģu runu, ko šeit citēsim.

"Es vēlos jums visiem pateikt, ka jūtos ļoti lepns par iespēju piedalīties pieminēkļa atklāšanas ceremonijā par godu manam vectēvam Teodoram Georgam Hermanovskim. Tas man dod tik pozitīvu sajūtu, ka esmu daļa no šī pasākuma un svinu viņa piemiņu kopā ar jums! Ikreiz, kad atrodamijs Rīgā, kopā ar manu sievu Feju pieminam vectēvu Teodoru. Es pateicos viņa garam, ka mums dāvāta šī brīnišķā dzīve Latvijā! Teodora dzīve ieplūdinājusi tik lielu un dziļu mantojumu manā ģimenē, ka tas jau rit mūsu dzīslās, tāpat kā visa Latvija. (..)

Bet tas, kas nav pateikts par Teodoru Hermanovski izzinās, ir tas, ka viņš bija maigs, laipns un mīlošs manai ģimenei un man. Viņa piemiņa ir daudz vairāk nekā ķieģeļu ēkas vai java,

ko viņš izgudroja, vai arī dzelzceļš, kam viņš palīdzēja atjaunoties. Viņš bija ceļvedis un spēks manas ģimenes ceļojumā pa jūras ceļu uz Ameriku, kur esmu dzimis. Un viņš ir tā gaisma, lai mēs varētu atgriezties Latvijā – mūsu dzimtenē!

Es redzu sevi sēžam viņam klēpī, kad man bija pieci gadi. Un es tiešām atceros to brīdi, it kā tas būtu bijis vakar.

Es šodien jūtu viņa klātbūtni pie šī pieminēkļa. Ļoti jaudīgs un spēcīgs brīdis.

Un, kad es sēdēju viņa klēpī pirms tik daudziem, daudziem gadiem, ja es būtu zinājis, ka pēc pieciem īsiem gadiem viņa vairs nebūs... Es būtu lūdzis viņu pierakstīt dažas lietas par pagātni un domām. Es arī nezinu, kur es būtu šodien, ja nebūtu viņa tālredzības palikt kopā ar ģimeni garajā ceļojumā uz Ameriku. (..)

Kā lai es izstāstu par tām sāpēm un ciešanām, kuŗas viņš pārcieta? Par viņa ģimeni, draugiem, ko viņš atstāja? Man ir ļoti sāpīgi par to domāt, bet es redzu viņa iespaidīgo spēku. Ja viņš tikai redzētu, kāda tagad ir Latvija! Esmu pārliecināts, ka vectēvs būtu ļoti lepns! Teodors man vienmēr bijis paraugs. Viņš bija tik spēcīgs un stabils, es nevaru beigt viņu apbrīnot. Arī mans tēvs Egils viņu ļoti apbrīnoja, un Egils sekoja Teodora pēdās. Esmu sapratis, kāds Teodoram bija iespaids un ietekme mana tēva Egila dzīvē un darbā. Tāpēc es vēlreiz saku paldies! Paldies par manas dzimtenes Latvijas mantojumu! Par to, ka man dāvājāt šo brīdi un pieminēkli par godu vectēvam Teodoram! Viņš ir atstājis savu pirksta nospiedumu mani, ietekmi uz manu ģimeni un manu tuvinieku ģimenēm uz mūžīgiem laikiem."

Svinību viesi no Rīgas Motormūzeja. No kreisās: Aivars Akšenkoks (savulaik Rīgas galva un Latvijas satiksmes ministrs), Andrejs Beļinskis un Agris Šmits pie antikajiem auto, kas kuplināja svētku programmu // Foto: Ligita Kovtuna

Par valstiskām vērtībām, izlēmību un – divkosību

Kultūras ministrs Nauris Puntulis (NA) intervijā Ligitai Kovtunai

15. oktobrī, pēc Valsts prezidenta Egila Levita iniciatīvas, turpmāk Latvijā būs Valsts valodas diena. Arī jūs piedalījāties diskusijā Rīgas pili ar emocionālu un lietišķu runu.

Esmu no sirds gandarīts, ka latviešu valodas jautājums ir pacelts tik augstā līmenī, un šis nav mans formāls paldies diskusijas rīkotājiem. Esmu daudz domājis – un daudz raizējies! – par to, ka joprojām neesam tikuši galā ar padomju “mantojumu” un rusifikācijas politikas sekām. Proti, vēl joprojām “vairākums”, kas esam mēs, valstsnācija, uzvedamies kā “mazākums”, savukārt “mazākums”, ar ko domāju tos, kas turpina nest sevī un sabiedrībā padomju ideoloģijas inerci, uzvedas kā “vairākums”. Un vēl – tagad, kas esam Eiropas nācija, kas esam deklarējuši un apliecinājuši savu atgriešanos atpakaļ Eiropā, kad tiekam uztverti nevis kā “postpadomju telpa”, tomēr skolās par otro svešvalodu izvēlamies mācīties krievu valodu! Kāpēc? It kā grūti pārņemt tiem, kas to dara pragmatisku apsvērumu dēļ, jo – tā vieglāk iekļauties darba tirgū. Valodniece Vineta Poriņa šai pašā diskusijā atklāja faktu, ka, piemēram, Valsts nodarbinātības aģentūras mājaslapā atradusi 500 (!) vakances, kurās tiek pieprasītas krievu valodas zināšanas. Bieži vien cilvēki, kas savam bērnam vai mazbērnam iesaka par otro svešvalodu izvēlēties krievu, par attaisnojumu min standarta frazes – “katra valoda ir bagātība” un “mans bērns varēs lasīt Puškinu oriģinālā.” Tā ir divkosība! Protams, katra valoda ir bagātība, pirmām kārtām tieši Eiropas lielās valodas – spāņu, franču vācu u. c. Vai viņi nenovēl savam bērnam prast lasīt, teiksim, Markesu oriģinālā? Kas gan cits kā divkosība ir neatzīt savu mazspēju pretoties šai padomju mantojuma inercei un skaidri pateikt – jā, vēl 30 gadus pēc neatkarības atgūšanas reālā īstenošana ir tāda, ka gan sadzīvē, gan biznesā bez krievu valodas ir grūti iztikt.

Īstenošana jau ir arī tā, ka krievu valoda skan visapkārt, līdz ar ko bērni to iemācās, gluži nemanot. Arī angļu valodu.

Tad vēl jo vairāk jāmudina apgūt citas valodas!

Krustugunis nonācis vēl arī jautājums par tā sauktajiem autoratlīdzību nodokļiem. Proti, saskaņā ar jauno rēgulējumu, tiek palielināti nodokļi no autoratlīdzībām, 80% no tiem novirzot sociālās apdrošināšanas iemaksām, 20% – iedzīvotāju ienākuma nodoklim. Iecere, protams, vērtējama pozitīvi, bet radošā darba darītāji protestē un meklē atbalstu pie kultūras ministra, kas, turklāt, ir “cunftes brālis”.

Teikšu tā – latvietis ir radošs visādā ziņā, arī nodokļu piemērošanas jomā. Problēma ir tāda, ka līdz šim valstī tikuši radīti vismaz septiņi alternatīvi nodokļu režīmi, kur likumīgā ceļā

iespējams “sakombinēt” tā, ka īstenošana netiek maksāts ne nieka, jeb – tiek maksāts nesolidāri maz. Šobrīd ir radīts piedāvājums, kas ir vismaz solidārs. Tie, kas protestē, satraucas – pag, pag, mana nodokļu nasta palielināsies trīs reizes! Tātad, ja tagad, piemēram, izvēloties saimniecisko darījumu kontu, automātiski tiks atskaitīti 25% no ieņēmumiem, līdz šim maksājām vien 8%? Vai tas ir solidāri attiecībā pret medmāsiņām un skolotājiem, kas maksā pēc pilnā nodokļu režīma? Katrai nodokļu sistēmai ir jābalstās uz trim postulātiem – pirmkārt, tai jābūt solidārai, otrkārt, – sociāli nodrošināšanai un, treškārt, – vienkārti lietojamai. Vai ir īstais brīdis? Vai gan attiecībā uz nodokļu politiku kādreiz var būt īstais

sarežģīts un juceklīgs process, kuŗa rezultātā daudzi palika neapmierināti.

Bet valstī taču ir arī ieviests jēdziens “radošās personības statuss”, cita lieta, ka jūsu minētā “radošuma” dēļ tam pievienojusies arī “neradošo” profesiju cilvēki, tādējādi palielinot šo loku, kas iemanās darboties mazāku nodokļu režīmā.

Jā, gods kam gods, mani priekšgājēji amatā šo radošās personības statusa jautājumu ir sakārtojuši. Tas arī būs pamats, sniedzot valsts atbalstu kultūras darbiniekiem, lai tiktu atbalstītas patiesi radošās personas, nevis visi, kam vien izdevies noslēgt t. s. autoratlīdzības līgumus.

Kā labs izlēmības piemērs jāmin valdības lēmums par jaunās akustiskās koncertzāles

un daudzus, daudzus citus.

Vēl jau arī Richards Vāgners te dzīvojis un strādājis, bet Rīga nav pasaules “Vāgnera kartē”. Tas gan, jācer, veiksmīgi tiks labots, jo grūstošā Vāgnera nama atslēgas nu nodotas valsts un privātās iniciatīvas rokās.

No sirds novēlu veiksmi Rīgas Vāgnera biedrībai un uzņēmējam Mārim Gailim! Esmu pateicīgs, ka viņš šo iniciatīvu ņēmis savās rokās.

Cik tālu ir koncertzāles projekts?

Kas attiecas uz pašu namu Elizabetes ielā, – ir veikts padziļināts pētījums, kuŗa rezultātā secināts, ka tā atjaunošana izmaksātu vairāk nekā 30 miljonus, par ko arī sabiedrībā notika diskusija. Tas nu ir neap-

spriests tiktu jebkuŗš koncertzāles variants, beigās tomēr lēmums ir jāpieņem valdībai, kuŗā šobrīd strādā piecas dažādas koalīcijas partijas, saprotams, arī ar dažādām gaumēm un uzskatiem. Valdības kopīgais lēmums ir pieņemts, un es no tā neatkāpšos. Mēs vēl nekad neesam bijuši tik tuvu koncertzālei. Galu galā, nevar taču turpināt meklēt iemeslus, kāpēc nē – nemsim un meklēsim atbildes, kāpēc – jā! Un pēc septiņiem gadiem mums, mūzikas lielvalstij, būs sava koncertzāle. Drīzumā tiks izsludināts starptautisks projektu konkurss.

Kultūras ministrijai veicami arī pavisam konkrēti darbi Diasporas likuma iedzīvīnāšanā, un svarīgākais no tiem – atbalsts medijiem, tostarp arī diasporas presei. Un vēl viena prioritāte, kas atbalstāmo vidū ir arī Amerikas latviešu apvienības darbu galvgali – trimdas arhīvu atgriešana Latvijā.

Mediji, protams, ir prioritāra joma, kas galu galā ir arī tieši saistīta ar valsts drošību. Diasporas mediji turklāt ir ļoti nozīmīgi attiecībā uz valstspiederības un nacionālās identitātes, kā arī latviešu valodas stiprināšanu. Lieki teikt, ka šie jautājumi ir un paliks Kultūras ministrijas redzeslokā. Kas attiecas uz trimdas arhīviem – mums ir visas iespējas tos profesionāli apstrādāt un novietot Latvijā. Ja jau esam nācija, kas vērstā uz nākotni, mums sava vēsture ir jāpazīna visā tās pilnībā, un liela daļa vēstures materiālu joprojām atrodas ārpus Latvijas. Tiem ir vieta Latvijā. Protams, turpināsies arī atbalsts Okupācijas mūzejam.

Intervijā pirms apmēram gada, kad nesen bijāt stājies ministra amatā, jūs teicāt, ka pēc saspringtas darba dienas mēdzat vēl pirms vakariņām sēsties pie klavierēm, lai noņemtu spriedzi. Vai joprojām nākas bieži mūzicēt vēl pirms vakariņām?

Redziet, esmu atturībnieks, tāpēc spriedzi nemēdzu noņemt, piemēram, ar glāzi vīna, no darba “izkāpju” mūzikā. Joprojām iespēju robežās turpinu arī savu radošo darbu, aizvadītā gada laikā esmu dziedājis vairāk nekā 20 operas izrādēs. Protams, bez atlīdzības. Esmu koncertējis arī ar *Trīs tenoriem* – gan dažas reizes sanāca “noraut” koncertus aizņemties dēļ, kad nesanāca savienot ar tiešo darbu. Tagad esmu iesaistījies rokoratorijas “Kā jūra, kā zeme, kā debess” izrādēs. Grupas “Pērkonis” sastāvā to dziedāju jau 1984. gadā, un esmu sapratis, ka tolaik tā īsti nemaz nenovērtēju šo fantastisko mūziku. Dzīves pieredze ir palīdzējusi to saprast un novērtēt pilnīgāk.

Foto: Timurs Subhankulovs

Nauris Puntulis: “Mēs vēl nekad neesam bijuši tik tuvu koncertzālei. Galu galā, nevar taču turpināt meklēt iemeslus, kāpēc nē – nemsim un meklēsim atbildes, kāpēc – jā! Un pēc septiņiem gadiem mums, mūzikas lielvalstij, būs sava koncertzāle.”

brīdis! Būtu naīvi domāt, ka varētu pienākt laiks, kad cilvēki teiktu: “Ši nu gan ir viena laba nodokļu sistēma!” Turklāt – joprojām notiek diskusijas un uzlabojumi. Es kā kultūras ministrs parāllēli strādāju pie kompensācijas mehānismu izstrādes un ieviešanas radošā darba darītājiem. Un, protams, arī turpinu pildīt savu amata pienākumu gādāt, lai tiktu palielināts valsts atbalsts un lai tiktu atbalstīta patiešām vērtīga kultūra. Katrā ziņā vecā sistēma ar septiņiem alternatīviem režīmiem nekādi nebija laba, un par to pārliecinājāmies šajā pavasarī, kad bija jāmaksā dikstāves pabalsti – tas bija neiedomājami

celtniecību Rīgā, Elizabetes ielā. Arī šai sakarā skanēja daudz balsis pret, tostarp minot, ka nav bijušas diskusijas. Jūsu kollega – basbaritons un Nacionālās operas šefs Egils Siliņš intervijā strikti teica: “Vai tiešām 14 gadi ir bijis par maz, lai izdiskutētu!”

Palabošu kolleģas teikto – nevis 14, bet vismaz 33 gadus, kopš 1987. gada! Un vai arī tā nav divkosība, ka lepojāmies esam pasaules mūzikas lielvalsts, bet savus izcilos akadēmiskos mūziķus gadu desmitiem turam bez pienācīgas koncertzāles? Vēl vairāk – esam valsts, kas pasaules mūzikas kultūrai devusi Marisu Jansonu, Andri Nelsonu, Elinu Garanču

gāzams fakts. Starptautiska ekspertu komisija vēl pētīs šīs vietas atbilstību tieši koncertzāles vajadzībām, tostarp salīdzinot ar citām vietām Rīgā. Tas, ka uz AB dambja tā nebūs, kļuva skaidrs itin drīz, un šis projekts neguva nedz politisku atbalstu, nedz arī atbalstu architektu vidū. Arī valsts un privātās partnerības princips – privāta zeme, valsts objekts – tika atmests, jo patiešām nav nevienas šāda nozīmīga kultūras objekta būvei cienīgas vietas bez apgrūtinājuma. Savukārt nams Elizabetes ielā, kas nes it kā skaļu nosaukumu – Pasaules tirdzniecības centrs, vienkārši ir nikuļojis, nepiepildīts ar piemērotu saturu. Nams pieder Nekustamo īpašumu aģentūrai, savulaik ticis piedāvāts Ekonomikas ministrijai, kas no tā katēgoriski atteicās, starp citu, pieminot arī tā “komūnisma rēģa” auru. Turklāt – partijas *cekas* nams īstenošana tika patvaļīgi iecelts vienā no Rīgas skaistākajiem parkiem. Es uzskatu, ka tā nojaukšana un jauna objekta uzcelsana spilgti parādītu arī mūsu nācijas vērtību maiņu.

Uz pārmetumu, ka lēmums pieņemts, pietiekami neizdiskutējot, un sasteigti, – atbildēšu tā: lai cik demokrātiski un plaši ap-

DAIGA
MAZVĒRSĪTE

Nāk rudens apgleznot Latviju – nu jau kuŗo gadu bez dziesmas *Tik un tā* autora Ulda Stabulnieka, viņš 1981. gadā pirmais pieņācīgos augstumos pacēla dzejnieces Māras Zālītes talantu, dziedot, ka Latvija ir par mazu, lai to paņēmtu klēpī un apmīlotu. Stabulnieks, garā un talantā liels, arī bija pelnījis kādu, kas viņu apmīlotu, tomēr par spīti desmitiem izcilu dziesmu, rakstītu solobalsim un korim, savas dzīves novakari vadīja sabiedrības, par valdību nemaz nerunājot, aizmirsts. 2012. gadā, pēc Ulda aiziešanas Mūzībā, tika sarīkots piemiņas koncerts, lai vāktu līdzekļus kapavietas iekārtošanai, jo atraitnei ar meitu naudas nebija. Tas arī tika izdarīts. Šogad, Stabulnieka 75. jubilejā, 8. oktobrī pie viņa dzimtā nama Rīgā, A. Čaka ielā 33 tika atklāta piemiņas plāksne, un tagad ziedus talantīgā skaņraža piemiņai var nolikt pilsētas centrā. Liktenīgi, ka ap stūri atrodas Čaka mūzejs, un slavenā Rīgas apdziedātāja dzejoļi iedvesmojuši ne vienu vien Ulda dziesmu.

Jau kopš bērnības Uldis bija liels lasītājs, taču vēl vairāk par pasakām un vecajām *Atpūtām* viņu iedvesmoja senatnīgā pilsēta, kuŗā vēl kursēja ormaņi, pa ielām klīda nažu trinēji un pa kādam lejerkastniekam. Stabulnieki mita sētas mājā, kur ievācās Ulda dzimšanas, 1945. gadā, un Vera Stabulniece katēgoriski atteicās ievākties kādā no dzīvokļiem, kur vēl bija kādreizējo saimnieku mantas. Tā nu ģimene apmetās sētas mājās 6. stāvā, un pakāpienu desmitus augšup un lejup Uldis diendienā mēroja gadus divdesmit – mācoties Emīla Dārziņa mūzikas vidusskolas kuŗa klasē, tad konservatorijas kordiriģēšanas nodaļā, pa vidu divus obligātos gados dienot armijā, kas viņam izvērtās par īstu džeza meistarklasi. Pie celtnieku bataljona tika izveidots ansambļis *Zvaigznīte*, par kuŗa vadītāju kļuva Stabulnieks, un tas rosināja sākt aktīvi komponēt. Pēc instrumentālās mūzikas sekoja dziesmas, komponēts daudz un dažādos žānos – radīta kino un teātra mūzika, par kuŗu 1995. gadā iegūta Latvijas Lielā mūzikas balva. Toties ar kompozīciju *Balāde* 1973. gadā Uldis piedalījās Monako izsludinātajā džeza tēmu konkursā, kur izcīnīja trešo vietu. Pakaļ balvai Padomju Savienības kultūras ministrija braukt neļāva, un pirmoreiz ārzemes Stabulnieks ieraudzīja kā kamerkora *Ave Sol* dziedātājs. Tieši šim superkorim radīta Ulda 1970. gada dziesma *Barons*, kas līdz šim šķiet viens no skaņraža augstākajiem radošā gara lidojumiem. 1974. gadā kopā ar *Ave Sol* Stabulnieks pāvesojās Zviedrijā, kur iepazīties ar pirmajiem trimdas latviešiem savā biogrāfijā.

Pievērsies estrādes mūzikai, kopā ar ansambli, kuŗā dziedāja Margarita Vilcāne un Ojārs Grinbergs, komponists 1977. gadā ceļoja pāri okeānam, lai piedalītos tolaik bieži rīkotajās kultūras

Foto: Uldis Briedis

Pēc dziesmas “Tik un tā” Uldis padomju Latvijā sajūtās kā īsts disidents, būdams brīvdomātājs no sāk-ta gala. Savas zemes skaistumu viņš cildinājis dziesmās “Klusie avoti”, “Bastejkalna valsis”, “Baltijas jūra”, “Mēmele”, “Pārdaugava cerīnos”, “Blūzs ar latvisku akcentu”, “Varbūt” un daudzās citās, un nekad nav apdziedājis ne sarkanos karogus, ne cīņu par mieru, palikdams uzticīgs savai sirdsapziņai. To novērtēja klausītāji – ne tikai Latvijā, bet arī trimdā.

dienās, stiprinot draudzību ar amerikāņiem. Koncerti notika Vašingtonā, Losandželosā un citviet. Arī Čikāgā, kur vietējie latviešu jaunieši mūzikus aizveduši uz blūza klubu, kas Stabulniekam bija ļoti patīkams notikums. Līdzīgi blūzmeņiem Uldis ar savu daiļradi ir pierādījis, ka dižai mūzikai neko vairāk par balsi un klavierēm nevajag. Ak, jā – arī talantu, turklāt tik neikdienišķu, kāds piemita tikai Stabulniekam, kvēlam dziesminiekam, kuŗš savu laikabiedru dzejoļus izdziedāja brīnišķīgās dziesmās. Ne tikai izdziedāja, arī notēloja, kā jau aktrises dēlam pieklājas.

Tā kā Uldis strādāja par Latvijas radio estrādes orķestra pianistu jau kopš 1969. gadā, viņam bija iespēja savas dziesmas iemūzināt ierakstu studijā, kādu

padomju Latvijā bija tikai divas – viena no tām radiokomitejā, Doma laukumā. Viņš bija dāsns, deva savas kompozīcijas dziedāt vispirms paša vadītā ansambļa solistiem Margaritai un Ojāram, arī Sandrai Ozolītei, kuŗa joprojām mīt ASV, arī Adrianam Kukuvasam, Imantam Vanzovičam, vēlāk Ritai Trenci, tomēr vislabāk Ulda mūzikai atbilda paša autora balss. Viņš dziesmas nevis izdziedāja, bet izstāstīja – mūzikāli izpildīja izraudzīto dzejoļi.

Pretēji dažam ļoti populāram komponistam Stabulnieks nekad nav lūdzis pierakstīt klāt vārdus gatavam melnīnam. Viņa plauktā rindojās neskaitāmi latviešu dzeju krājumi, klavieres klāja izgriezumi no laikrakstiem un žurnāliem, un tā arī tapa dziesma *Tik un tā* – lasot Zālītes dzeju, kas žurnāla *Karogs* 1981.

Piemiņas zīme komponistam Uldim Stabulniekam

gada jūlija numurā bija iespēsts pāris lappušu aiztoreizējā komunistiskās partijas līdera Augusta Vosa referāta. Acis iekrita viens no skatā necilākajiem dzejoļiem, ar trim zvaigznītēm nosaukumā. Uldis to izlasīja, uzrakstīja dziesmu un nolika malā. Sajuta, ka šī būs Dziesma ar lielo burtu. Sagaidīja savu rindu uz studiju un iedziedāja.

Radioraidījuma *Mikrofons* ikgadu rīkotajā aptaujā par populārāko dziesmu Latvijā *Tik un tā* – ar Stabulnieka doto nosaukumu – togad palika otrajā vietā, jo dziesma balsošanai tika pieteikta tikai novembrī. Pirmatskaņojums bija paredzēts 18. novembrī, un darbinieki pēdējā brīdī atcerējās, cik šis datums zīmīgs – neriskēja! Uldis ieslēdza radio, bet dziesma neskanēja. Pārraidīja pēc nedēļas, un sākās īsti vēstuļu plūdi.

publikai priekšā ceļot dziesmu ciklus ar Aleksandra Čaka un Egila Plauza dzeju, patriotiskās, arī Rīgai veltītās melodijas, dāvāja ieskatu savā teātra mūzikā.

1990. gada vasarā sekoja ceļojums uz Austrāliju jau lielākā kompānijā – ar dziedātāju Ritu Trenci un ģitāristu Gunti Branci. Toreiz kopīgas uzstāšanās notikušas ar Pertas dziesmu ansambli *Kortelītis*, un recenzijā par koncertu rakstīts – “ja Uldis būtu piedzimis angliiski runājošā zemē, viņš būtu tur, kur pašreiz ir Loids-Vēbers – slavenais mūzikālo komēdiju komponists.”

Nosvinējis 50. jubileju Rīgā, balli Uldis Stabulnieks turpināja ar koncertiem Vācijā un Amerikā 1996. gada sākumā. Tobrīd kā viens no Latvijas vispazīstamākajiem komponistiem viņš janvārī koncertu sniedza Minchenes

Ulda Stabulnieka atraitne Ruta Stabulniece // Foto: Kaspars Krafts

Kaut arī dziesmu *Tik un tā* radio nolika speciālajā plauktā, tautā tā bija aizgājusi, un turpmāk, tai skatot, Ulda autorkoncertos publika cēlās kājās. Viņu pašu šī popularitāte nedaudz skumdināja. Ar ironiju dziesminieks bilda, ka esot tikai vienas dziesmas autors. Taču diez vai iedomājams kāds Stabulniekam veltīts koncerts, kuŗā neskanētu *Tik un tā*. Pat mūslaiku jaunieši, kas par bārdaino komponistu neko nav dzirdējuši, zina vismaz šo viņa sacerējumu, kas, par laimi, skan ne tikai rudenos.

Pēc dziesmas *Tik un tā* Uldis padomju Latvijā sajūtās kā īsts disidents, būdams brīvdomātājs no sākta gala. Savas zemes skaistumu viņš cildinājis dziesmās *Klusie avoti*, *Bastejkalna valsis*, *Baltijas jūra*, *Mēmele*, *Pārdaugava cerīnos*, *Blūzs ar latvisku akcentu*, *Varbūt* un daudzās citās, un nekad nav apdziedājis ne sarkanos karogus, ne cīņu par mieru, palikdams uzticīgs savai sirdsapziņai. To novērtēja klausītāji – ne tikai Latvijā, bet arī trimdā.

1989. gada rudenī Uldis Stabulnieks ar saviem solo autor-koncertiem devās uz Ameriku,

Svētā Gara baznīcas draudzes zālē. No Vācijas Uldis aizrakstījis vēstuli iepriekšējā Amerikas braucienā iepazītajam Čikāgas piecīšu vadonim Albertam Legzdiņam, ieminēdamies, ka viņa Amerikas vīza vēl ir derīga un ka varbūt kādu koncertu Alberts var sarīkot pie sevis. Atbilde ilgi nebija jāgaida. Kad Stabulnieks atgriezās Rīgā, priekšā jau bija Legzdiņa telefonogramma. Organizēšanā iesaistīties arī Latvijas Goda konsuls Čikāgā Norberts Klaučēns, un nu Uldi pavasarī gaidīja veselās sešas uzstāšanās viņpus okeānam – Čikāgā, Detroitā, Kalamazū, Grandrapidos, Milvokos un Indianapolisē.

Diemžēl pēc atgriešanās jau bija likvidēta viņa darbavieta – Latvijas radio estrādes orķestris, un turpmākajos gados, arvien kritoties pieprasījumam pēc jauniem skaņdarbiem, Stabulnieks ar savām improvizācijām priecēja vairs tikai Rīgas restorānu apmeklētājus. Viņa stils un mūzikas valoda nav sajaucama ne ar vienu citu, un beidzot Ulda dzimtas un tik ļoti mīļotās pilsētas centrā ir viņam veltīta piemiņas zīme.

FRAGMENTS NO TOPOŠĀS GRĀMATAS

SILVIJA GRIGULIS DŽONSA

(Turpināts no Nr. 40)

Pa ceļam uz baznīcu prātoju, ka nu esmu pastrādājusi grēka darbu un izmisīgi domāju, ko man tagad darīt. Visu godīgi izstāstīt? Tā būtu katastrofa. Mēģināju iztēloties, kāda varētu būt manu vecāku reakcija. Nebija grūti paredzēt, ka šī diena būtu sabojāta pilnībā. Īpaši sāpīgi to uztvertu mana vecmāte. Viņa bija ļoti dievticīga un katru vakaru lika mums lūgt Dievu.

Es zināju, ka arī izsūdzēt grēkus nepaspēšu, jo priesteris šorīt nebija vairs pieejams. Varbūt es varētu atteikties saņemt Svēto komūniju un tad ģimenes priekšā izlikties, ka esmu to tomēr saņēmusi? Bet tas būtu divkārti grēcīgi un, visticamāk, diezgan neiespējami, turklāt par šādu uzvedību es pat varētu nonākt ellē.

Mamma bija pamanījusi manu satraukto noskaņojumu un jautāja, vai es nejutos labi? Šī bija iespēja viņai visu izstāstīt, bet es to neizdarīju. Es cīnījos ar savu lielo dilemmu viena pati. Bet kādam tas tomēr bija jāpasaka. Man vajadzēja aprunāties ar kādu, kas man varētu palīdzēt.

Kad nonācām pie baznīcas, man jau bija skaidrs plāns, kā rīkoties. Neviens nezina, ko esmu izdarījusi, neviens, izņemot, protams, Jēzu. Viņš zināja, jo Viņš zināja pat vairāk nekā mamma. Viņš zina visu, un Viņš mūs mīl. Ja es ar Viņu sirsnīgi aprunātos un atvainotos, un pastāstītu Viņam, cik man ļoti žēl, varbūt Viņš man piedotu? Es nekad savā dzīvē nebiju tik ļoti lūgusies. Es apsolīju būt laba. Es cerēju, ka Viņš mani sadzirdēs un ka Viņš nav pārāk aizņemts ar citām lietām, lai šobrīd mani uzklausītu.

Ieejot baznīcā, es jutos jau daudz labāk. Ceremonijas laikā, ejot procesijā, es nekā daudz neredzēju, jo biju pārāk aizņemta, lūdzoties un runājoties tikai ar Jēzu. Kad es saņēmu Svēto komūniju, jutos pacīlāta un ļoti laimīga. Es zināju, ka man ir piedots. Viss, ko es varēju Viņam pateikt, bija: "Paldies, paldies, Jēzu!" Vairāk neko.

Tikai tagad pirmo reizi kārtīgi paskatījos visapkārt un redzēju, kas notiek baznīcā. Es redzēju savu ģimeni un citas meitenes brīnišķīgās kleitās, sajutu svinīgo noskaņojumu un priecājos par skaisti izpušķoto baznīcu. Mises beigās es dzirdēju, kā priesteris mūs apsveica un teica īpašus ceļavārdus. Sakarā ar karu un nestabilo situāciju, kurā mēs visi bijām nonākuši, bīskaps bija gatavs dot arī Konfirmācijas Sakramentu visiem, kas todien bija saņēmuši pirmo Svēto komūniju. Mums visiem bija iespēja kļūt par Kristus karavīriem un cīnītājiem pret ļaunumu. Doma kļūt par karavīru, kas cīnītos par Jēzu, man ļoti patika.

Es visai maz atceros no tā, kā noritēja ceremonija. Faktiski mani

Mana mamma Jūlija Arule, 1925. gads

tagadnē atgriezta bīskapa pļauka. Tas notika vēlāk pēcpusdienā, kad komūnijas process vēl nebija beidzies. Pateicībā par saņemto svētību priesteris mūs aicināja uz piecpadsmit minūšu nomesties ceļos altāra priekšā. Kā es varēju atteikties izrādīt Jēzum šo pateicību? Man bija jāpārliedz, ka Jēzus mani atbalsta visas dienas garumā. Daži no mums, drosmīgajiem karavīriem, nometās ceļos uz pakāpieniem iepretim altārim. Man pār plecu uzlika platu lentu, kas bija rotāta ar greznām vītņēm

zilā un zelta krāsā. Mūsu draugi un radnieki jau pulcējās baznīcas aizmugurē. Pēkšņi viss altāris kļuva melns, man galvā viss sagriezās un es vairs neredzēju neko. Laikam es biju pagībusi. Es attapos guļam uz viena no baznīcas soliņiem. Man apkārt stāvēja mana ģimene. Tēva draugs piedāvāja mūs aizvest uz mājām savā automašīnā. Es nekad iepriekš tādā nebiju braukusi un, iekāpusi smalkajā mašīnā, sajutos ļoti svarīga un īpaša.

Mājās mūs gaidīja svētku galds, bet viss, ko es gribēju, bija tikai

vēl viens gabaliņš garšīgās krēm kūkas, ko aplamā kārtā biju nobaudījusi jau no rīta.

Tajā naktī, aizvērtām acīm guļot uz muguras, es domāju par šo aizraujošo un piedzīvojumiem pilno dienu, vēl nezinādamā, kādi satraukumi un briesmas mūs sagaidīs turpmākajos gados. Šī paša gada augustā mēs jau bijām pametuši mūsu mīļās mājas Jūrmalā un devušies bēgļu gaitās. Toreiz mums bija milzīga cerība, ka pavisam drīz atgriezīsimies.

AIZBRAUKŠANA NO LATVIJAS

Aizvien biežāk Rīgā bija vērojami gaisa uzlidojumi. Viens no Daugavas tiltiem jau bija sabombardēts. Lai nokļūtu Rīgas ostā, mums vajadzēja nokļūt viņa upes pusē. Bija palicis tikai viens pārbraucams tilts, tāpēc kavēties mēs nedrīkstējām. No austrumiem šurp virzījās krievu fronte un mums bija jādodas uz rietumiem.

Steigšus sakravājuši mantas un dažus čemodānus, mājas atslēgas atdevuši vecmāmiņai Asaros, mēs devāmies ceļā. Rīgā mēs nakšņojām vecāku draugu dzīvoklī. Arī viņi kravāja mantas prombraukšanai, tikai viņi bija izvēlējušies vilcienu.

Nezinu kā, bet mums izdevās iegūt iekāpšanas atļaujas uz kuģa, kas devās uz Dancigu. Mūsu vietas bija uz klāja, turpat blakus tika novietota arī mūsu bagāža. Uz klāja nebijām vienīgi. Te drūzmējās arī nesaitāmas citas ģimenes. Ceļojuma laikā man šķita, stundas velkas bezgalīgi un ka ir pagājis ļoti ilgs laiks, kopš kuģis izbrauca no ostas.

Manu jaunāko, divus gadus veco brāli bija grūti noturēt mierā. Viņš gribēja skriet apkārt un daudzities. Vienā brīdī, kad man vajadzēja viņu pieskatīt, Viktors pazuda. Drūzma arvien pieauga, cilvēki staigāja šurpu turpu, un uz kuģa kāpa arvien vairāk un vairāk bēgļu. Par laimi tētis brāli tomēr atrada un, paldies Dievam,

Un ko nu?!

viņš nebija pārkritis pār bortu. Atvieglota atbalstījās ar muguru pret vienu no līdzīgi paņemtajiem saiņiem, apsēdos blakus vecmāmiņai, aizvēru acis un domāju par visu, kas noticis šo dažu pēdējo dienu laikā.

Svētdien mēs apmeklējām mūsu tēvoča Arnolda ģimeni Slokā, kur es pirmo reizi ieradzu savu māšicu Līviju. Viņai bija divi vecāki brāļi – Ojārs un Gunārs. Bet viņa pati bija pavisam maziņa, nepilnus sešus mēnešus vecs zidainītis. Krustmāte Zelma ielika viņu man klēpī un teica, lai dodu viņai savu milestību, jo nevienam nebija ne jausmas, kad es viņu atkal satikšu. Tajā brīdī es pirmo reizi nojautu, ka mēs gatavojamies doties prom kaut kur ļoti, ļoti tālu.

Pakošanās uztraukums un domas par to, ko atstāt un ko ņemt līdzi, bija īsts izaicinājums. Es nolēmu ceļot ar nelielu bagāžu. Savā somiņā ieliku lelli Baibu un no plaukta paņēmu savu krājkasīti-siventīnu. Siveenam vēderā nekā daudz nebija, jo pakratot tas šķita esam ļoti viegls un tajā grabēja tikai pāris naudas gabali, bet arī tie varēja noderēt ceļā.

1944. gada 4. augustā kuģis beidzot lēnām izslidēja no Rīgas ostas un peldēja uz Baltijas jūras pusi. Droši vien, ka visa garā ceļojuma laikā jūra bija mierīga, jo es neatceros, ka būtu sirgusi ar jūras slimību.

Par draudošajām briesmām, kas bija mums visapkārt, runāja daudz. Briesmas bija gan gaisā, gan ūdenī, gan zem tā, bet manu prātu tās lieki nenodarbināja. Es domāju par to, kurp mēs braucām, un kā būs tur, kur nonāksim? Kas ar mums turpmāk notiks?

Pēc garā brauciena, mēs ieradāmies Dancigā, ko tagad sauc par Gdaņsku. Tur mēs devāmies uz lielu skolas ēku, lai pārļautu nakti. Bijām nonākuši svešā zemē.

UZLIDOJUMS

1944. gada beigās, kad bijām piedzīvojuši vēl vienu no neskaitāmiem gaisa uzlidojumiem, bijām izmitināti bēgļu nometnē netālu no Dancigas. Kad bumbas sāka krist un sprāgt mums apkārt, bija jāskrien pa garu koridoru uz pagrabu vai kādu citu patvēruma vietu. Ēka drebēja, cilvēki kļiedza, kļaudzēja durvis, visi kaut kur traucās. Troksnis bija apdullinošs. Kāds kļiedza, lai mēs nogūlamies uz grīdas, un mēs tā darījām, izņemot tēti. Viņš kā sienāzis, lēca pāri cilvēkiem, kas gulēja uz grīdas, un kļiedza: "Ātrāk no šejienes prom, vai arī mēs iesim bojā!" Es redzēju, kā mamma pacēla galvu un viņam atbildēja: "Tad ej uz ielas, ja tu domā, ka tur ir drošāk!"

Četras paaudzes, 1936. gads

(Turpinājums sekos)

LĪGA STRAZDA

Stūra mājā atrod patronu čaulītes

Bijušajā LPSR valsts drošības komitejas (čekas) ēkā Rīgā, Brīvības ielā 61, saukta arī par Stūra māju, notekcaurulē ir atrastas šaujamoču patronu čaulītes. Netišais atradums noticis ēkas pagrabā, pārbaudot lietus ūdens kanalizācijas caurules.

Kā zināms, ēkas apsaimniekotājs Valsts akciju sabiedrība "Valsts nekustamie īpašumi" ēku ir atkārtoti izsolījis pārdošanai un veic tajā sakārtošanas darbus. Daļu no pirmā stāva un pagrabstāva kopš 2015. gada ir Latvijas

Okupācijas muzeja biedrība Latvijas Okupācijas muzeja izstādes "Čekas vēsture Latvijā" vajadzībām. Īres līgums ir noslēgts uz 30 gadiem, un to ir plānots nodot "mantojumā" mājas nākamajam īpašniekam.

16. oktobrī SIA *Livland Group* projektu vadītāja Maija Ļaksa Okupācijas muzeja vēsturnieka Jāņa Goldšmita pavadībā ēkas pagrabstāva telpās apsekoja kanalizācijas sistēmu, lai atrastu pieslēguma vietu pilsētas kanalizācijai. Jau vairākus gadus pagalma

lietus ūdeņi bojāja ēkas pamatu konstrukcijas. Detalizētāk izpētot kolektoru un kanalizācijas cauruļu ievadus telpā, kas čekas darbības gados bija kalpojusi par vietu, kur izlej kameru tualetu traukus, kanalizācijas caurulē parādījās negaidīti atradumi.

Kā stāsta J. Goldšmits, telpas apskate notikusi, izmantojot lukturus, jo šī ēkas daļa ir neapgaismota. Spilgtākā lukturu gaismā M. Ļaksa pamanījusi, ka notekas caurulē ir čaulītes. Pētot tuvāk, izrādījās, ka čaulītes ir arī masā,

Atbalstiet Latvijas Okupācijas muzeja darbu, Latvijas otrajā simtgadē ieejot!

LATVIJĀ. "Latvijas Okupācijas muzeja biedrība", Reģ. nr. 40008018848, AS "SEB banka", SWIFT: UNLALV2X, Konta Nr.: LV67UNLA0002400700517

ASV. Čeki rakstāmi OMFA (ja vajag, ar ziedojuma mērķa norādi) un sūtāmi Ilzei Resnis, 10930 Nollwood Drive, Chardon, OH 44024. Ziedotāji saņem kvītis nodokļu atlaidēm.

KANADĀ. Čeki rakstāmi LRDF (*Latvian Relief and Development Fund*) ar atzīmi "Okupācijas muzejam" (ja vajag, arī ar mērķa norādi) un sūtāmi: Dagnija Staško, 16 Elterwater Ave, Nepean, ON K2H5J2. Ziedotāji saņem kvītis nodokļu atlaidēm.

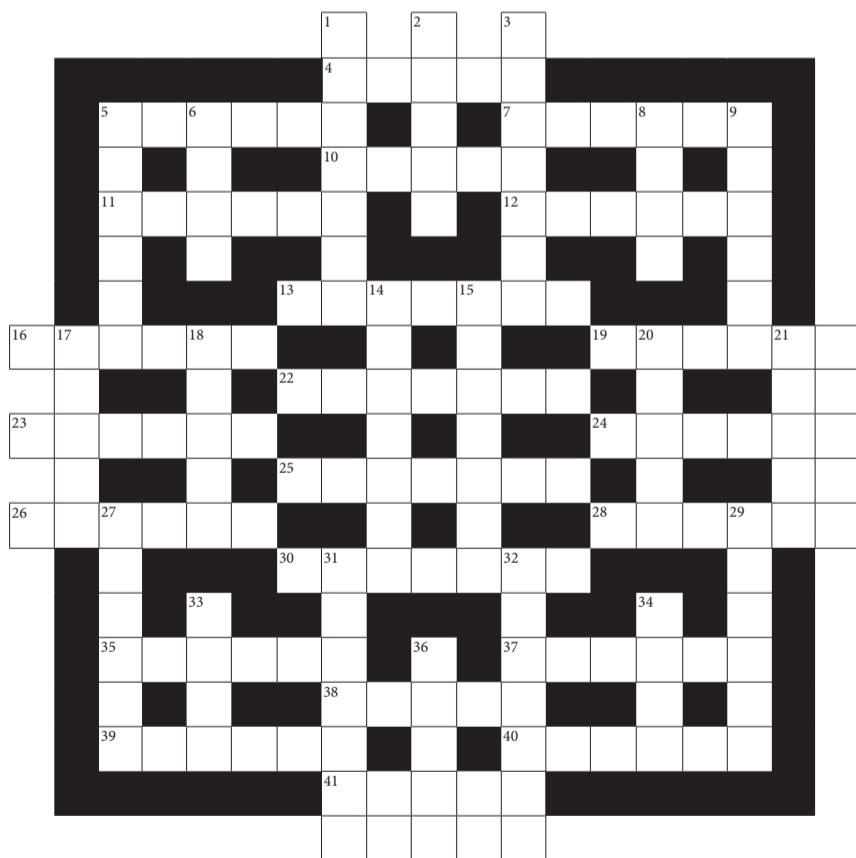
AUSTRALIJĀ. Čeki rakstāmi (pievienojot mērķa norādi) un sūtāmi muzeja pārstāvei: Ināra Graudiņa, 141 Darley Road, Randwick, NSW 2031.

LIELBRITANIJĀ. Čeki rakstāmi (ja vajag, ar mērķa norādi) un sūtāmi muzeja pārstāvei: Inese A. Smith, 36 Fairmount Drive, Loughborough, LE11 3JR vai (ar mērķa norādi) "Latvian Educational Foundation", Catthorpe Manor, Catthorpe, Leicestershire LE17 6DF.

Sastādījis KĀRLIS PĒTERSONS

KRUSTVĀRDU MĪKLA

Ļimeniski. 4. Profesijas. 5. Viegļie kravas automobiļi. 7. Novada centrs Kurzemē. 10. Augļu biezenis. 11. Pākšaugu dzimtas augs, kas izplatīts tropu un subtropu apgabalos. 12. Kārbiņa nelieliem priekšmetiem. 13. Monarcha tituls. 16. Valsts Afrikas dienvidos. 19. Vijigs, atspēris. 22. Apdzīvota vieta Ogres novadā. 23. Lineāls liku līniju rasēšanai. 24. Dumbbrvistiņu dzimtas putns. 25. Skulptūra. 26. Iestādes, kas veic kredītoperācijas.

28. Dārzenis. 30. Antīkie literātūras un mākslas darbi. 35. Pilsēta Kurzemē. 37. Ostas pilsēta Latvijā. 38. Pilsēta Somijas dienvidrietumos. 39. Latviešu rakstnieks (1879-1945). 40. Izdevniecība Rīgā. 41. Slogs, smagums.

Stateniski. 1. Apdzīvota vieta Kocēnu novadā. 2. Vēsturiski izveidojušās lielas cilvēku grupas. 3. Lielas lapsenes. 5. Kāršu spēle. 6. Sporāgs. 8. Aitas (*novecojis nosaukums*). 9. Kūras pieteka.

14. Piļu dzimtas putns. 15. Klajas, brīvas platības. 17. Apcerējums. 18. Kopīga darba veikšana bez atlīdzības. 20. Žirafu dzimtas dzīvnieks. 21. Lētticīgi. 27. Kamanas braukšanai ar suņiem vai briežiem. 29. Āuduma krāsošanas paņēmieni. 31. Apdzīvota vieta Tukuma novadā. 32. Stāvas nogāzes. 33. Ganas galvaspilsēta. 34. Pilsēta Igaunijas ziemeļos. 36. Skrējēns, brauciens pa dabiski šķēršļotu apvidu.

Krustvārdu mīklas (Nr. 40) atrisinājums Ļimeniski.

7. Katedras. 8. Sakārtot. 10. Asarot. 11. Nakra. 13. Klejot. 14. Akas. 15. "Opel". 16. Trisis. 18. Istaba. 20. Alise. 23. Akti. 25. Oslo. 27. Lieki. 28. Breksis. 29. Odesa. 30. Verns. 33. Slātava. 34. Atika. 36. Sedi. 37. Suta. 38. Pases. 40. Tornis. 43. Asorti. 45. Alts. 47. Skat! 48. Bierns. 49. Sekta. 50. Estēti. 51. Aptiekas. 52. Kripatas.

Stateniski. 1. Starts. 2. Adatas. 3. Īstas. 4. Astro. 5. Kārkli. 6. Stiept. 7. Kastroļi. 9. Trombons. 11. NASA. 12. Apse. 17. Inki. 19. Solo. 21. Liepāja. 22. Saska. 23. Akins. 24. Ibsi. 25. Ostas. 26. Odeta. 31. Eksotika. 32. Seni. 34. Atis. 35. Kastetes. 38. Pats. 39. Saka. 41. Nereta. 42. Sasiet. 43. Atelpa. 44. Ostīts. 46. Serso. 47. Steks.

kas pilda betona bedri telpas grīdā un caur kuŗu, visticamāk, ir plūduši arī kanalizācijas ūdeņi no visas ēkas.

Vēsturnieks veica pārbaudes rakumu arī bedres pildījumā un atklāja, ka čaulītes skaitāmas simtos. Tās ir apaugušas ar rūsu, tomēr vizuāli ir novērtējams, ka tās šautas no dažādu kalibru ieročiem. Čaulīšu datējums pagaidām nav zināms.

Jau iepriekš vēstīts, ka 2016. gada augustā J. Goldšmits ēkas pirmā stāva telpā aiz tapetēm un preskartona atradis iesprūdušu lodi. Par šo telpu kā nošaušanas vietu liecības bija jau agrāk. 2017. gada decembrī Okupācijas muzeja vēsturnieku izpētes grupa sienas dēļos atklāja šaujamoču ložu caurumus un arī iesprūdušas lodes. Tās tika atrastas kā dēļu sienā, kas fiksēta 1942. gada fotografijās, tā arī dēļos, kas uz sienas bija uzlikti pēckaŗa gados.

Šie atradumi rādīja, ka telpā tiešām ir šauts. Toreiz radās jautājums – vai šaušana turpinājusies arī pēc PSRS okupācijas 1944. gada beigās. Tāpat vēsturniekus pārsteidza, ka tur neatradās izšauto patronu čaulītes.

Strādājot pie izstādes "Čekas vēsture Latvijā" izveides, vēsturniecei Inesei Dreimanei izdevās noskaidrot, ka no 1941. gada sākuma līdz jūnija beigām čekas mājā nošauti 188 cilvēki, kuŗiem okupācijas režīma iestādes bija piespriedušas nāvessodu. Neatbildēts jautājums paliek par iespējamām eksekūcijām pret Latvijas iedzīvotājiem arī pēc 1944. gada.

Pagaidām aktīva vietas izpēte

nenotiek. Atradums noticis telpā, kas ietilpst vēsturiskā notikuma telpu kompleksā un kam ir valsts aizsardzības statuss, bet šīs telpas nav Latvijas Okupācijas muzeja irēto telpu skaitā. J. Goldšmits gatavo oficiālu ziņojumu Nacionālajai kultūras mantojumu pārvaldei un ēkas apsaimniekotājam VAS VNĪ, tomēr pastāv zināmas šaubas, vai jautājumi par iespējamajiem noziegumiem pret Latvijas iedzīvotājiem, par kuŗiem liecina šautuves sienās atrastās lodes un liels skaits patronu čaulīšu ēkas kanalizācijas caurulēs, būtu jārisina īpašumu apsaimniekotājam, kultūras pieminekļu sargiem vai sabiedriskai organizācijai.

PSRS represīvais orgāns – čeka – ēkā Rīgā, Brīvības ielā 61, darbojās no 1940. gada rudens līdz 1941. jūnija beigām un atkal tur atgriezās 1944. gada beigās līdz ar padomju otrreizējo okupāciju.

Kad atjaunotā Latvijas valsts 1991. gadā 24. augustā likvidēja LPSR Valsts drošības komiteju kā noziedzīgu organizāciju, čekas darbinieki to pameta un ēkā ievācās Latvijas Valsts policijas struktūras.

Visu padomju okupācijas periodu Latvijā čeka izsekoja, apcietināja un apsūdzēja cilvēkus par neuzticību padomju okupācijas režīmam. Kopumā laikā no 1940. – 1990. gadam politiski apsūdzēti vairāk par 49 tūkstošiem Latvijas iedzīvotāju. Tomēr ne visi čekas apcietinātie nonāca līdz oficiālai apsūdzībai un tiesai. Ir zināmi gadījumi, kad cilvēki tika nogalināti izmeklēšanas laikā.

SPORTS

SOK prezidents par cieņu un solidaritāti Olimpiskajās spēlēs

Starptautiskās Olimpiskās komitejas (SOK) vadītājs Tomass Bachs pēc kritikas par atļētu protestu aizlieguma noteikumu pieņemšanas brīdināja nepieļaut spēļu "nolaišanas demonstrāciju tirgus limeni", Bachu citē britu laikraksts *The Guardian*.

SOK prezidents Tomass Bachs
// FOTO: AFP/LETA

Tomass Bachs, kurš 1976. gada Olimpiskajās spēlēs izcīnīja zelta medaļu paukošanā, puda viedokli, ka viņš ir izjutis uz savas ādas "sporta politisko impotenci", kad par padomju iebrukumu Afganistānā Rietumvācija boikotēja 1980. gada spēles Maskavā. "Sportisti personificē izcilības, solidaritātes un miera vērtības. Viņi pauž šo iekļaujošo attieksmi un savstarpējo cieņu, arī esot politiski neitrāli spēles laukumā un ceremoniju laikā. Reizēm šis fokuss uz sportu ir jāsamierina ar vārda brīvību, kuŗu visi sportisti arī bauda olimpiskajās spēlēs. Tas ir iemesls, kāpēc pastāv sacensību un ceremoniju noteikumi, kas aizsargā šo sporta garu," skaidro Bachs. "Spēļu vienojošais spēks var izpausties tikai tad, ja visi izrāda cieņu un solidaritāti vienam pret otru. Pretējā gadījumā spēles nolaidīsies līdz demonstrāciju tirgus limenim, sadalot un nevienojot pasauli," piebilst SOK prezidents.

IHF ģenerālsēkretārs par pasaules čempionātu

Starptautiskās hokeja federācijas (IIHF) ģenerālsēkretārs Horsts Lihtners (*attēlā*), atsaucoties uz Latvijas Ministru prezidenta Krišjāņa Kariņa (JV) aicinājumu neorganizēt 2021. gada pasaules čempionātu hokejā

kopā ar Baltkrieviju, ministra teikto medijam *deutschlandfunk.de* nodēvējis par šantāžu.

// FOTO: iihf.com

Lihtners paudis neapmierinātību, ka Latvijas valdība, neapspriežoties ar čempionāta organizēšanas komiteju, lūgusi IIHF atteikt Baltkrievijai tiesības rīkot gaidāmo čempionātu hokejā. "Politiķiem, kuŗi nespēj paši atrast risinājumu, nav tiesību no mums pieprasīt politisku signālu," izteicies IIHF ģenerālsēkretārs. "Mēs neļausim mūs šantāžēt. Sporta asociācija nevar lauzt līgumu, kas noslēgts pirms četriem gadiem. Mums neviens to nevar pieprasīt. Mēs līgumu nelauzīsim. Mēs esam pasaules asociācija, kas neteiks: "Mēs pieļāvam kļūdu, un tagad dosimies citur.""

Organizācija saistībā ar situāciju Baltkrievijā izveidojusi ekspertu grupu. Lihtners pusgadu pirms čempionāta norises arī min, ka "pilnībā normālas situācijas" gadījumā čempionāts tur varētu notikt. IIHF ģenerālsēkretārs uzsvēra, ka tādā gadījumā Rīgā un Minskā tiktu aizvadīts fantastisks pasaules čempionāts. Tomēr funkcionārs neslēpj, ka nestabilas situācijas gadījumā Minskai tiesības rīkot meistarsacīkstes varētu tikt atņemtas: "Mēs nebrauksim uz valsti, kuŗā ir chaos un revolūcija."

Spānijā veidos izstādi "Futbols mieram"

Latvijas vēstnieks Spānijā Māris Klišāns 20. oktobrī tikās ar Spānijas Karalistes Diplomātiskās akadēmijas izpildprezidentu Santjado Velo Deantelo (*Santiago Velo de Antelo*).

Tikšanās laikā vēstnieks Diplomātiskās akadēmijas izpildpre-

zidentam pasniedza Latvijas Futbola federācijas atvēlēto Latvijas Nacionālās futbola izlases kreklu ar uzrakstu PEACE izstādei "Futbols mieram", ko organizē Spānijas Diplomātiskās akadēmija. Spānijas Diplomātiskās akadēmija izstādē "Futbols mieram", ko plāno inaugurēt nākamā gada pirmajā pusē, tiks izstādīti valstu nacionālo futbola izlases krekli.

Tikšanās laikā vēstnieks atzīmēja projekta īpašo nozīmību gan pasaulei, gan Latvijai, ņemot vērā Latvijas neatkarības 100. gadadienas atzīmēšanu un tuvojošos simto gadadienu, kopš starp Latviju un Spāniju dibinātas diplomātiskās attiecības. Santjado Velo Deantelo pateicās Latvijas Futbola federācijai un vēstniecībai par atsaucību un izteicis gandarījumu, ka Latvijas Nacionālās futbola izlases krekls populārizē miera vārdu un mūzeja ekspozīcijā vēstīs par Latviju.

Paziņoti Latvijas vīriešu basketbola izlases kandidāti

Latvijas vīriešu basketbola valsts vienības vadība nosaukusi 24 spēlētājus, no kuŗiem tiks izraudzīts sastāvs novembra beigās Sarajevā paredzētajam 2022. gada Eiropas čempionāta kvalifikācijas turnīra spēlēm, informē Latvijas Basketbola savienība (LBS). Paredzams, ka uz sabraukumu Sarajevā dosies 14 spēlētāji. Latvijas komanda, kas turnīru sāks ar diviem zaudējumiem, 27. novembrī spēlēs ar Grieķijas izlasi (2 uzvaras), bet 29. novembrī ar Bosnijas un Hercegovinas vienību (1-1). Vēl H grupā spēlē Bulgārijas izlase (1-1). Turnīru paredzēts beigt februārī, kad notiks vēl viens sabraukums. Finālturnīram kvalificēsies trīs labākās komandas.

Kandidātu sarakstā pārstāvētas četras Latvijas komandas, Spānijas, Itālijas, Krievijas, Igaunijas, Polijas, Kazachstānas un Baltkrievijas komandas, kā arī NBA. Trīs spēlētāji valsts vienībā aizvadījuši vairāk par 100 spēlēm (Jānis Blūms – 170, Kaspars Bērziņš – 120, Mārtiņš Meiers – 107), bet potenciāls debitants ir tikai viens (Kristers

Zoriks). FIBA noteikumi paredz, ka paplašināto pieteikumu var koriģēt līdz 15. novembrim, tāpēc tiek turpināti nepieciešamie priekšdarbi, apzinot arī Eiropas kluba spēlētāju iespējas pievienoties valsts vienībai.

Skaidrs ir tas, ka komandai nepalīdzēs trīs no četriem NBA komandu pārstāvjiem – Kristaps Porziņģis, Dāvis Bertāns un Rodions Kurucs. Izlasei gatavs palīdzēt Vašingtonas *Wizards* centrs Anžejs Pasečņiks, kuŗš aktīvi trenējas Latvijā.

Arī Bertāns ir Latvijā, taču vēl nav parakstījis jaunu līgumu

Anžejs Pasečņiks
// FOTO: LETA

ar kādu NBA komandu, tāpēc nevēlas riskēt. Savukārt Porziņģis Dalasā atlabst pēc ceļgala operācijas.

Bertāns ir viens no labākajiem brīvajiem aģentiem šoruden

Pazīstamā ārzemju medija ESPN apskatnieks Kevins Peltons ir apkopojis gaidāmās Nacionālās basketbola asociācijas (NBA) starpsezonas labākos brīvos aģentus. Augstu vietu izpelnījies arī latviešu snaiķeris Dāvis Bertāns.

Izveidotajā *topā* apkopoti 25 šī rudens NBA labākie brīvie aģenti. *Topa* pirmajā vietā, protams, atrodams Losandželosas *Lakers* spēlētājs Entonijs Deiviss, kuŗš pavisam neseno pirmo reizi karjērā tika pie čempiona titula.

(Turpināts 20. lpp.)

PĀRDOD

Māja pie jūras Latvijā jau nākamajā vasarā? Tas ir iespējams! Labākā recepte pret COVID un citiem mūsdienu draņķiem. Īpašnieks bez starpniekiem piedāvā kārtīgam pircējam vienu no diviem ekskluzīviem zemesgabaliem pie pašas jūras ar oficiāli apliecinātām apbūves iespējām Vidzemē – Ķurmragā 1. un 2. līnijā no plūdmales. Īpašnieks otru īpašumu patur sev un palīdzēs pircējam apbūvēt un apsaimniekot iegādāto īpašumu. Visa informācija pieejama www.zemepejuras.lv un pa tālruni. Droši zvaniet! Tāl. +371 26642420.

MATISS KUKAINIS

ADVOKĀTS AR TIESĪBĀM ASV UN LATVIJĀ.

- Mantošana.
- Īpašuma pirkšana un pārdošana.
- Meža apsaimniekošana un pārdošana.

Valņu iela 3, Rīga, LV-1050
e-pasts: matiss@ska.lv
+371 28390346

PĒRK ĪRES NAMU

**Pērk daudzīvokļu namu vai tā daļu Rīgā;
**Namu apsaimniekošana, juridiskie pakalpojumi;

A.Batarags 201-788-5315 (NJ)
abatarags@optonline.net
A.Padegs 845-462-3317 (NY)
apadegs@optonline.net

LATVISKA MASKA PAR ATBALSTU ALPF

LRFA.org/donate

LRFA.org
215.635.4137
info@LRFA.org

IZDEVĪGI APDROŠINĀJUMI

Veselības | Medicare | Dzīvības | Ceļojumu

LATVIAN AMERICAN SHIPPING LINE

Kravas pārvadājumi starp ASV un Latviju!

Visāda veida kravas sūtījumi: **pārcelšanās** (uz vai no Latvijas), **jūras transports**, **gaisa kravas** un arī naudas pārsūtījumi (caur Baltic Financial Services).

Vāksim Ziemsvētku sūtījumu no 15. oktobra līdz 1. novembrim!
Izmantojiet mūsu sagatavoto Ziemsvētku saiņu piedāvājumu COVID gadā!

Turpmāka info. nākamās laikraksta LAIKS numuros un www.lasl.com!

Ar jautājumiem lūdzam: **zvanīt: 1-888-LATVIAN • rakstīt: info@lasl.com**

Mūzejs aicina – varbūt tev garāžā vai pagrabā ir...?

(Turpināts no 8. lpp.)

- **Tipiskas skatuves dekorācijas (bērzi, Latvijas lauku ainas elementi)**, kas ir atkārtoti izmantotas teātra izrādēs latviešu namos. Teātra izrādes allaž ir iepriecinājušas latviešu nama apmeklētājus visā pasaulē. Parasti namam bija savs krājums ar “tipiskiem” latviešu lauku ainavas rekvizītiem, kas tikuši izmantoti vairākkārt dažādām izrādēm. Nereti šīs dekorācijas bija kāda vietējā latviešu mākslinieka darbs.

- **Gitāra, kas spēlēja latviešu svētkos, vai tās kaste (iespējams, ka kaste izrotāta ar lipekļiem no latviešu svētkiem un pilsētām)**. Mūzeja krājumā ir vairāki mūzikas instrumenti, ieskaitot kokles, akordeoni, trompetes, ar kuņģiem ir spēlēta

latviešu tradicionālā mūzika. Šoreiz meklējam gitāru, bungas, sintezatoru vai citus instrumentus, kas atspoguļotu tieši populārās rokmūzikas atskaņošanu latviešu svētkos.

- **Rokdarbnieces šujamkaste ar saturu** – diegiem, adatām, dzijām, pogām utt; vai citi daiļamatniecības rīki – koka iededzināšanai, izgrebšanai utt. Latviešu rokdarbi ir viens no visredzamākiem veidiem, kā tika kopta latvietība ārpus Latvijas. Dīvāns ar krustdūrienā izšūtu spilvenu ir bieža parādība diasporas latviešu mājās, kā arī koka sienas skīvis vai citi daiļamatniecības izstrādājumi. Mūzejam ir kolekcija ar daiļamatnieku darbiem, bet derētu arī amatnieku un rokdarbnieču darbariku komplekti!

- **Darba rīki vai citi piede-**

rumi no “pirmajiem obligātiem darbiem” pēc ierašanās mītņu zemē – strādājot laukos, slimnīcā, būvējot mājas, rūpnīcā utt. Pirmie obligātie darbi pēc ierašanās mītnes zemē bieži bija melnstrādnieku darbi, ar kuņģiem varēja atpelnīt ceļu. Šajos darba piedāvājumos parasti netika ņemtas vērā darbinieka iepriekšējās darba kvalifikācijas vai darba iemaņas. Dažiem šiem darbiem (piemēram, slimnīcas sanitāres) bija izaugsmes iespējas, un latvietes arī turpināja strādāt slimnīcās kā medmāsas, kuņģam bija īpašas uniformas, nozīmītes un darba aprīkojums.

- **Tautastērps vai tā daļa, kas darināta no nestandarta materiāliem**. Bēgļu nometnēs Vācijā trūka materiālu, ar ko darināt tautastērpus, tādēļ ne-

reti saktas tika darinātas no skārda bundžām, krekli – no izpletņu zīda, brunči – no krāsotām vecām segām utt.

- **Dienasgrāmatas, rakstītas bēgļu gaitās Otrā pasaules kara beigās**. Mūzejs īpaši meklē dienasgrāmatas, kuņģis ir aprakstīti pārdzīvojumi un maršruti, ceļojot no dzīvesvietas Latvijā uz evakuācijas ostu.

- **Izbraukšanas atļauja vai citi dokumenti, kas atspoguļo bēgšanu/evakuāciju no Latvijas teritorijas**. Mūzeja krājumā ar dokumentiem ir jau ļoti labi pārstāvēts dzīves posms bēgļu nometnēs, taču mums ir daudz mazāk dokumentu, kas saistīti ar izbraukšanu no Latvijas un ceļu līdz bēgļu nometnēm.

Protams, šīs lietas tikai tad ir nozīmīgas, ja tām līdzī nāk

priekšmeta stāsts – kuņģis to ir lietojis, kuņģis laikā a vietā? Noderīgas ir arī fotografijas vai dokumenti, kas papildina un padziļina gan cilvēka pieredzes stāstu, gan ilustrē pašu priekšmetu. Ja Jums garāžā vai pagrabā ir kāds no augstākminētajiem priekšmetiem un vēlaties to dāvināt mūzejam, lūdzu, rakstiet uz lapainfo@gmail.com! Mēs labprāt saņemtu ziņu no Jums un pārrunātu iespēju par šo priekšmetu dāvināšanu muzejam un pārvešanu uz Latviju! Papildinformāciju ir iespējams atrast mūzeja “Latvieši pasaulē” atjaunotajā mājaslapā.

Mediju atbalsta fonda ieguldījums no Latvijas valsts budžeta līdzekļiem Kultūras ministrija

IN MEMORIAM

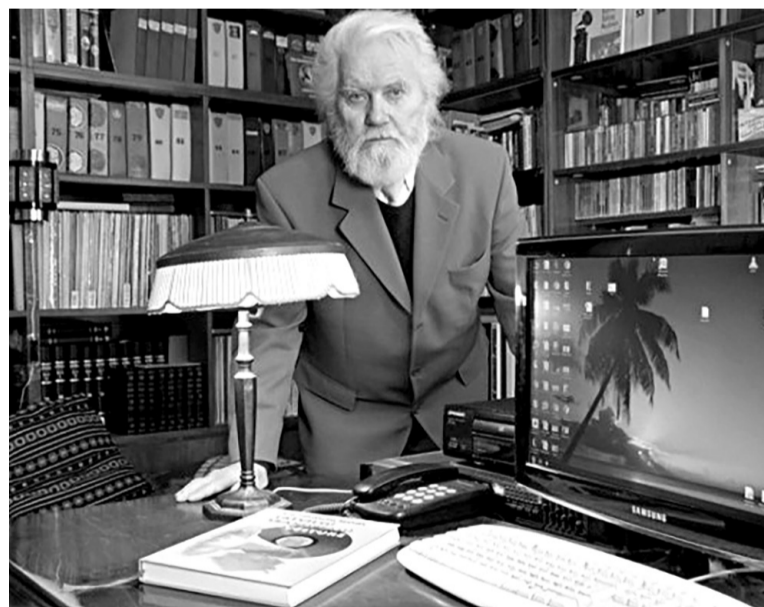
H. Rudziša lolojuma *Bellacord Electro* pētnieks Mūžībā

Mūžībā aizgājis Latvijas Skaņuplašu mūzeja īpašnieks, kolekcionārs, grāmatas *Latviešu skaņuplašu vēsture* autors **Atis Gunivaldis Bērtiņš (29.10.1932. – 17.10.2020.)**

Viņš pats atzinis, ka nav ne mūziķis, ne mūzikologs, tikai skaņuplašu kolekcionārs, taču šai pieticībai gribas iebilst. Tik pamatīgu, fundamentālu zināšanu Latvijas skaņuplašu, līdz ar to mūzikas industrijas jomā nav bijis nevienam citam, līdz ar to zaudējums ir milzīgs, turklāt Bērtiņa kungs arī pēc divu grāmatas *Latviešu skaņuplašu vēstures* sējumu izdošanas nebija apstājies un jau bija pabeidzis darbu pie 3. daļas.

Liktenīga izrādījās pati pirmā 1932. gadā dzimušā Ata Gunivalža saskare ar mūziku piecu gadu vecumā Ziemsvētkos, kad zēna māte no skapjaugšas nocēla melnu koferi – patafonu un drīz vien istabā atskanēja Reitera koņa dziedātā *Klusa nakts, svēta nakts*. Melnajā šellakas diskā apslēpto skaņu brīnums puiku paņēma savā varā uz visu mūžu. Turpmāk skaņuplašu skaits viņa plauktā tikai vairojās. Pēc Rīgas 1. vidusskolas beigšanas Bērtiņš iestājās Latvijas Universitātes juridiskajā fakultātē, pēc tās beigšanas tika norīkots darbā par izmeklētāju. Tad radās domstarpības ar čeku, Bērtiņu no darba atlauda. Dažus gadus vēlāk viņš kļuva par ārštata

korrespondentu Latvijas radio un televīzijā (1964-1971), līdz darba gaitas aizveda uz Dabas un pieminekļu aizsardzības biedrību. Kā tās darbinieks Atis Gunivaldis Bērtiņš apceļoja Latvijas lauku viensētas pirms to iznīcināšanas. Saimnieki ar prieku atdeva viņam nevajadzīgās lietas, reizumis – arī skaņuplates.

1958. gadā dienesta darīšanu dēļ Atis Gunivaldis Bērtiņš pirmoreiz nonāca Rīgas skaņuplašu fabrikā, bijušajā *Bellacord Electro*. Sakarā ar vēlēšanām Atis bija iecelts par aģitatoru vairākās fabrikās, toreiz tikās ar fabrikas vecāko mūzikas redaktori Natāliju Gaili, taču tobrīd jauneklīm vēl nebija vēlēšanās interesēties par fabrikas vēsturi. Taču in-

terese par skaņuplatēm un citām senlietām auga augumā. 40 gadus bijis rīdzinieks, čaklais krājējs meklēja kādu lielu ēku, kur arvien augošo kolekciju izvietot. Tā viņš nonāca Kuldīgas pusē, Birzniekos, un pamazām atjaunoja seno māju. Kļuvis par Dabas un pieminekļu aizsardzības biedrības Kuldīgas nodaļas padomes

tiem apskatāmi arī gramafoni, atskaņotāji, radio aparāti, kā arī citas senlietas. To rēgulāri apmeklēja ekskursanti ne tikai no Latvijas, bet arī ārvalstīm, viņu vidū skaņuplašu kolekcionāri, mūzikas vēstures interesenti.

Ceļš uz grāmatu par Latvijas skaņuplašu vēsturi Bērtiņam sākās pagājušā gadsimta beigās, kad mūzikas izdevniecības *Balss* darbinieks Armīns Ronis, tagadējais *Latvijas Radio 2* direktors, piedāvāja veidot *Bellacord* skaņuplašu ierakstu izlasi kompaktdiskos, protams, saskaņā ar *Bellacord* fabrikas dibinātāja Helmara Rudziša personisku atļauju. Šiem diskos bija nepieciešami ievadi, un Atis Gunivaldis Bērtiņš sāka izpēti procesu, meklēdams biografiskus datus par pagājušo gadu desmitu latviešu mūziķiem un komponistiem. Bērtiņš izpētīja ne tikai fabrikas *Bellacord Electro* vēsturi, bet arī apkopoja pirms tam klajā laistās, dažādu firmu izdotās ārzemju plates ar latviešu mūziku. Ar šiem materiāliem tika sagatavoti arī 30 radiatoraidījumi, kas izskanēja *Latvijas Radio 2*. Šie stāsti par latviešu skaņuplatēm un to varoņiem tika publicēti avīzē *Laiks*, un tās izdevēja Ligita Kovtuna ierosināja Bērtiņam viņa veikumu apkopot grāmatā. Tad 2007. gadā, lolodams sapni par latviešu skaņuplašu vēstures sarakstīšanu, sāka apmeklēt Rīgas bibliotēkas, Rakstniecības, teātra un mūzikas mūzeju, Latvijas valsts vēstures arhīvu. Materiāli lēnām pārtapa pētījumā, Bērtiņš izveidoja visu Latvijā

darbojošos skaņuplašu firmu latvisko plašu sarakstus, katalogus, un grāmatas *Latviešu skaņuplašu vēsture* 1. daļas izdošana 2015. gadā bija ļoti gaidīts notikums daudzū mūsu melomānu dzīvē. Taču visvairāk par to priecājās pats autors, saukdams šo grāmatu par sava mūža darbu. Divus gadus vēlāk gatava bija arī *Latviešu skaņuplašu vēstures* 2. daļa, kas aptvēra laiku pēc Otrā pasaules kara. Ne tikai desmit rakstīšanas gadus, bet faktiski visu mūžu Atis Gunivaldis Bērtiņš ieguldījis mūsu skaņuplašu un mūzikas vēstures pētniecībā, kas aptvēra arī trimdas latviešu izdevumus, kuņģu tik pamatīgai pētniecībai pirms viņa neviens nebija pievērsies.

Dzenot pēdas skaņuplatēm, Bērtiņš deva ne vienas vien it kā latviskas dziesmas izcelsmes noslēpuma atslēgu, izsekoja vairāku nezināmu autoru dziesmu vēsturi. To vidū bija tautā iemīļotā „Es dziedāšu par tevi, tēvu zeme”, „Ķemermiestiņā” un vairākas citas. Aizgājēja bērni – dēls Māris un meita Vija – sola tēva gaitas turpināt, neizputinot apjomīgo kolekciju un skaņuplašu mūzeju.

Laikrakstu *Laiks* un *Brīvā Latvija* un apgāda „Laika Grāmata” saime skumst par sava drauga un autora Ata Gunivalža Bērtiņa aiziešanu Mūžībā. Izskām visdziļāko līdzjutību ģimeņi, domubiedriem, draugiem.

Paldies, mīlais Ati, par mūsu kopīgajiem darba mirkļiem!

DAIGA MAZVĒRSĪTE

SARĪKOJUMI / DIEVKALPOJUMI

SARĪKOJUMI

Redakcija lūdz lasītājus paziņoties ar sarīkojumu un dievkalpojumu rīkotājiem, precizējot, vai paredzētie sarīkojumi notiks, vai tie ir atcelti!

LOSANDŽELOSA (CA)

Losandželosas latviešu namā (1955 Riverside Dr., Los Angeles, CA 90034). Mūsu draudze vēl nedrīkst rīkot dievkalpojumus Losandželosā.

SIETLA (WA)

Sietlas latviešu sabiedriskais centrs (11710 3rd Ave. N. E. Seattle, WA 98125). Mājas lapa: www.seattlatviancenter.com

SV. PĒTERSBURGA (FL)

Sv. Pētersburgas latviešu biedrība (5220 Brittany Dr. S, Apt. 1410, St. Petersburg, FL 33715), tālr.: 727-8272338.

Uzmanību! Mainījies biedrības Facebook lapa, lūdzam sekot mūsu jaunajai lapai "Latviešu Biedrība St. Petersburg FL". Sīkāku informāciju par pasākumiem var uzzināt Biedrības Facebook lapā vai zvanot Dacei Nebarei Tel: 917-755-1391

Svētdien, 15. novembrī, plkst. 15:00 (3 pm) Fort DeSoto Park, 3500 Pinellas Bayway S, St. Petersburg, FL 33715, nojume Nr.14. Pasākums veltīts Latvijas valsts proklamēšanas gadadienai. (Sīkāka informācija sekos) Biedrība visus cienās ar uzskodām, svētku klišēriem un ar bezalkoholiskiem dzērieniem. Uzmanību! Sakarā ar šī brīža pandēmijas situāciju un esošajiem FL štata likumiem, pasākuma daļbnieku skaits parkā ir ierobežots līdz 50. Lūgums pieteikties laiku zvanot Dacei Nebarei: 917-755-1391.

TĒRVETE

Valdes sēdes – katru ceturtdienu 19:30 Centrā. Pensionāru sanāksmes pirmdienās, 13:00, Info: 514-992-9700. www.tervete.org

ZIEMEĻKALIFORNIJA

(425 Hoffman Ave, San Francisco), Info: www.zklb.wordpress.com, ZKLB sekr. un informāc. daļas vadītāja Una Veilande tālr.: 408-813-5104, e-pasts: una.veilande@gmail.com.

DIEVKALPOJUMI

• **Bostonas latv. ev. lut. Trimdas dr.:** (58 Irving st, Brookline MA 02445). Info: 617-232-5994, e-pasts: bostonas-trimdasdraudze@gmail.com, tālr.: 617-232-5994. Māc. Igors Safins. Tālr.: 617-935-4917. E-pasts: igorssafins@gmail.com.

Dievkalpojumi tiek elektroniski piesūtīti draudzes locekļiem. Tāpat Bībeles stundu pārrunas. Lūdz sekot iknedēļas draudzes ziņām.

Čikāgas latv. ev. lut. Ciānas dr.: (6551 W Montrose Ave, Chicago IL 60634), tālr.: 773-725-3820; e-pasts: cianasdraudze@gmail.com; www.facebook.com/Čikāgas-Ciānas draudze 255043897965234. Dievk. Notiek svētdienās 10:00. Pēc dievk. kafijas galds. Māc. Gundega Puidza, tālr. biroja: 773-736-1295; mājās: 708-453-0534, E-pasts: puidza@yahoo.com

Čikāgas latv. ev. lut. Sv. Pēterā dr.: (450 Forest Preserve Dr,

Wood Dale IL 60191). Tālr.: 630-595-0143. Māc. Ojārs Freimanis. Dr.pr. Uldis Pūliņš. Dievk. notiek svētdienās 10:00. Pēc dievk. kafijas galds.

Čikāgas latv. baptistu dr.: (820 Ontario St, Oak Park, IL 60302). Māc. Oļģerts Cakars. Tālr.: 708-383-5285.

Denveras latv. ev. lut. dr.: (10705 West Virginia Ave, Lakewood, CO 80226). Birojs atvērts ceturtdienās no 10:00 līdz 14:00. E-pasts: reglite@aol.com **Dievk. notiek svētdienās 9:30.** Pēc dievk. sadraudzība.

Detroitas Sv. Paula latv. ev. lut. dr.: (30623 W. Twelve Mile Road, Farmington Hills, MI 48334). Dievk. notiek svētdienās 10:00. Seko sadraudzības stunda.

Dienvīdfloridas latv. ev. lut. dr.: Shepherd of the Coast Luth. Church (1901 E Commercial Blvd, Ft. Lauderdale FL 33308). Info: Ilze Folkmane Gibbs, e-pasts: folkmane@hotmail.com Info: Andrejs Jugs, tālr.: 561-447-9050. Dievk. notiek 14:00. Pēc dievk. visi lūgti pie kafijas galda!

Dienvīdkalifornijas latv. ev. lut. dr.: baznīca (1927 Riverside Dr., Los Angeles CA 90039). Dievkalpojumi notiek plkst. 11:00. Mūsu baznīcā vēl arvien nedrīkst rīkot dievkalpojumus. Turpinām izsludināt virtuālos dievkalpojumus.

Džamaikpleinas Trīsvienības latv. ev. lut. dr.: Unitarian Congregational Parish of Norton (2 W Main St, Norton, MA 02766). Svētdienās 11:00 Dievk. ar dievg. Kalpo mācītājs Dr. Jānis Keggi, draudzes sekretāre Zigrīda Kručkova, tālr.: 617-323-0615.

Filadelfijas latv. ev. lut. Sv. Jāņa dr.: (301 N Newtown Street Road, Newtown Square, PA 19073), tālr.: 6103532227. Māc. Ieva Dzelzgalvis.

Grandrapīdu latv. ev. lut. dr.: Faith Lutheran Church. 2740 Fuller Ave NE, Grand Rapids MI 49505. Tālr.: 616-361-6003. Māc. prāv. Ilze Larsen, tālr.: 269-214-1010. Dr. pr. Ivars Petrovskis, tālr.: 616-975-2705. **Dievk. notiek 2x mēnesī 10:00.** Pēc dievk. kafijas galds.

Kalamazū latv. apv. ev. lut. dr.: (122 Cherry Hill St, Kalamazoo MI 49996). Māc. A.Graham. Dievk. notiek 10:00. Pēc Dievk. kafijas galds.

Kalamazū latviešu ev. lut. apvienotā draudze seko noteikumiem un pašlaik nenotur dievkalpojumus baznīcā, bet arī mums nav nolemts datums, kad dievnamu atkal atvērs.

Svētdienu svētbriži māc. A. Graham vadībā notiek plkst. 10:00 (pēc Austrumu laika) virtuālā vidē. Facebook mājas lapa Latvian Lutheran united church in Kalamazoo, un Youtube, atrodot kanālu Latviešu apvienotā draudze Kalamazoo.

Klīvlāndes apvienotā latv. ev. lut. dr.: (1385 Andrews Ave, Lakewood, OH 44107) Draudzes dievk. notiek svētdienās 11:00. Bībeles stundas notiek 10:00 katra mēneša otrajā un ceturtajā trešdienā. Baptistu dr.: Bethel Baptist Church (2706 Noble Rd, Cleveland 44121) Dievk. notiek svētdienās 14:30.

Linkolnas apv. latv. ev. lut. dr.: (3300 C St, Lincoln NE 68510). Māc. Gija Galiņa, tālr.: 402-475-8106. Dr.pr. Kārlis Indriksons, tālr.: 402-438-3036. Dievk. notiek 1.un 4. svētdienā 10:00. Otrajā svētdienā dievk. angļu valodā. Pensionāru saiets katru otro ceturtdienu.

Mančesteras latv. ev. lut. dr.: (21 Garden St, Manchester, CT 06040). Dr.pr. Astra Vilinskis, tālr.: 413-568-9062.

Milvoku latv. ev. lut. Sv. Trīsvienības dr.: (1853 N 75th St, Wauwatosa WI 53213), tālr.: 414-258-8070. Māc. Janis Ginters tālr.: 2607975695 Draudzes priekšnieks: Andrejs Junge tālr.: 4144166157 Dievk. notiek svētdienās 10:00.

Mineapoles – St. Paulas latv. ev. lut. dr.: (3152 17th Ave S, Minneapolis MN 55407). Pēc dievk. sadraudzība.

Mineapoles-St. Paulas latviešu evaņģēliski luteriskās draudzes video dievkalpojumi notiek katru nedēļu, tos var skatīties mndraudze.org.

Montrealas latv. Trīsvienības ev. lut. dr.: Trinity Latvian Church (P.O. Box 39, Station NDG, Montreal QC H4A 3P7), tālr.: 514-992-9700. www.draudze.org vai www.tervete.org Dievk. vada dr. pr. Jānis Mateus un Vik. Zvirgzds. tālr.: 5144812530, e-pasts: prez@draudze.org. Dievkalpojumi Centrā.

Ņūbransvikas un Leikvudas latv. ev. lut. dr.: Draudzes dievnams (12 Gates Ave, East Brunswick, NJ 08816). Māc. Ieva Pušmucāne-Kineyko, tālr.: 908-638-1101, e-pasts: latvianlutheranchurch@gmail.com. Dievk. notiek 13:30.

Ņujorkas latv. ev. lut. dr.: Jonkeru bazn. 254 Valentine Ln, Yonkers NY Salas bazn. 4 Riga Ln, Melville NY St. Andrew bazn. 335 Reynolds Ave, Parsippany NJ Seafarers. 123 East 15th Street, New York, NY Priedaine. 1017 State Rte 33, Freehold NJ Salas bazn. plkst.10.30dievk., māc. Saliņš.

Ročesteras ev. lut. Krusta dr.: Atonement Lutheran Church (1900 Westfall Rd, Rochester NY 14618).

Saginavas latv. ev. lut. dr.: (128 N Elm Str, Saginava, MI 48602)

Mācītāja Biruta Puiķe-Wilson, mob. (269)2675330. Kontaktpersona Mary Beth Dzirnīs, mob. (989)781-1163. E-pasts: dzirnīs@chartermi.net

Dievkalpojumi vienreiz mēnesī, 1.00 pēcpusdienā, seko kafijas galds ar groziņiem.

Sandiego latv. ev. lut. dr.: Ascension Lutheran Church (5106 Zion Ave, San Diego, CA 92120), Dr. pr. Jānis Legzdīņš, tālr.: 858-598-5451, e-pasts: jlegzdins@san-rr.com. Pēc Dievk. kafijas galds.

Sentluisas latv. ev. lut. dr.: Christ Lutheran bazn (#1 Selma Ave, Webster Groves, MO 63119). Dievk. vadīs Māc. Dace Skudiņa. Dr. pr. I. Kalniņa, tālr.: 314 457 1830, kalninsirene@gmail.com.

Sietlas ev. lut. dr.: (11710 3rd Ave. N.E. Seattle, WA 98125)

Dievkalpojumi notiek 10:30. Prāveste D. Cilne, tālr.: 206-674-9600; e-pasts: cilnis@earthlink.net. Baznīcas mājaslapa: www.seattlatvianchurch.org

Skenektedijas latv. ev. lut. dr.: Trinity Lutheran Church (35 Furman St, Schenectady NY 12308). Diakone Linda Sniedze-Taggart.

St. Pētersburgas latv. ev. lut. dr.: draudzes mācītājs Aivars Pelds. 727-368-0935. Sazināties ar Andri Ritumu 727-797-1911. Sakarā ar vīrusu visi šīs vasaras dievkalpojumi un Bībeles stundas notiks Faith Lutheran baznīcā, kas atrodas 2601 49th Street North, St. Petersburg, FL.

Dievkalpojumi svētdienās, plkst. 14:00 (2 pm):

Sv. Pēterburgas Latviešu ev. luterāņu Draudzes Ziņas: Draudzes mācītājs Aivars Pelds, 727-368-0935. Sakarā ar vīrusu visi dievkalpojumi un Bībeles stundas notiks Faith Lutheran baznīcā, kas atrodas 2601 49th Street North, St.

Petersburg, FL.

Dievkalpojumi svētdienās, plkst. 14:00 (2 pm):

1. novembrī
18. novembrī **Valsts svētku dievkalpojumi (11:00 am)**

Bībeles stundas, svētdienās, plkst. 14:00 (2 pm):

8. novembrī
Tervete – Trīsvienības draudze: Dievkalpojumi centrā.tālr.: 514-992-9700, www.draudze.org. Māc. Zvirgzda tālr.: 613-400-3288, e-pasts: zvirgzds@me.com. Māc. Jānis Mateus.

Toronto – Sv. Jāņa ev. lut. latv. dr.: (200 Balmoral Ave, Toronto, ON M4V 1J6), tālr.: 416-921-3327, E-pasts:baznica@bellnet.ca. Info: www.stjohnslatvian.ca Māc. Ģirts Grietiņš (adrese: 40 Hollyberry Trail, North York ON M2H 2S1), tālr.: 6479865604, E-pasts: grietins@gmail.com. Dr. pr. Kārlis A.Jansons, tālr.: 9053385613, e-pasts: kjan27@gmail.com. Pr.vietn. Sibilla Korule. Dāmu kom.pr. Maija Sukse, tālr.: 4162214309.

Vašingtonas (DC) latv. ev. lut. dr.: Draudzes nams (400 Hurley Ave, Rockville, MD 20850-3121), tālr.: 301-251-4151, e-pasts: dcdraudze@gmail.com Info: www.dcdraudze.org Mācītāja prāv. Anita Vārsberga Pāža, mob.tālr.: 301-302-3270, e-pasts: macanitavp@gmail.com, dr.pr. Dace Zalmane (tālr. 703/442-8458 un epasts-dzalmanis@yahoo.com).

Lūgums sūtīt
SARĪKOJUMU un
DIEVKALPOJUMU ziņas
uz e-pastu:
rigaven@aol.com
– Inese Zaķis – ne vēlāk
kā PIEKTDIENĀS.

Mūžībā aizgājis mūsu biedrs

Fil! NICHOLAS

E. BERKHOLTZ, PE, Lett!

Dzimis 1928. gada 19. aprīlī, Majoros,
miris 2020. gada 14. oktobrī Mineapolē

Sit tibi terra levis

KORPORĀCIJU KOPA MINESOTĀ

FIL! ANDREJS ROZENTĀLS

3.VIII 1936. – 5.X 2020.

Sit tibi terra levis

**Sēro
FRATERNITAS LIVONICA**

LATVIJAS SPORTISTI LATVIJĀ UN PASAULĒ

(Turpināts no 17. lpp.)

Vairums ārzemju apskatnieku gan uzskata, ka Deiviss *Lakers* nepametīs. *Topa* piekto vietu ieņem Dāvis Bertāns, kuš šosezon pārstāvēja Vašingtonas *Wizards*. Arī Bertāns ir neierobežoti brīvais aģents. Eksperti lēš, ka latvietis varētu tikt pie četrus gadu līguma, vidēji sezonā pelnot 15-20 miljonus ASV dolaru. *Wizards* gan vairākkārt ir paziņojuši, ka tieši Bertāna noturēšana ir šīs starptautiskās sezonas prioritāte, bet par latvieša pakalpojumiem ir interesējušies arī tādas komandas kā *Atlantas Hawks*, *Njujorkas Knicks* un *Fīniksas Suns*.

Sidnejas paralimpiskajai medaļai – 20 gadu

Tieši pirms 20 gadiem par startu F52 grupā diska mešanā Aigaram Apinim Sidnejas Olimpiskajās spēlēs kāra kaklā pirmo Latvijas sporta vēsturē izcīnīto medaļu paralimpiskajās spēlēs. Izcilais sasniegums tika apstiprināts tikai pēc protesta izskatīšanas un atkārtotas medicīniskās pārbaudes.

Aigars Apinis
// FOTO: LETA

Sidnejas paralimpiskajās spēlēs 2000. gadā Latvija izcīnīja pirmās trīs medaļas šajā forumā – trīs bronzas godalgas. Divas no tām bija Aigara Apiņa kontā F52 grupā – lodes grūšanā un diska mešanā, bet vienu izcīnīja Armands Ližbovskis F13 grupā tāllēkšanā.

Par pirmo Latvijas medaļnieku kļuva Apinis diska mešanā, 23. oktobrī disku raidot 15 metru un 12 centimetru tālumā. “Ļoti labi atceros Sidnejas spēles,” par piedzīvoto pirms 20 gadiem saka Apinis. “Pēc diska mešanas sacensībām tika iesniegts protests, ka es neatbilstu F52 medicīnas grupai. Nākamajā dienā ar dakteri Pāvelu Metafinu izgājām pārbaudi.” Aigars atceras, ka apbalvošana pēc sacensībām diska mešanā bija paredzēta tajā pašā vakarā vai nākamajā rītā, taču nākamajā dienā no rīta sportistam bija jānododas uz pārbaudi pie ārstiem. Teorētiski varēja būt tā, ka Latvijas sportistu nemaz nelaistu paralimpiskajās arēnās, jo tolaik veselības grupu noteica (apstiprināja) uz vietas. Varēja sanākt, ka sportists aizlido uz sacensībām, pie kurām viņu nepielaiž, jo viņš neatbilst veselības grupai. “Pirmo reizi biju paralimpiskajās spēlēs, pirmo reizi biju tik lielā tusiņā,” smaida Apinis. “Kad notika diska

mešanas sacensības, varēja būt aizpildīta puse stadiona, bet spēļu atklāšanās un noslēgumā bija pilns stadions. Toreiz daudz skatītāju mūsu sacensībās ietvēra pensionārus, cilvēkus ar invaliditāti un bērnus.” Apinis saka, ka sajūtas pēc medaļas izcīnīšanas viņš joprojām neņem aprakstīt. Tās ir neatkarīgas, starts un sasniegtais rezultāts Sidnejā nebija grūtākais medaļas izcīnīšana. “Grūtākais bija ‘piecelties’ pēc gūtās traumas, sākt darboties, tikt līdz braukšanai,” stāsta Apinis. Vajadzēja saprast, kā sportot, – inventāra nebija, zināšanu nebija. Paldies trenerim Aldim Šūpolniekam, kuš mani iedvesmoja sportošanai. Esmu viens no nedaudziem sportistiem, kuš visu karjēru iztikuši ar vienu treneri.”

Lidojot uz Sidneju, nebija nekādas saprašanas par to, ko var izdarīt citi sportisti, jo informatīvā telpa tiem vēl nebija tik attīstīta, kā tas ir mūsdienās. Turklāt uzreiz jālido tik tālu. “Tumša bilde,” pirms došanās uz Austrāliju sportists bija neziņā. Apinis nezināja konkurentu rezultātus, bet cerēja uz vietu pirmajā sešniekā – gan diskā, gan lodē, kur viņš vēlāk arī tika pie bronzas medaļas.

Patrīcijas Eiduka gatavojas izaicinājumiem

Patrīcija Eiduka atgriezies no trīs nedēļas ilgušas treniņnometnes Austrijā, kur Latvijas spēcīgākā distanču slēpotāja krāja pirmos kilometrus uz sniega.

// FOTO: AFP/Scanpix

Pēc smagās treniņnometnes sportiste uzturas pašizolācijā un Latvijas Televīzijas “Sporta studijai” pastāstīja, ka jaunajā sezonā par lielākajiem izaicinājumiem uzskata startu divos pasaules mešanas čempionātos. Eiduka cer uz veiksmīgu ziemu, jo darbs ritējis pēc plāna, un fiziskā forma, spriežot pēc sajūtām un lielākām slodzēm treniņos, 20 gadu vecajai sportistei ir vēl labāka nekā iepriekšējā sezonā. Viņa gan atzīst, ka tikai vēlāk būs redzams, vai tas atspoguļosies arī rezultātos sacensībās.

Drīz Eiduka jau dosies uz Somiju, kur novembra vidū plānots sākt sacensību sezonu. Pēc pirmajām mazākām Starptautiskās Slēpošanas federācijas (FIS) sacensībām Patrīcijas ceļš vedīs uz Pasaules kausa pirmo posmu novembrā beigās Rukā, Somijā. Eiduka 2020./2021. gada sezonā noteikti nēstartēs pilnīgi visos Pasaules kausa posmos, un daudz kas būs atkarīgs no

viņas komandas plāniem. Daži Pasaules kausa posmi Patrīcijas kalendārā jau ir ielānāti, bet slēpotāja atturas vērtēt, vai tajos noteikti izdosies startēt, jo pandēmijas dēļ sacīkstes var atcelt. Tādēļ visi plāni ir ar zināmu nosacītības piedevu. Par lielāko sezonas izaicinājumu Eiduka uzskata karjēra pirmo U-23 pasaules čempionātu, kam pagaidām nav zināma norises vieta, bet jau ir noteiktas sacensību disciplīnas. U-23 čempionāts, iespējams, risināsies Somijā, tomēr gala lēmums vēl nav pieņemts. Vēl vienas no sezonā svarīgākajām sacensībām Patrīcijai būs pasaules čempionāts pieaugušajiem, kas Obersdorfā, Vācijā, ielānāts 2021. gada februārī un martā.

Jau otro sezonu Eiduka būs kopā ar Polijas izlases meitenēm treneru Justinas Kovaļčikas un Martina Bajčičāka vadībā. Savu komandu Patrīcija raksturo kā ļoti profesionālu, un tās sniegtās gatavošanās iespējas krasi atšķiras no trenēšanās vienatnē. “Tas ir nesalīdzināmi, kā ir, kad tu viens trenējies, un kā ir ar komandu. Tas nenozīmē, ka ir vieglāk, bet tas viss kļūst arvien profesionālāk un skaidrāk, ka tas ir vajadzīgs, lai izaugtu, jo vienam trenēties ir tiešām ļoti grūti, pat nereāli,” paskaidroja Eiduka. “Ne velti visi spēcīgākie pasaulē meklē springa partnerus un komandā kopā trenējas.” Pandēmijas dēļ slēpošanas saimē lielu ierobežojumu nav, vienīgi pirms sacensībām norises vietā jāveic obligāti vīrusa testi. Eiduka nav arī dzirdējusi, ka slēpošanā būtiski samazinātu norisēs iesaistīto personu skaitu.

Latvijas futbola izlasei kritums FIFA rangā

Latvijas vīriešu futbola izlase jaunākajā Starptautiskās Futbola federācijas (FIFA) pasaules rangā, kas publicēts 22. oktobrī, zaudējusi piecas vietas un ieņem dalītu 142. pozīciju.

Latvijas futbola izlase
// FOTO: Latvijas Futbola federācija

Latvijas izlase oktobrī aizvadīja trīs spēles. Vispirms viesos pārbaudes spēlē tika spēlēts neizšķirti 1:1 Melnkalni, pēc tam UEFA Nāciju līgā izbraukumā nospēlēts 1:1 ar Fēru salām, bet noslēgumā šī pašā turnīra ietvaros mājās ar 0:1 tika piedzīvots kaunpilns zaudējums Maltai. Latvijas izlase ar 1071 punktiem rangā atrodas aiz Honkongas, kušu vada Latvijas izlases bijušais galvenais

treneris Miksu Pātelainens. Latvija 142. pozīciju dala ar Jemenu, bet aiz šīm valstīm 144. vietā ir Ekvatoriālā Gvineja. No Eiropas Futbola federācijas asociācijas (UEFA) valstīm Latvija apsteidz tikai Andoru, Moldovu, Lichtenšteinu, Maltu, Gibraltāru un Sanmarīno. No UEFA Nāciju līgas pretiniekiem Fēru salas saglabā 107. vietu, Andora par astoņām vietām atkāpusies uz 145. pozīciju, bet Malta par sešām vietām pacēlusies uz 180. pozīciju. Dienvidu kaimiņi lietuvieši rangā par vienu pozīciju pakāpušies uz 130. vietu, bet Igaunijas izlase atkāpusies par vienu pozīciju un atrodama 109. vietā. Latvijas izlases rekords FIFA rangā ir 45. vieta, kas tika sasniegta 2009. gadā. Savukārt antirekords ir 148. pozīcija 2017. gadā.

Teniss

Latvijas tenisa lidere Aļona Ostapenko Čehijā pārvarēja Ostravas turnīra pirmo kārtu, neatstājot izredzes ar piekto numuru izliktajai chorvatietei Petrai Martičai, – bija pārāka divos setos ar 6:3, 6:1 un uzvaru nodrošināja tikai 58 minūtes ilgušajā spēlē.

Otrā kārtā Ostapenko ar rezultātu 4:6, 4:6 zaudēja Tunisijas pārstāvei Onsu Žabērai, kuša pēc ranga ir vadošā tenisiste Afrikā. Latvijas tenisiste WTA rangā ieņem 44. vietu, bet Žabēra atrodas 32. pozīcijā. Viņām šī bija otrā tikšanās, pirms pieciem gadiem savstarpējo dueli uzvarēja Ostapenko. Otrās kārtas sasniegšana Ostapenko deva 55 WTA ranga punktus.

Ieilguši darbi spiež atteikties no EČ vieglatlētiskā rīkošanas

Sakarā ar būvniecības termiņa pagarinājumu Jāņa Daliņa stadionā Eiropas komandu čempionāts vieglatlētiskā 2. līgai 2021. gada 19. – 20. jūnijā Valmierā nenotiks, ziņo Latvijas Vieglatlētikas savienība (LVS).

Virusa globālā pandēmija būtiski ietekmējusi būvniecības darba grafiku saistībā ar Jāņa Daliņa stadiona atjaunošanu Valmierā. Pilsētas dome ir

sniegusi informāciju, ka stadiona atjaunošana netiks pabeigta paredzētajā termiņā, līdz ar to ir pieņemts lēmums Eiropas komandu čempionātu vieglatlētiskā 2. līgai 2021. gadā nerīkot. Latvijas Vieglatlētikas savienība ir pieteikusies Eiropas Vieglatlētikas asociācijas konkursā rīkot Eiropas U-18 čempionātu Rīgā 2024. gadā un plāno pieteikties nākamā Eiropas komandu čempionāta organizēšanai Valmierā 2023. gadā. Pēc pieņemtā lēmuma Eiropas Vieglatlētikas asociācijas lūdz izskatīt alternatīvas iespējas čempionāta rīkošanai Latvijā. Balstoties uz infrastruktūras pieejamību Rīgā un reģionos, Latvijas Vieglatlētikas savienība izskatīja iespēju sacensības organizēt Jelgavā. Pēc ciešas sadarbības ar pilsētas vadību tika secināts, ka pilsētā pagaidām nav atbilstoši apstākļi pasākuma organizēšanai. Līdz ar to šobrīd Eiropas Vieglatlētikas asociācija meklē citu čempionāta rīkotājvalsti.

Rīgā dzimis volejbolists – protestētāju vidū

Pēc Artūra vīri formastērpos viņa dzīvesvietā ieradās dienu pēc tam, kad viņš bija devies uz savu klubu Francijā. Tātad nemaz tik spēcīgs tas režīms nav – ja reiz nezināja, ka esmu jau gabalā, viņš nosmaida...

Atsakoties turpmāk pārstāvēt šādas valsts volejbola izlasi un nostājoties tautas protestu pirmajās rindās, Artūrs Ūdris kļuvis par vienu no Baltkrievijas sporta sabiedrības simboliem cīņai pret Aleksandra Lukašenko režīmu. Un līdz ar to – par mērķi. 212 centimetrus garais puisis dzimis Rīgā. Tagad viņš var opozīcijas viedokli skaidrot Francijā – runāt ar cilvēkiem, spēlētājiem, žurnālistiem, klāstīt savu viedokli. Viņa Instagram kontā parādās jaunami par notiekošo Baltkrievijā. Masu informācijas līdzekļi Francijā par notiekošo nav interesējušies, taču Ūdris uzsver, ka pārsvarā cilvēki ir informēti, ka Baltkrievijā nav mierīgi un Lukašenko dara ko cietsirdīgu.

Peldēšana

Latvijas peldētāja Arina Baikova Krievijas atklātajā čempionātā 800 metru distancē brīvajā stilā veica ar laiku 9:01.86, kas ir jauns Latvijas rekords, pārspējot Ievas Maļukas gada sākumā iespieto.

Arina Baikova

Sporta ziņas sakopojis
P. KARLSONS